

P. Šefers

Zirgi

Ēuga 2 cēlienos

No angļu vārdsloka tulkojusi Zane Strika

Darbojošās personas

Mārtins Daisejs, psihiatrs — *Bartkevičs*

Alans Strengs — *Pūrs*

Franks Strengs, viņa tēvs — *Strahovs*

Dora Strenga, viņa māte — *Šneidore*

Hestere Salomone, tiesnāse — *Abolina*

Džilla Meisone — *Trācena*

Harijs Daltons, stāļu īpašnieks — *Zandbergs*

Jātņieks *Leons, raris, Arvāns*

Medmāsa — *Stīve*

Seši aktieri, arī jātņieks, kas spēlē Nagitu, ir zirgu izskatā.

Lugas darbība notiek Roukbijas psihiatriskajā slimnīcā Anglijas dienvidos.

Darbības laiks — mēsdienas.

Luga ir sadalīta atsevišķās ainās, kas norāda uz darbības laika, vietas vai noskaņojuma maiņu.

Lugas darbība ir nepārtraukta.

1. cēliens

1. aina

Tumsa. Klusināta mūzika. Blāve gaisma krīt uz centrālo laukumu. Apgaismotajā laukumā stāv Alans Strengs, kalsns, apmēram 17 gadus vecs zēns, gērbies džemperī un džinsu biksēs. Viņam priekšā zirgs Nagits. Alans pozā jaušams liels maigums. Viņa seja ir piekļauta zirga kaklam, roka sniedzas glāstā uz zirga galvu, un arī zirgs maigi lūpām skar viņa kaklu.

Tumsā pēkšņi uzliesmo šķiltavu liesmiņa. Pamazām tiek izgaismots aplis. Skatuves priekšā uz soliņa kreisajā pusē sēž Martins Daisets, apmēram 45 gadus vecs vīrietis, un smēķē cigareti.

Daisets. Ar vienu zirgu, Nagitu, viņš apkampjas. Dzīvnieks piespiedis savu mitro pieri viņa vaigam, un tā viņi stāv tumsā veselu stundu kā iemīlējušies. Bezjēdzīgi - es visu laiku domāju par zirgu, nevis par zēnu! Tieši par zirgu un, kas tam varētu būt prātā. Man acu priekšā tikai šī milzīgā galva laužņiem mutē, kā tā skūpstā viņu. It kā cauri visam metālam gribētu ko izteikt, kādu vēlēšanos, kas ir absolūti nebūtiska kuņa papildīšanai vai savas sugas vairošanai. Kas tā varētu būt? Vēlēšanās nebūt zirgam? Nepalikt uz mūžu saķēdētām savās genētiskajās važās? Pilnīgi iespējams, ka reizēm mēs pat iedomāties nevaram, ka zirgs sakrāj visas savas ikdienas ciešanas - nemitīgo grožu raustišanu un pātagas cirtienus - un tad tās parvēršas skumjās? Kam gan zirgam skumjas?

... (Alans izved Nagitu no centrālā laukuma un viņi abi atālinās un pazūd ejā, zirga pakaviem viegli kļaudzot uz koka grīdas. Daisets pieceļas un uzrunā gan visu skatītāju zāli, gan nelielo skatītāju grupu uz skatuves).

Redziet nu, es esmu pilnīgā neziņā. Kāda jēga uzdot šādus jautājumus pārslogotam psihiatram provinces slimnīcā? Tie ir vairāk nekā bezjēdzīgi, patiesībā tie ir pat kaitīgi. (Viņš ieiet centrālajā laukumā. Gaiss kļūst spilgtāks). Lieta tāda, ka es esmu izmisumā. Redziet, es pats jau nēsāju to zirga galvu. Tāda man ir sajūta. Sapīts ierastu runu un vecu uzskatu žanģons, mēģinot dubļiem neaptraipīts izrauties uz pilnīgi jauna ceļa, par kura eksistenci man nav drošas pārliecības. Es to nevaru saskatīt, jo mana izglītotā, vidusmēra galviņa ir pagriežta nepareizajā virzienā. Es nevaru izrauties, jo man ir laužņi mutē, un mans pašs spēks, mans zirgspēks, ja gribat, ir pārāk niecīgs. Vienīgais, ko es zinu pavisam droši, ir tas, ka zirga galva man ir pilnīgi neizprotama. Bet bērnu galvas, kam vajadzētu būt daudz sarežģītākām, vismaz manā profilā, es ārstēju. Savā ziņā tam nav pilnīgi nekāda sakara ar šo zēnu. Šis šaubas mani ir bijušas jau gadiem ilgi, tās ir pamazām arvien krājušās šajā drūmajā iestādē. Šis ekstrēmāis gadījums tās tikai ir saasinājis. To es labi zinu. Šis ekstrēmāis gadījums pie visa ir vainīgs. Vienalga, lai kāds arī būtu iemesls, tagad šis šaubas mani vairs ne tikai nedaudz uztrauc, bet jau kļuvušas pavisam neciešamas.

... Piedodiet. Tas droši vien izklausās stipri nesakarīgi. Sākšu vēlreiz visu pēc kārtas. Tas sākās ar Hesteres ierašanos pagājušā mēneša pirmdienā.

2. aina

Gaiss kļūst siltāks. Viņš sēž. Laukumā ienāk MEDMĀSA.

MEDMĀSA. Doktor, pie jums ieradusies Salomones kundze.

DAISETS. Aiciniet viņu iekšā. (MEDMĀSA aiziet un dodas uz to vietu, kur sēž HESTERE.) Dažreiz es vainoju likteni. Viņa bija tā, kas šo zēnu atveda. Bet tās, protams, ir mulķības. Viņš taču ir tikai pēdējais piliens. Jeb pēdējais simbols. Ja nebūtu bijis viņa, tas būtu noticis ar

nākošo pacientu vai aiznākošo. Tā vismaz man liekas.
(Centrālajā laukumā ienāk HESTERE, apmēram 45 gadus veca sieviete)

HESTERE. Hello Martin. (DAISETS pieceļas un noskūpst viņu uz vaiga.)

DAISETS. Priekšsēdētājas kundze! Laipni lūdzam moku kambarī!

HESTERE. Tas ir ļoti jauki no tavas puses, ka varēji mani tūlīt pieņemt.

DAISETS. Tava ierašanās man tiešām ir liels atvieglojums. Apsēdies.

HESTERE. Grūta diena bija?

DAISETS. Nē, tikai kāds piecpadsmitgadīgs šizofrēniķis un astoņus gadus veca meitene, ko tēvs pēris, kamēr bērnam uznākusi lēkme. Parasta parādība... Tu esi par kaut ko uztraukusies.

HESTERE. Ma-rtin, šis ir visdrausmīgākais gadījums, ar kādu es jebkad esmu sastapusies.

DAISETS. Jā, tā tu teici pa telefonu.

HESTERE. Nē, tiešām. Tiesnesis gribēja to zēnu ielikt cietumā. Mūža ieslodzījumā, ja vien viņi būtu varējuši to panākt. Es veselas divas stundas centos viņus pārliecināt, kamēr panācu, ka tā vietā viņu nosūta pie tevis.

DAISETS. Pie manis?

HESTERE. Pie tevis uz slimnīcu.

DAISETS. Paklausies, Hester. Pirms tu vispār runā tālāk, patreizējā momentā es nevaru uzņemt vairāk pacientu. Es jau netieku galā ar tiem, kas m-an ir.

HESTERE. Tev viņš jāuzņem.

DAISETS. Kapēc?

HESTERE. Jo visiem šis gadījums liksies vienkārši atbaidošs, arī ārstiem.

DAISETS. Varbūt es varētu tev atgādināt, ka šajā kabinetā bez manis strādā vēl divi augsti kvalificēti psihiatri.

HESTERE. Bekets un Sareguds? Viņi būs tikpat šokēti kā visi pārējie.

DAISETS. Tas ir absolūti nepamatots spriedums.

HESTERE. Arēji jau viņi, protams, būs precīzi un izturēti, bet patiesībā kategoriski nosodoši - kā jau tipiski angļi. Gluži tāpat kā mani kolēģi tiesneši.

DAISETS. Nu, un kas tad es esmu? Polinēzietis?

HESTERE. Tu ļoti labi zini, ko es gribu teikt. (Pauze.) Es tevi ļoti lūdzu, Martin. Tas ir ārkārtīgi svarīgi. Tu esi vienīgā cerība šim zēnam.

DAISETS. Kapēc? Nu, ko tad viņš ir āzdarijis? Iekaisījis seksa pulverīti kādai meitenei limonādes glazē? Kas tad nu varētu būt tas iemesls, ka cienījamie tiesnešu kungi veselas divas stundas bija pilnīgā šoka stāvoklī?

HESTERE. Viņš ar metāla irbuli izdūris acis sešiem zirgiem. (Gara pauze)

DAISETS. Izdūris acis?

HESTERE. Jā.

DAISETS. Visiem uzreiz vai ilgākā laika periodā?

HESTERE. Visiem vienā naktī.

DAISETS. Kur?

HESTERE. Stalli pie Vinčesteras. Viņš tur strādājis sestdienās un svētdienās.

DAISETS. Cik viņam gadu?

HESTERE. Septiņpadsmit.

DAISETS. Ko viņš teica tiesā?

HESTERE. Neko. Viņš dziedāja.

DAISETS. Dziedāja?

HESTERE. Jā, tikko kāds viņam kaut ko prasīja, viņš dziedāja. (Pauze.) Es tevi ļoti lūdzu - uzņem viņu pie sevis, Martin. Tā ir pēdējā reize, kad es tev kaut ko lūdzu.

DAISETS. Diezin vai.

HESTERE. Tev taisnība - diezīn vai. Viņš droši vien ir briesmonis. Bet tu viņam esi tik ļoti vajadzīgs - tas ir viss, ko es zinu. Jo te simts jūdžu rādīsā ap tavu rakstāmgaldū ne-
atradīsies neviens, kas to varētu uzņemtis. Un varbūt mē-
ginātu saprast, kur slēpjas cēlonis. Un tad vēl...

DAISETS. Kas tad vēl?

HESTERE. Viņam piemīt kaut kas ļoti savdabīgs.

DAISETS. Kādā ziņā?

HESTERE. Vibrācijas.

DAISETS. Ej nu ar savām vibrācijām.

HESTERE. Tas ir kaut kas pavienam neparasts. Tu pats redzēsi.

DAISETS. Kad viņš mājās būs šeit?

HESTERE. Rīt no rīta. Laimīgā kārtā Neville slimnīcā bija viena bri-
ve gulta. Es zinu, ka es tevi šausmīgi apgrūtinu, Martin.
Bet, godīgi sakot, es vienkārši nezināju, ko citu es vēl
būtu v-arējusi darīt. (Pauze.)

DAISETS. Vai tu vari ienākt pie m-ans piekādien?

HESTERE. Lai Dievs tevi svētī.

DAISETS. Ja tu ienāktu pēc darba, es tev v-arētu piedāvāt kaut ko
stiprāku. Pusseptiņas tu vari?

HESTERE. Tu esi brīnišķīgs. Tu esi vienkārši lielisks.

DAISETS. Ar to jau es esmu slav-ens.

HESTERE. Nu tad sveiks.

DAISETS. Starp citu, kā viņu sauc?

HESTERE. Alans Strenģs. (Viņa pagriežas un dodas atpakaļ uz savu
vietu.)

DAISETS (skatītajiem) Ko es no viņa gaidīju? Ļoti maz, pilnīgi go-
dīgi. Vēl vienu pusaudzē sejiņu. Vēl vienu garīgu kropli.
Parastais neparastais. Viena priekšrocība, kas ir psihote-
rapeita darb-am, ir tā, ka m-akad netrūkst pacientu (pa eju
ārp nāk MEDMĀSA, viņai seko ALANĶ. Viņa ieiet

Ieukumā)

MEDMĀSA. Tas ir Alans Strengs, dokter. (Ienāk zāns).

DAISETS. Sveiks. Mani sauc Martins Daisets. Man prieks tevi redzēt.

(Viņš pastiepj roku sveicienam. Alans nereagē.) Paldies, māsiņ, tas pagaidām viss.

3. ains

MEDMĀSA aiziet un atgriežas savā vietā. DAISETS apsēžas, atver slimību vēstures mapi.

DAISETS. Nu, kā atbrauci? Es ceru, ka pusdienas tev vismaz iedeve paēst. Nav jau gan nekādas lielas starpības, kā var paēst pie mums un vilciens restorānvagonā.

(ALANS stāv un skatās uz viņu.)

V-arbūt tu apsēdiesies? (Pauze. Viņš paliek stāvēt. DAISETS kaut ko lasa slimības vēstures mapē.)

Vai tas ir tavš pilns vārds? Alans Strengs? (Klusums.) Septiņpadsmit gadu vecs. Tā ir? Tev ir septiņpadsmit gadu?... Ko?

ALANS. (Klusā balsī dzied.) Double your pleasure
Double your fun
With double good, double good
Doublemint gum.

DAISETS. (Nepievērš tam nekādu uzmanību.) Tā, paskatīsimies tālāk. Tu strādā saimniecības preču veikalā. Dzīvo ar v-ecākiem, un tavš tavs ir grāmatu iespiedējs. Ko tad viņš iespiež?

ALANS. (Klusā balsī dzied.) Double your pleasure
Double your fun
With double good, double good
doublemint gum.

DAISETS. Ko tad viņš iespiež - brošūras un kalendārus? Kaut ko tam-līdzīgu? (Zāns tuvojas viņam naidīgi.)

ALANS. (dzied) Try the taste of Martini

The most beautiful drink in the world

it's the right one -

the bright one

That's Martini.

DAISETS. Nu, apsēdies taču, ja tu gribi dziedāt. Vai tā tev nebūs ērtāk? (Pauze.)

ALANS (Dzied) There's only one T in Typhoo

In packets and teabags, too

Any way you make it you'll find it's true

There's only one T in Typhoo

DAISETS. (Atzinīgi.) Tā bija laba dziesma. Šī pēdējā man patik labāk nekā tās divas iepriekšējās. Tu man n-everi viņu vēlreiz nodziedāt? (ALANS atvirzās prom no viņa un apsēžas uz solņa skatuves dziļumā.)

ALANS. (Dzied.) Double your pleasure, double your fun

With double good, double good

Doublemint gum.

DAISETS. (Smeida.) Nē, zini, es laikam būšu kļūdījies. Šī tomēr ir labāka. Tā melodija uzreiz paliek prātā. Nodziedi, lūdzu, vēlreiz. (Klusums.) Zēns skatās uz viņu niknumā zvērojošām acīm.) Es tevi uz kādu laiku ielikšu atsevišķā gulēmistabā. Mums ir dažas, tur ir daudz patīkamāk nekā palātā. Vai tu rit ienāksi pie manis?... (Viņš pieceļas.) Jā, starp citu, kurš no v-ecākiem tev neļauj skatīties televizoru? Tavs vai māte? Vai abi divi? (Sauc durvju virzienā.) Māsiņ! (Alans joprojām blenž uz viņu. Ienāk MEDMĀSA.)

MEDMĀSA. Jā, doktor.

DAISETS. Aizvediet Strengu uz trešo palātu. Viņš tur kādu laiku pēdzīvos.

MEDMĀSA. Jā, protams, dakter.

DAISETS. (Alanam.) Istaba tev patiks. Tur ir ļoti labi. (Zēns apsēžas un skatās Daiseta tieši sejā. Daisets tāpat skatās uz viņu.)

MEDMĀSA. Iesim, jaunais cilvēks. Tēpat taisni uz priekšu... .. iesim, taisni uz priekšu, lūdzu. (ALANS n-egribīgi pieceļas, pieiet pie medmāsas, - bīstami tuvu paejot garām Daiseta, un iziet ārā pa kreisajām durvīm. DAISETS noskatās viņam pakaļ ieinteresēts.)

4. aina

Medmāsa un pacients dodas pa centrālo laukumu uz soliņu skatuves priekšā, kur sākumā sēdēja ārsts un kas vēlāk tiek izmantots arī kā Alana gulta.

MEDMĀSA. Nu, vai te nav jauki? Tev ir vareni paveicies, ka tu esi te un nevis palātā. Palātā ir tik trokšņaini.

ALANS. (Dzied.) Let's go where you wanna go- Texaco.

MEDMĀSA. (Nopēta viņu) Es ceru, ka tu n-ekādas nekārtības necelsi. Tev pašam būs daudz labāk, ja tu uzvedīsies kā nākas.

ALANS. Aizvācies.

MEDMĀSA. (Bez emocijām.) Šeit ir zvans. Tualete ir tur uz priekšu pa koridoru. (Atstāj viņu un aiziet atpakaļ uz savu vietu. ALANS atlaižas gultā).

5. aina

DAISETS stāv laukuma vidū un vērsas pie skatītājiem. Viņš ir satraukts.

DAISETS. Tajā naktī es sapņoju šo sapni. Es atceros katru sīkumu. Es esmu galvenais priesteris Grieķijā Homēra laikos. Sejai priekšā man ir masīva dižciltīga zelta maska ar bārdiņu, līdzīga Agam emnona maskai, ko atrada Misēnijā. Es

stāvu pie prāva, apaļa akmens blūka, rokā man ir ass nazis. Faktiski es izpildu kaut kādu īpaši svarīgu upurēšanas rituālu, no kura būs atkarīga graudu raža vai veiksmē karagājienā. Upurēts tiek vesels bars bērnu - kādi pieci simti zēnu un meiteņu. Es redzu, kā viņi stāv garā rindā pāri visam Argosas līdzenumam. Es skaidri zinu, ka tas ir Argosas līdzenums, jo zeme ir sarkana. Man no abām pusēm stāv divi priesteru palīgi, viņiem tāpat sejām priekšā maskas, smagnējas, tikai acu vietās caurumi, arī tādas, kā bija Misēnijā. Abi tie priesteri ir drausmīgi spēcīgi un pilnīgi nenogurdināmi. Viņi sagrauj katru pienākušo bērnu no mugarpuses un uzmet uz blūka. Un tad ar tādu ķirurģisku izveicību, kas pārsteidz mani pašu, es ieduru nazi un eleganti uzšķērzu katru bērnu līdz pat nabai, gluži kā šuvēja pēc vienas piegrieztnes. Es atdalīju abus miesas gabalus, atcērtu zarnas, izplēšu tās ārā un izmetu karstas kūpošas uz grīdas. Un tad tie abi tik pamatīgi izpēta visus zarnu rakstus, kuri veidojas uz grīdas, it kā lasītu hieroglifus. Man pašam ir pilnīgi skaidrs, ka es kā galvenais priesteris esmu šeit vissvarīgākā persona. To esmu sasniedzis, pateicoties savam unikālajam uzšķērdēja talantam. Vienīgais, par ko viņiem nav ne jausmes, ir tas, ka mani arvien vairāk pārņem nelabums. Un ar katru upuri man paliek sliktāk un sliktāk. Mana seja zem maskas jau ir pārvērtusies zaļā krāsā. Es, protams, pielieku visus spēkus, lai izskatītos tikpat profesionāls, cērtu un šķērzu cik jaudāju, jo skaidri zinu: ja tiem abiem radīsies vismezākās aizdomas par manu setraukumu un šaubām, vai šis monotons un smirdīgais darbs vispār kādam var nest labumu, es būšu nākošais, ko uzmetīs uz blūka. Un tad, protams, tā noklādētā maska sāk slidēt nost. Abi priesteri pagriežas

un sāk skatīties, maska paslīd vēl mazliet, un viņi redz, ka man pār seju plūst zaļi sviedri, acu iedobumi viņu zelta maskās vienā mirklī ir asinām pierietājuši, viņi izrsauj nazi man no rokām... un es pamostos.

6. aina

Laukumā ienāk HESTERE. Gaissma kļūst siltāka.

HESTERE. Tās ir vismulķīgākās iedomas, ko es vispār esmu dzirdējusi.

DAISETS. Tu tā domā?

HESTERE. Tās taču pilnīgas mulķības. Tu taču tik daudz esi palīdzējis šiem bērniem. Tu pats to ļoti labi zini.

DAISETS. Jā, bet bērni?

HESTERE. Nu, paklausies!

DAISETS. Piedod.

HESTERE. Nu, redzi.

DAISETS. Es nesaprotu, kāpēc tu vispār klausies mani. Tā vienkārši ir profesionāla menopsauze. Agrāk vai vēlāk tā visiem iestājas. Izņemot tevi.

HESTERE. Jā, protams. Es vienmēr esmu lieliskā formā un varu būt tiesnese mājīgi ilgi.

DAISETS. Tā jau nu gluži nav, bet tev v arbut liekas, ka tu nespēj dot pietiekoši daudz savam darbam, man liekas, ka darbs nespēj dot pietiekoši daudz man.

HESTERE. Tu to nopietni domā?

DAISETS. Jā, pavisam nopietni. Nākošos desmit gadus es gribētu pavadīt, mierīgā garā apceļojot I s t o Grieķiju... Jā, un visi tie murgi ir tavā vainā.

HESTERE. Mana?

DAISETS. Viss jau sākās ar to tavu puiku. Saproti - katram upurim uz tā akmens blūka bija viņa seja.

HESTERE. Tu domā Strengu?

DAISETS. Viņam ir vissāvēdākais skatiens, kādu es esmu redzējis.

HESTERE. Jā.

DAISETS. Rodas tāda sajūta, it kā tevi par kaut ko apsūdzētu. Briesmīgi apsūdzētu. Bet par ko?... Viņa ārstēšana prasīs daudz nervu. Īpaši manā patreizējā stāvoklī. Man jau pietika ar viņa dziedāšanu. Un to, ko viņš teica, vēl jo vairāk.

HESTERE. (pārsteigta) Viņš ar tevi runā?

DAISETS. Jā. Vēl divas dienas viņš skandināja reklāmas un sludinājumus un tad pēkšņi apklusa. Jā, tieši tā bija - man liekas, ka tas ir kaut kādā ~~veidā~~ veidā saistīts ar viņa murgiem. (Pa apli ātri garām peļiet MEDMĀSA, viņa nes segu, rokā viņai piezīmju lapiņas.)

HESTERE. Viņš murgos?

DAISETS. Pamatīgi.

MEDMĀSA. Doktor, mums vajadzēja iedot viņam pāris nomierinošas tabletes. Pagājušajā naktī bija tas pats.

DAISETS (Medmāsei). Ko viņš dara? Sauc kādu?

MEDMĀSA (pie galda). Viņš daudz kliedz, doktor.

DAISETS (medmāsei). Kliedz?

MEDMĀSA. Jā, sevišķi vienu vārdu.

DAISETS (medmāsei). Vienu konkrētu vārdu?

MEDMĀSA. Jā, neskaitāmas reizes. (Paršķirsta piezīmju lapiņas). Izklusās pēc "Ek".

HESTERE. Ek?

MEDMĀSA. Jā, doktor. "Ek". Viņš visu laiku to ^{vienu} atkārto. Ek, ek.

HESTERE. Divaini.

MEDMĀSA. Kad es viņu pamodināju, viņš man tā pieķēras, ka es domāju - viņš man pārleuzis roku. (Viņa apstājas pie Alona gultas.

Viņš sēž gultā. Viņš uzsedz zēnam segu un atgriežas atpakaļ savā vietā).

DAISETS. Un tad viņš pēkšņi iedražas manā kabinetā bez kādas klauvēšanas. Labi, ka pie manis tajā brīdī nebija neviena pacienta.

ALANS (pielec kājas). Ēvs!

HESTERE. Kas?

DAISETS. Tā ir atbilde uz jautājumu, ko es viņam uzdevu pirms divām dienām. Viņš to izgrūda ar tādu pašu niknumu, kā viņš dziedāja tos sludinājumus.

HESTERE. Ko tad tevš dara?

ALANS. Ienīst televizoru. (Viņš nogūlas uz grīdas, apli skatuves priekšā, it kā skatītos televizoru.)

HESTERE. Tātad viņa tevs aizliedz viņam skatīties televizoru.

DAISETS. Jā.

HESTERE. Kāpēc?

ALANS. Televīzija ir kā inde. Ar to var saindēties.

HESTERE. Ak, lūk, kā!

(Franks pieceļas un ieiet apli skatuves priekšā. Viņš ir apmēram piecdesmit gadus vecs vīrietis).

FRANKS (Alanam). Tā jau sākumā nemaz neizskatās, bet tā tas ir.

Tas apdraud cilvēka garīgo attīstību, ja tu saproti, ko es ar to gribu teikt. *dovāju*

pa gātnes

(DORA seko viņam uz skatuves. Arī viņa ir sieviete vidējos gados)

DORA. Frank, mīļais, vai tas nav mazliet par stripru teikts?

FRANKS. Ja nosēž ilgāk pie tās kastes, tad var palikt stubs uz visu mūžu, lielais vairums jau tādi ir. (Alanam.) Redzi - tā ir tīra krāpšana. Liekas, ka tas tev kaut ko dod, bet patiesībā atņem. Tavu prātu, koncentrēšanās spēju, ar kat-

ar krāpšanu

*La tu nabe gū
manu domu*

ru minūti, ko tu skaties, tev tā mazinās. Tā ir vistīrākā krāpšana, saproti? (~~Apsēžas uz grīdas.~~) Es negribu lasīt tev morāli, bet, redzi, lasīšanai nevar būt nekādu aizstājēju. Nu, kā tad ir - vai tad tev pavisam nepatīk lasīt?

ALANS. Nē, kāpēc? Patīk.

FRANKS. Es zinu, ka tā nav mana derīšana, bet tā nu tas ir... Patiesībā, ja tā ļoti padomā, tad tas ir kauns un negods. Tu esi grāmatu iespiedēja dāls, un tu grāmatu vaļā neesi atvēris. Ja visi cilvēki būtu tādi, tad es būtu bez darba, ja tu saproti, ko es ar to ~~gribu teikt!~~ *manu domu*

DORA. Bet laiki jau mainās, Frank.

FRANKS (Nepiekāpjas.) Laiki mainās, ja tiem ļauj mainīties, Dora. Lūdzu ~~atgādā~~ *atgādā* to aparātu ~~rit~~ atpakaļ uz veikalu.

ALANS (Iekliedzas.) Nē!

DORA. Frank! Nē!

FRANKS. Man ļoti žēl, Dora, bet es necietīšu to krāmu mājās ne mirkli ilgāk. Es jau tev pašā sākumā teicu, ka es to negribu.

DORA. Bet, mīlais, šodien visi skatās televizoru.

FRANKS. Jā, un ko tad viņi skatās? Bezjēdzīgu vardarbību! Bezjēdzīgus jokus! Ik pēc piecām minūtēm kāds stulbenis ar smaidīgu gimi cenšas tevi pārliecināt, lai tu pērc kaut ko tādu, kas tev nemaz nav vajadzīgs, lai tikai stiprinātu valsts ekonomiku. (Alanam.) Nu, nē, piedod man, vecīt. (Viņš atstāj darbības laukumu un atkal apsēžas savā vietā.)

HESTERE. Tad viņš ir komunisti?

DAISETS. Vecā kaluma sociālists. Drakoniski pašizglitojas.

DORA (noskatās pakal Frankam.) Nē, mīlais, tu tiešām pārspilē. (Viņa arī atstāj darbības laukumu un atkal apsēžas blakus viņam).

HESTERE. Vai viņa kādreiz ir bijusi skolotāja?

DAISETS. Jā. Zēns ar to ļoti lepojas. Mēs šodien par to sākam runāt.

ALANS (Uzbrūkošā tonī, pieceļas kājās.) Viņa zina vairāk nekā tu.

(HESTERE pieiet pie Daiseta un apsēžas viņam blakus. Sekojošajā epizodē zēns staigā pa apli, runā ar Daisetu, bet neskatās uz viņu. DAISETS tieši tāpat viņam atbild).

DAISETS (Alanam.) Jā?

ALANS. Un es arī. Saderam, ka vēsturi es zinu labāk nekā tu.

DAISETS (Alanam.) Nezini vis.

ALANS. Nu labi - kas bija skotu amurs?

DAISETS (Alanam.) Es nezinu. Kas tas bija?

ALANS. Karalis Edvarts Pirmais. Kurš nekad nesmaidīja?

DAISETS (Alanam.). Es nezinu, Kurš tas bija?

ALANS. Tu neko nezini. Tas bija karalis Henrijs Pirmais. Es zinu visus karaļus.

DAISETS (Alanam.) Un kurš ir tavs mīļākais karalis?

ALANS. Džons.

DAISETS (Alanam) Kāpēc?

ALANS. Tāpēc, ka viņš izdūra acis tam... (Pauze. Sajūt, ēka patēicis kaut ko nevietā.) Nu, vispār jau nē. Viņam neļāva, jo cietuma priekšnieks apžēlojās.

HESTERE. Ak vai.

ALANS. Viņam neļāva.

DAISETS. Tur bija jānāk kaut kam vēl divvainākam.

ALANS. Kas teica "Religija ir opijs tautai"?

HESTERE. Ak, kungs! (Alans smejas pie sevis.)

DAISETS. Pats divvainākais bija tas, ka viņš to teica ar tādu kā vainas apziņu smieklos. Šis teikums noteikti norāda uz kaut kādu iekšēju stresu stāvokli.

HESTERE. Kā tu teici?

DAISETS. Es pateicu viņam pareizo atbildi. (Alanam.) Kārlis Markss.

ALANS. Nē.

DAISETS (Alanam.) Kas tad?

ALANS. Nav tava darišana.

DAISETS. Tas droši vien nāk no viņa tēva. Iespējams, ka viņš tā saka, lai sakaitinātu sievu.

HESTERE. Tas nozīmē, ka viņa ir reliģioza?

DAISETS. Iespējams. Es mēģināju to noskaidrot, bet man ~~xxx~~ neizdevās.

ALANS. Nav tava darišana. (ALANS iet atpakaļ uz gultu un tumsā apguļas.)

DAISETS. Bet svētdien es to uzzināšu.

HESTERE. Kā tu to domā?

DAISETS (pieceļas.) Es gribu paskatīties, kāda ir viņa māja, un tāpēc pats ielūdzos.

HESTERE. Tiešām?

DAISETS. Ja reliģija tur rada kaut kādu saspīlējumu, tad Sabatas vākarā tam vajadzētu būt redzamam. Es tev pēc tam izstāstīšu. (Viņš noskūpstā viņu uz vaiga, viņi abi atvadās un atstāj laukumu. HESTERE atkal apsēžas savā vietā. DAISETS iet pa apli un sveicina Doru, kas stāv un gaida viņu skatuves priekšā.)

7. aina

DAISETS. (Sarokojas.) Strenga kundze.

DORA. Strenga kungs, diemžēl vēl ir darbā. Bet viņam kuru katru brīdi vajadzētu būt mājās.

DAISETS. Viņš svētdienās arī strādā?

DORA. O, jā. Viņam svētdienas neko daudz nenozīmē.

DAISETS. Vārbūt mēs varētu nedaudz parunāt, pirms viņš atnāk.

DORA. Jā, protams. Nāciet, lūdzu, istabā. (Parāda ceļu uz iste-

bu. Viņa ļoti nervozē.) Lādzu... (Viņa norāda viņam uz krēslu, paliek, cieši sažņaugusi rokas.)

DAISETS. Strenga kundze, vai jums ir zināms, kā tas viss varēja notikt?

DORA. Es pat iedomāties nevaru, dokter. Tas viss ir tik neticami... Alans vienmēr ir bijis tik maigs zēns! Viņš mīl dzīvniekus! Īpaši zirgus.

DAISETS. Īpaši zirgus?

DORA. Jā. Viņam pat ir viena zirga fotogrāfija guļamistabā. Skaists balts zirgs skatās pāri vārtiem. To viņam iedeva tēvs pirms kādiem pāris gadiem no viena paša iespīestā kalendāra. Un tā visu laiku ir viņa istabā pie sienas. Kad viņam bija kādi septiņi vai astoņi gadiņi, viņš man neskaitāmas reizes prasīja, lai es lešu viņam priekšā vienu un to pašu grāmatu par zirgu.

DAISETS. Tiešām?

DORA. Jā. To zirgu sauca Princis, un viņš nevienam neļāva sev kāpt mugurā. (ALANS sauc no gultas, neskatoties uz māti).

ALANS (satrauktā, mazāka bērna balsī) Kāpēc nē?... Kāpēc nē?...

Pasaki to! Viņa balsī.

DORA. Viņš bija ieqēmis galvā, ka dzīvnieki rumā.

DAISETS. Jā?

ALANS Pasaki to! Pasaki! ... Saki viņa balsī!

DORA ("Lepnā" balsī.) "Tāpēc, ka es esmu uzticīgs! (ALANS klusi smejas.) "Mans vārds ir Princis, un es esmu princis starp citu zirgiem! Tikai mans jaunais ^{ķirgys} saimnieks var jāt ar mani. Visus citus es nometīšu!" (ALANS smejas skatāk.) Un tad es vēl atceros, ka es viņam stāstīju tādu jocīgu gadījumu par krišanu no zirga. Vai jūs zināt, ka tad, kad kristiešu jātnieku pulki pirmo reizi parādījās Jaunajā Pasaulē, pagāni domāja, ka zirgs un jātnieks ir viens būtne?

DAISETS. Tiešām?

ALANS. (Pārsteigts pieceļas gultā sēdus.) Viena būtne?

DORA. Patiesībā viņi domāja, ka tas ir kāds dievs.

ALANS. Dievs!

DORA. Tikai tad, kad viens jātnieks nokrita no zirga, viņi saprata patiesību.

DAISETS. Tas ir interesanti. Es to nebiju dzirdējis... Vai jūs varat atcerēties vēl kaut ko tādu, ko jūs stāstījāt viņam par zirgiem?

DORA. Laikam nē. Jā, par viņiem, protams, ir rakstīts Bibeķē. "Kad atskan taure, viņš zviedz. Ha, ha."

DAISETS. Ha, ha.

DORA. Ijaba grāmata. Brīnišķīgi vārdi. Tur bija teikts... (citē) "Vai tu piešķir zirgam verehu spēku?"

ALANS (Atsaucas) Vai tu apvelc pāri viņa kaklam krēpju rotu?"

DORA. (Alanam) "Kad tas lepni sprauslā, tas iedveš bailes."

ALANS. "Un kad ielejā kara zirgi ar kājām spārda zemi"

DORA. "Kad atskan taure, viņš zviedz".

ALANS. (nodārdina) "Ha! Ha!"

DORA (Dāisetam) Vai nav brīnišķīgi?

DAISETS. Jā, protams.

ALANS (nodārdina) Ha! Ha!

DORA. Un tad vēl mēs, protams, redzējam tik daudz vesternu televīzijā. Tos viņš varēja skatīties bez mitas.

DAISETS. Bet vai tad jums mājās ir televizors? Cik es saprotu, Strenga kings neatzīst televīziju.

DORA. (Konfidenciāli.) Neatzīst... Es šad tad pa dienu ļāvu viņam aiziet pie drauga tepat kaimiņos.

DAISETS (Smaida) Tēvam nezīnot?

DORA. Ko acs neredz, par to sirds neskumst, vai tā nav? Nu, un tie vesterni taču ir pilnīgi nekaitīgi, jūs tā nedomā-

jet? (FRANKS pieceļas un ieiet laukumā. ALANS palien zem segas. Frankam.) O! Sveiki, mīlais. Tas ir dakteris Daisets.

FRANKS (Sarokojas.) Labdien.

DORA. Es nupat kā stāstīju ārsta kungam, ka Alans vienmēr dievināja zirgus.

FRANKS (Drūmi.) Tā mums likās.

DORA. Nu, tu taču zini, ka tā bija. Atceries, kā viņam patika tā fotogrāfija, ko tu viņam iedevi.

FRANKS. (Setrūcies.) Kas tad ir ar to fotogrāfiju?

DORA. Nekas, mīlais. Atceries, kā viņš tev nelika mieru, ka grib to, tulīt kā ieraudzīja? (Daisetam) Mēs visa ģimene vienmēr esam bijuši zirgu mīlētāji. Vismaz no manas puses. Mans vectēvs katru rītu devās izjādē pa Braitones piekalnēm un istā jātnieka cepurē un galifē šiksēs. Viņš izskatījās lielisks. Rīta izjādes, tā viņš pats teica. Equitation... /ekwi'teɪsn/ (FRANKS atvirzās malā un noguris apsežās.)

ALANS (mēģina izrunāt šo vārdu.) equitation.

DORA. Es atceros, ka es viņam mācīju, ka šis vārds cēlies no vārda equus...

ALANS. Equus?

DORA. ...tas ir latīniski un nozīmē "zirgs". Es redzēju, ka Alanam ļoti patika šis vārds. V-arbūt tāpēc, ka viņš nekad nebija redzējis, ka kādu vārdu raksta ar diviem "u".

ALANS. (domīgi atkārto) Equus.

DORA. Es vienmēr esmu gribējusi, lai mans dēls nodarbojas ar jāšanu. Viņam tā būtu paticis.

DAISETS. Bet vai tad viņš nejāja?

DORA. Nē.

DAISETS. Nekad.

DORA. Viņam nebija nekādas vēlēšanās. Viņš pavisam noteikti pateica, ka viņš negrib.

DAISETS. Bet viņam taču droši vien vajadzēja jāt, kad viņš strādāja stallī? Tas jau parasti ietilpst tajos pienākumos.

DORA. Jā, tā varēja domāt, bet nē. Viņš kategoriski atteicās, vai ne, mīlais?

FRANKS (sausā, neizteiksmīgā balsī) Liekas, ka mēslu izvakšana sniedza viņam pilnīgu apmierinājumu.

DAISETS. Vai viņš kādreiz minēja iemeslu?

DORA. Nē, man gan jāstāst, ka mums abiem tas likās diezgan divaini, bet viņš nekad par to nerunāja. V arbut, ka viņam vienkārši gribējās izrauties ārā svaigā gaisā pēc tam, kad viņš veselu nedēļu bija iesprostots tajā drausmīgajā veikalā. Elektropreces un virtuves pieserumi! Vai tad tā pati piemērotākā vide jūtīgam zēnam, gakter?

FRANKS. Vai tu piedāvāji ārstam kungam tasi tējas?

DORA. Vai, nē, nepiedāvāju!... Un jūs noteikti labprāt izdzertu vienu tasi tējas.

DAISETS. Jā, tiešām labprāt.

DORA. Nu, protams... piedodiet... (Viņa iziet, bet vēl uzkavējas aplī, sļēpas skatās pa durvīm labajā pusē. ALANS izstiepjas zem segas un gul. FRANKS pieceļas).

FRANKS. Manai sievai reizēm ir visādas romantiskas iedomas, ja
man do me
jūs saprotat, ko es ar to gribu teikt.

DAISETS. Par savu ģimeni?

FRANKS. Viņa domā, ka viņa nav apprecējusi sevī cienīgu vīru.
Tā jau laikam ir. Es no tādām lietām neko nesaprotu.

DAISETS. Strengs kungs, mani ļoti interesē tas fakts, ka Alans neparke negribēja jāt ar zirgu.

FRANKS. Jā, tāds nu viņš ir. Godīgi sakot, viņš vienmēr ir bijis
okains pluks
diezgan īpatnējs. Vai jūs varat iedomāties - katru sest-

dienu un svētdienu mēzt mēslus zirgu stalli, ir taču tik daudz citu iespēju, kur iesaistīties, lai tālak izglītos.

DAISETS. Ja nu vienīgi varbūt viņš nav tas akadēmiskais tips?

FRANKS. Kas to zina? Viņš nekad tā pe istam nav mēģinājis. Viņa māte nav virzījusi viņu uz to. Viņai vienlga, ka viņš pat savu vārdu kārtīgi bez kļūdām n evar uzrakstīt, un viņa pati ir bijusi skolotāja. Ja tikai viņš ir laimīgs,...
tā viņa saka. (DORA niknumā lauza rokas. FRANKS atkal apsežas.)

DAIBETS. Vai viņai bija ciešāks kontakts ar zēnu nekā jums?

FRANKS. Viņi vienmēr ir bijuši saauguši kā cimdā ar roku. Man neliekas, ka tas ir isti pareizi, īpaši, kad es dzirdu, ka viņa stundām ilgi čukst viņam ausī bībeli tur augšā, viņa istabā.

DAISETS. Jūsu sieva ir reliģioza?

FRANKS. Pārāk reliģioza. Saprotiet - tā ir viņas pašas lieta. Bet, ja viņa domā piebāzt tam zēnam pilnu galvu ar to visu, tad man jāsaaka, viņš ir arī mans dēls tāpat kā viņas. Bet viņa neaprot. Tā jau tas ur ar visiem ticīgajiem. Viņiem vienmēr liekas, ka viņu tuvība ir svarīgāka.

DAISETS. Cik es saprotu, jūs neesat ticīgs?

FRANKS. Es esmu ateists, un es nebaldos to atzīt. Ja jūs gribat zināt manu viedokli, tad es teiktu, ka pie tā visa ir vainīga bībele.

DAISETS. Kāpēc?

FRANKS. Nu, padomājiet pats. Katru nakti tam zēnam bāž galvā vienu un to pašu: nevainīgu cilvēku spīdzina, kamēr viņš nomirst - galvā viņam sedur ērkšķus, rokās sedzen naglas un pašu caurdur ar pīķi. Tādas šausmas jau uz jebkuru cilvēku atstās graužošu iespaidu visam mūžam. Es nemaz nejoko-

ju. Un tas zēns bija tā aizrāvies ar visu to lietu. Viņš vienmēr pētīja reliģiska satura attēlus, ^{patēlus} ~~visādus~~ perversus attēlus, jaļ jūs saprotat, ^{manas domas.} ko es ar to gribu teikt. Pāris reizes man nekas cits neatlika, kā viņam tās atņemt...

(Iestājas pēkšņa neveikla pauze.) Nolādētā reliģija, šajā mājā tā ir vienīgā problēma, bet tā ir nepārvarama, to es varu pateikt pilnīgi atklāti.

(DORA, nespēdama to ilgāk vairs paciest, atkal ienāk).

DORA. (maigā balsī) Lūdzu, atvainojiet manu vīru, dakter. Par šo tematu viņš ir gluži kā apspēsts. Nu, tā taču ir, dārgais, vai ne?

FRANKS. Sauc, kā tu to gribi. Visas tās blēņas manā izpratnē ir gluži vienkārši slikts sekss.

DORA. Bet kāds tam sakars ar Alanu?

FRANKS. Vistiešākais!... (nopietni,) Vistiešākais, Dora.

DORA. Es nesprotu. Ko tu ar to gribi teikt? (Viņš novēršas no viņas.)

DAISETS. (mierīgā balsī) Strenga kungs, kā jūs domājat, cik liela mērā jūsu dēls ir informēts par slavu? ^{Slava}

FRANKS (noslēgti) Es nezinu.

DAISETS. Jūs pats viņam to neesat izskaidrojis?

FRANKS. Ne tik izsmeloši, nē.

DAISETS. Un jās, Strenga kundze?

DORA. Nu, mazliet es ar viņu par to esmu runājusi, jā. Man bija jārunā. Es esmu bijusi skolotāja, dakter, un es zinu, kas notiek, ja to nedara. Tad viņi par to uzzina paši no visādiem žurnāliem un neķītrām grāmatelēm.

DAISETS. Un ko jās viņam stāstījāt? Pīdodiet, ja šis jautājums ir pārāk tiešs.

DORA. Es izstāstīju viņam bioloģiskos faktus. Un vēl es viņam izstāstīju, kāda ir mana pārliecība - ka sekss nav tikai

fiziiska norise, bet arī garīga. Ja Dievs to vēlētos, pie viņa kādu dienu atnāktu mīlestība, ka viņa uzdevums ir sagatavoties svarīgākajam notikumam savā daivē. Un pēc tam, ja viņš būtu no tiem izredzētajiem, varbūt viņš iepazītu vēl augstāku mīlestību... es vienkārši... nesaprotu. Alan!
(Viņa pēkšņi sāk nevaldāmi elstot. Viņš virs pieceļas un pieiet pie viņas.)

FRANKS. (Satraukts.) Nu, būs jau labi, būs jau labi, Dora. Nomierinies.

DORA. (pēkšņā izmisumā) Labi, smeļies vien! Smeļies! Kā vienmēr.

FRANKS. (Maigi.) Neviens nesmeļas, Dora. (Viņa skatās uz viņu naidīgi. Viņš apliek roku viņai ap leciem.) Neviens taču nesmeļas, nu vai tā nav, dakter? (Maigi apņēmis sievu, viņš izved viņu ārā no laukuma, un viņi abi atkal ieņem savas vietas uz soliņa. Gaismas stipri satumst.)

8. aina

Atskan savāds troksnis. ALANS gultā kaut ko murmina. Viņš stipri murgo, mētajās ar rokām, un viss viņa ķermenis raustās, it kā viņš drudžaini pūlētos vilkt kaut ko uz savu pusi. Kad zēna kliedziņi kļūst arvien skaļāki, DAISETS iziet no laukuma.

ALANS. Ek!... Ek!... Ek! (Magnetofonā ierakstīti kliedziņi "Ek" no visām pusēm piepilda skatītāju zāli. DAISETS pieiet pie Alana gultas kājgala tieši tajā brīdī, kad zēns briesmīgi iekliedzas:) Ek! (un pamostas. Skaņas momentā apklust. ALANS un ĀRSTS skatās viens uz otru. Tad pēkšņi ārsts atstāj Alana gultu un atkal iziet laukumā.)

9. aina

Gaismas kļūst spilgtāka. DAISETS sēž uz sava soliņa kreisajā pusē un atver slimības vēstures mapi. ALANS izkāpj no gultas, atstāj segu turpat un ienāk. Viņš izskatās agresīvs.

DAISETS. Labrit. Nu, kā tu jūties šorīt? (ALANS nenovērš no viņa skatienu). Nāc vien iekšā, apsēdies. (ALANS pāriet pāri skatāvei un apsēžas uz soliņa iepretim). Es negribēju tevi iztraucēt vakarnakt. Es te gribēju paņemt dažus papirus no sava kabineta, un domāju - paskatīšos, kā tu gulī. Tu bieži sapņo?

ALANS. Un tu?

DAISETS. Es uzdodu jautājumus, un tu atbildi.

ALANS. Kas to teica?

DAISETS. Es to teicu. Tu bieži sapņo?

ALANS. Un tu?

DAISETS. Paklausies, Alan.

ALANS. Es atbildēšu, ja tu arī atbildēsi. Pēc kārtas. (Pauze.)

DAISETS. Lai notiek, Bet jārunā taisnība.

ALANS (Izmējīgi atdarina.) Lai notiek.

DAISETS. Nu tad sākam. Tu bieži sapņo?

ALANS. Jā. Un tu?

DAISETS. Jā. Vai tev ir kāds īpašs sapnis?

ALANS. Nē. Un tev?

DAISETS. Jā, ir. Par ko tu pagājušajā naktī sapņoji?

ALANS. Neatceros. Un tu?

DAISETS. Es teicu taisnību.

ALANS. Tā ir taisnība. Par ko tu sapņoji tajā īpašajā sapnī?

DAISETS. Ka es uzšķēržu bērnus. (ALANS smeida.) Mana kārta.

ALANS. Nu?

DAISETS. Kādas ir tavas pirmās atmiņas par zirgu?

ALANS. Tas ir kā?

DAISETS. Pirmā reize, kad tu savā dzīvē saskāries ar zirgu. Vienalga kādā veidā.

ALANS. Neatceros.

DAISETS. Skaidri zini?

ALANS. Jā.

DAISETS. Tu vispār neatceries, kad tu pirmo reizi ieraudzīji zirgu?

ALANS. Es jau teicu. Tagad mana kārta. Tu esi precējies?

DAISETS (Savaldās.) Jā, esmu.

ALANS. Vai viņa arī ir ārste?

DAISETS. Mana kārta.

ALANS. Jā, prasi.

DAISETS. Ko nozīmē Ek? (Pauze.) Tu pagājušajā naktī to miegā klie-
dzi. Es domāju, ka tu varbūt gribēsi man par to pastāstīt.

ALANS. (klusā balsī dzied)

Double your pleasure, double your fun

With double good, double good

Doublemint gum.

DAISETS. Drošāk, drošāk. Tu vari vēl labāk.

ALANS. (dzied spītīgāk) Double your pleasure

Double your fun

With double good, double good

Doublemint gum.

DAISETS. Labi, pietiks.

ALANS. Tas ir kā?

DAISETS. Šodien beidzam.

ALANS. Bet vēl jau pat desmit minūtes nav pagājušas.

DAISETS. Neko nevar darīt. (Paņem no galda dokumentu mapi un sāk
to pētīt. ALANS vēl kavējas). Tu nedzirdēji mani? Es tei-
cu - šodien beidzam.

ALANS. Tas nav godīgi.

DAISETS. Nav godīgi?

ALANS (niknumā) Valsts tev maksā divdesmit dolārus stundā par manu
ārstēšanu. Es zinu. Es lejā dzirdēju.

DAISETS. Nu, tad ej un paklausies vēl.

ALANS. Tas nav godīgi! (Viņš pielec kājās, sažņaudz rokas dūrēs

mežonīgā niknumā.) Tu esi... tu esi... krāpnieks... pēdējais krāpnieks... nolādēts krāpnieks!

DAISETS. Vai man būs jāsauc medmāsa?

ALANS. Ja viņa man pieskarsies, es viņai tā sadošu!

DAISETS. Viņa tev sados daudz labāk, vari būt drošs. Un tagad ej.
(Viņš lasa dokumentus, ALANS paliek turpat stāvēt, bezspēcīgi sažņaudzis dūres. Viņš aizgriežas. Koris tikko manāmi dūc.)

ALANS. (Īgni.) Pludmalē...

10. aina

Viņš iziet ārā no leikuma skatuves priekšā un sāk iet pa apli. To apspīd silta gaisma.

DAISETS. Kas?

ALANS. Kur es redzēju zirgu? (Laiski spārda akmeņus smiltis un un met akm-ņus jūrā.)

DAISETS. Cik gadu tev tad bija?

ALANS. Kā lai es to zinu?... kādi seši.

DAISETS. Nu, un tālāk? Ko tu tur darīji?

ALANS. Raku. (nometas zemē, skatuves priekšā, apļa centrā, sāk ar rokām grābt smiltis.)

DAISETS. Smilšu piliē?

ALANS. Ko tad citu?

DAISETS. (Bridinoši) Un tad?

ALANS. Un tad es izdzirdēju troksni sev aiz muguras.

(No ejas parādās jauns jātnieks. Viņš tuvojas palēninātām kustībām. Rokā viņam pātaga, ar ko viņš mudina neredzamo zirgu. Viņš virzās pa apļa labo pusi. Dūkoņa pastiprinās).

DAISETS. Kādu troksni?

ALANS. Pakavu troksni. Ūdens šļakstēšanu.

DAISETS. Ūdens šļakstēšanu?

ALANS. Bija iestājies paisums, un viņš rikšoja.

DAISETS. Kas tad?

ALANS. Nu, tas jātnieks. Viņš izskatījās pēc koledžas studenta. Viņš jāja ar lielu zirgu. Viņš steidzās. Es domāju, ka mani neredz un iesaucos: Hei! (Jātnieks ienāk reālajā laikā, ātrā tempā jājam gar laukuma priekšējo stūri tieši virsū Alanam.) un viņi tieši laikā apstājās.

JĀTNIEKŠ (savelk pavedu, lai zirgs kāptos atpakaļ) Tprrr!... Tprrr!...
Stāvi! Piedod, mazais! Neredzēju tevi!... Nobijies?

ALANS. Nē!

JĀTNIEKŠ. (Skatās lejā uz zēnu) Varena pils!

ALANS. Kā viņu sauc?

JĀTNIEKŠ. Trojietis. Tu viņu vari paglaudīt, ja gribi. Viņš ir mierīgs. (ALANS nedroši paceļas uz pirkstgaliem un glauds neredzamo zirga kaklu. Iepriecināts.) Tu jau nemaz nevari aizsniegt. Gribi uzkāpt viņam mugurā? (ALANS pamāj sajūsmā.) Labi. Nāc no šīs puses. Zīrgam vienmēr kāpj mugurā no kreisās puses. Es tevi pacelšu. O.K.? (ALANS apiet apkārt no otras puses). Nu, redzi! Pavisam mierīgi! Opā! (ALANS uzliek kāju uz jātnieka augšstilba, un tas viņu uzceļ sev uz pleciem. Kora dūkoņa kulminē. Tad apklust). Nu, kā ir? Viss kārtībā? (ALANS pamāj.) Labi tagad tikai turies viņam krēpēs. (Viņš paceļ pātagu un ALANS satver to). Turies cieši un piespied ceļus. Nu, kā ir? Kārtībā?... Nu, tad uz priekšu, Trojietī. Aiziet!

(Jātnieks lēnām pa aplīvirzās uz skatuves aizmuguri. Alana ceļi cieši sakļauti viņam ap kaklu).

DAISETS. Un kā bija? Brīnišķīga sajūte? (ALANS jājam klusēdams.) Neatceries?

JĀTNIEKŠ. Gribi ātrāk?

ALANS. Jā!

JĀTNIEKŠ. O.K. Tev tikai jāseka "uz priekšu, Trojieti, nes mani projām"... nu, saki!

ALANS. Nes mani projām (JĀTNIEKŠ sāk skriet pa apli ar Alanu mugurā.)

DAISETS. Tu jāji ātri?

ALANS. Jā.

DAISETS. Tev nebija bail?

ALANS. Nē!

JĀTNIEKŠ. Uz priekšu, Trojieti! Nes mūs projām! Turies nu! Uz priekšu!... (Viņš skrien ātrāk. ALANS sāk smieties. Tad pēkšņi, kad viņi atkal ir nonākuši līdz labajam stūrim skatuves priekšā, FRANKS un DORA pieceļas uztraukti.)

DORA. Alan!

FRANKS. Alan!

DORA. Alan, apstājies! (FRANKS skrien viņiem pakā. DORA seko.)

FRANKS. Hei, jūs tur! Apstājieties.

JĀTNIEKŠ. Tprrr, puika!,, Tprrr!... (viņš apgriež zirgu un nostājas ar seju pret vecākiem. Tas viss notiek ļoti ātri.)

FRANKS. Kā jūs domājat, ko jūs te pašlaik darāt?

JĀTNIEKŠ (Ironiski.) Kā es domāju?

FRANKS. Un ko mēls dēls tur dara zirgam mugurā?

JĀTNIEKŠ. Breuc ar ūdensslēpēm.

DORA. (Pieskrien aizsūsusies.) Vai viņam nekas nav noticis, Frank?...
Vai viņš nav ievainots?

FRANKS. Vai jums neliekas, ka jums būtu jāprasa atļauja, ja jūs tādas muļķības darāt?

JĀTNIEKŠ. Kas te ir tik muļķīgs?

ALANS. Tas ir brīnišķīgi, tēt!

DORA. Alan, kāp zemē!

JĀTNIEKŠ. Zēns ir pilnīgā drošībā. Lūdzu nekritiet histērijā.

FRANKS. Jūs mani te nemācīsiet, jaunais cilvēk! Kāp zemē, Alan.

Tu dzirdēji, ko māte teica.

ALANS. Nē.

FRANKS. Tūlīt kāp zemē! Momentā!

ALANS. Nē. NĒ.

FRANKS (Niknumā.) Es teicu - momentā kāp zemē! (Viņš velk Alanu
nost no jātnieka pleciem. Zēns kliedz un nokrīt zemē.)

JĀTNIĒKS. Uzmanieties!

DORA. Frank! (Viņa pieskrien pie dēla un no metas ceļos. JĀT-
NIĒKS nobalansē.)

JĀTNIĒKS. Vai jūs esat jakuši? Jūs gribat satracināt zirgu?

DORA. Viņš ir nobrazis ceļi. Frank, bērns ir ievainots!

ALANS. Nē taču, es neesmu!

FRANKS. Kāds ir jūsu vārds?

JĀTNIĒKS. Džesijs Džeimss.

DORA. Frank, viņš asiņo!

FRANKS. Es ziņošu par jums policijai. Jūs pakļaujat briesmām bēr-
na dzīvību.

JĀTNIĒKS. Ejiet tūlīt taisnā ceļā!

DORA. Vai tu vari piecelties, milulīt?

ALANS. Izbeidz!

FRANKS. Jūs apdraudat sabiedrisko drošību, jūs to zināt? Kā jūs
uzdrošināties vienkārši paņemt bērnu un uzsēdināt viņu
mugurā mežonīgam dzīvniekam!

JĀTNIĒKS. Mežonīgam?

FRANKS. Protams, mežonīgam. Paskatieties, kādas viņam ir acis.
Kā viņš bola tās acis!

JĀTNIĒKS. Tieši tāpat kā jūs.

FRANKS. Es uzskatu, ka tas ir bīstams dzīvnieks. Pēc manām domām
jūs abi apdraudat drošību šeit pludmalē.

JĀTNIĒKS. Un pēc manām domām jūs esat vecs plānprātīgš.

DORA. Frank, liecies mierā!

FRANKS. Ko jūs teicāt?

DORA. Nepievērs tam uzmanību, Frank! Lūdzu!

FRANKS. Ko jūs tiecāt?

JĀTNIĒKS. Atšujies, idiot! Piedod, vecīt! Uz priekšu, Trojieti!

(Viņš dzen zirgu tieši viņiem virsū, tad pagriež sāpus un aizauļo pa apļa labo pusi un tālāk prompa eju, kamēr pazūd skatienam. Abi vecāki iekliedzas, kad viņus apšļāc ar ūdeni un smiltīm. FRANKS dzenas viņam pakā, pa apļa kreiso pusi, sieva seko viņam).

ALANS. Pššš! Pššš! Mūs visus trīs apšļāca ar ūdeni! Tavs bija pilnīgi slapjš!

FRANKS. (Sauc jātniekam nopakaļ.) Huligāns! Nolādētais!

ALANS. Man nāca smieki.

FRANKS. Augstākās sabiedrības mājokļos, vairāk nekā, visi tie, kas te jādēlē ar zirgiem! Tāpēc jau viņi te jā - parādīt mums, parastajiem ļautiņiem, ka viņi, redz, ir pārāki par mums.

DORA. Nerunā muļķības, Frank.

FRANKS. Tāpēc jau viņi te jā - Tieši tāpēc, nolādēts!

DORA. (Uzjautrināta.) Paskaties, kāds tu izskaties! Viss vienos dubļos!

FRANKS. Tu jau vēl vairāk. Tev visi mati pilni ar smiltīm! (Viņa sāk smieties pilnā balsī.) Huligāns! Nolādētais! (Viņa sāk smieties arvien vairāk. Viņš mēģina izpurināt smiltis viņai no matiem.) Par ko tu smeijies, Dora? Kas tur smieklīgs. Tur nav it nekā smieklīga! (Viņa aiziet pa labi, joprojām smiedamās. ALANS joprojām guļus stāvokli ievirzās laukumā.) Tur tiešām nav nekā smieklīga!

.... (FRANKS saīdzis atgriežas savā vietā uludmalē. Pēkšņi iestājas klusums.)

ALANS. Tas ir viss, ko es atceros.

DAISETS. Tas jau ir pietiekoši daudz. Paldies... Zini, es nekad mūžā neesmu jājis ar zirgu.

ALANS (neskatoties uz viņu) Es arī ne.

DAISETS. Un to tu saki pēc tā visa?

ALANS. Jā.

DAISETS. Bet stali tu taču noteikti jāji?

ALANS. Nē.

DAISETS. Kāpēc?

ALANS. Man negribējās.

DAISETS. Vai tas varbūt saistīts ar to, ka tu nokriti no zirga toreiz, pirms daudziem gadiem?

ALANS (nepieejams) Es vienkārši negribēju un viss.

DAISETS. Vai tu bieži domā par šo gadījumu?

ALANS. Samērā.

DAISETS. Kāpēc, kā tu domā?

ALANS. Tāpēc, ka tas bija smieklīgi.

DAISETS. Tikai tāpēc?

ALANS. Kāpēc tad vēl? Mana kārta... Es tev pastāstīju noslēpumu, tagad tu man pastāsti.

DAISETS. Nu, labi. Man ir tādi pacienti, kas grib man kaut ko pastāstīt, bet viņiem kauns to darīt manā klātbūtnē. Kā tu domā, ko es tad daru?

ALANS. Nu, ko tad?

DAISETS. Es iedodu viņiem šo mazo magnetofonu. (Viņš izņem no kabatas mazu magnetofonu un mikrofonu.) Tad viņi ieiet citā istabā un vēlāk ar medmāsu atsūta man kaseti. Viņiem nav jānoklausās, ko viņi paši stāstījuši, ar mani kopā.

ALANS. Tas ir šausmīgi mulķīgi.

DAISETS. Jānospiež tikai šī poga un jārunā. Tas ir ļoti vienkārši. Labi, šodien pietiks. Turpināsim rīt.

ALANS (ceļas kājās.) Varbūt.

DAISETS. Verbat?

ALANS. Ja man gribēdies. (Viņš jau grib iet ārā, tad pēkšņi pēgriežas atpakaļ, pret Daisetu un paņem magnetofonu viņam no rokām). Tas ir šausmīgi mulķīgi. (Viņš iziet no laukuma uniet atpakaļ uz gultu.)

11. ains

DORA. (Sauc) Doktor! (DORA ienāk un iet tieši uz laukumu no labās puses. Viņai mugurā mētelis, un viņa nervozi nes iepirkumu somu.)

DAISETS. Tejā pašā vakarā ieradās viņa māte.

DORA. Labdien, doktor.

DAISETS. Strenga kundze!

DORA. Es tepat netālu biju iegājusi iepirkties, un es domāju, ka es varētu pa ceļam ienākt paskatīties.

DAISETS. Jūs gribējāt redzēt Alanu?

DORA (izvairīgi) Nē... Šobrīd nē. Patiesībā es gribēju satikt jūs.

DAISETS. Jā?

DORA. Redziet, ir viena lieta, ko Strenga kungs un es domājam, ka jums vajadzētu zināt. Mēs par to mājās runājam, un tas varētu izrādīties jums sv-arīgi.

DAISETS. Lūdzu, nāciet iekšā un apsēdieties.

DORA. Es uz pavisem īsu brītiņu. Es jau tā kavējos, Strenga kungs gribēs vakariņas.

DAISETS. Mm. (iedrošinādams viņu). Tātad ko jūs gribējāt man pastāstīt? (Viņa spēsžas uz soliņa laukumā.)

DORA. Vai jūs atceraties, ka es jums ieminējos par fotogrāfiju? To fotogrāfiju, ko Strenga kungs pirms pāris gadiem iedeva Alanam, lai viņš pieliek savā guļamistabā pie sienas?

DAISETS. Jā. Tā bija fotogrāfija ar zirgu, kas skatās pāri vārtiem?

DORA. Pareizi. Nu, patiesībā, tā tikai aizvietoja pavisam citu

attēlu.

DAISETS. Kādu attēlu?

DORA. Tā bija reprodukcija, kas attēlo To kungu ceļā uz Golgātu. Alans to atrada Rīdās mākslas veikalā, un viņš to vienkārši dievināja. Viņš bija cieši apņēmies pats to nopirkt par savu kabatas naudu un pakārt gultas jkājgali, kur viņš to katru vakaru pirms gulētiešanas varētu redzēt. Manam vīram tas ļoti nepatika.

DAISETS. Tāpēc, ka tas bija reliģioza rakstura attēls?

DORA. Patiesībā man jāsaaka, ka tas bija diezgan nežēlīgs. Kristus bija piekādēts, centurioni sīta viņu, un viss viņa ķermenis bija vienos pātagas cirtienos. Es tādu nekad nebūtu pirkusi, bet nevar bērniem vienmēr uzspiest savu gribru, tāpēc es neko neteicu.

DAISETS. Bet Strenga kungam tas nepatika?

DORA. Kādu laiku viņš to pacieta, bet tad vienu dienu mums bija kārtējais strīds par reliģiju, un viņš teismā c-ajā uzkāpa augšā viņa istabā, norāva to no sienas un iemeta papīrgrozā. Alans bija pilnīgā histērijā. Viņš raudāja vairākas dienas no vietas, pie tam viņš nev nekāds raudulis.

DAISETS. Bet tad viņš atkal atguvās, kad viņam vietā iedeva fotogrāfiju ar zirgu!

DORA. Tā katrā ziņā likās. Vismaz viņš to piekāpa tieši tajā pašā vietā, un tā briesmīgā raudāšana vairs nekad neatkārtojās.

DAISETS. Paldies, Strenga kundze. Tas tiešām ir interesants fakts... Cik sen atpakaļ tas varētu būt bijis? Jūs varat atcerēties?

DORA. Pirms kādiem pieciem gadiem. Alanam tad varēja būt kādi divpadsmit gadi. Starp citu, kā viņam tagad ir?

DAISETS. Viņš turas braši. (Viņa piesēlas).

- DORA. Lūdzu nododiet viņam mīlus sveicienus no manis.
- DAISETS. Jūs, protams, varat nākt pie viņa, kad vien jūs gribat.
- DORA. Verbūt es varētu atnākt kādreiz pa dienas vidu bez Strenge kunga. Viņam ar Alanu pašlaik nav vislabākās attiecības, kā jūs pats saprotat.
- DAISETS. Kā jums labāk, Strenge kundze... Ak, jā, vēl kas.
- DORA. Jā?
- DAISETS. Vai jūs man nev-arētu mazliet sīkāk aprakstīt, kāda izskatījās tā fotogrāfija ar zirgu. Cik es saprotu, tad tā vēl tagad ir viņa guļamistabā?
- DORA. O, jā. Tā tiešām ir ļoti savdabīga fotogrāfija. Reti, kad var redzēt tādā veidā uzņemtu zirga fotogrāfiju ar galvu tuvplānā. Tāpēc arī viņa ir tik interesante.
- DAISETS. Kāpēc? Kāda viņa izskatās?
- DORA. Ļoti savdabīga. Iespajds tāds, ka redz tikai acis.
- DAISETS. Kas sīkātās tieši jums sejā?
- DORA. Jā, tā ir... (Iestājas neveikle pauze). Es ļoti drīz pie viņa ienākšu, ārsta kungs. Uz redzēšanos. (Viņa aiziet un apsēžas savā vietā blakus vīram.)
- DAISETS. (Skatītājiem.) Tieši tad, tajā brīdī es jutu, ka mani pārņēma panika. Kas tas īsti bija? Kaut kādas gigantiskas galvas ēna pār manu rakstāmgaldu? Katrā ziņā mani pārņēma vēl nepatīkamāka sajūta pēc stalle īpašnieka apmeklējuma.

12. ains

Laukumā ienāk DALTONS, smagnējs vīrs, apmēram 55 gadus vecs.

DALTONS. Doktors Daisets?

DAISETS. Daltona kungs! Tas labi, ka jūs atnācāt.

DALTONS. Labi? Manuprāt tam puikam vajadzētu būt cietumā, un nevis slimnīcā, lai mēs par viņu maksājam nodokļus un uzturam.

DAISETS. Lūdzu, apsēdieties. (DALTONS apsēžas.) Šis gadījums jūs noteikti ļoti satricēca.

DALTONS. Satricēca? Vai es to vispār kādreiz varēju pārdzīvot. Džillai bija nervu sabrukums.

DAISETS. Džillai?

DALTONS. Tai meitenei, kasphe manis strādāja. Protams, ka viņa savā ziņā jūtās vainīga. Viņa jau bija tā, kas to puiku man ieteica.

DAISETS. Viņu jums ieteica šī meitene?

DALTONS. Jā. Džilla Meisone. Viņa kaut kur bija viņa setikusi, un viņš bija meklējis darbu. Tad viņa bija teikusi, lai viņš atnāk parunāt ar mani. Ak kungs, kaut tas nekad nebūtu noticis!

DAISETS. Bet tad, kad viņš pirmo reizi parādījās, viņš jums nelikās nekādā veidā īpatnējs?

DALTONS. Nē, labāka strādnieka nemaz nevarēja būt. Viņš stundām ilgi dzīvoja pa stalli - tirīja stalli un sukāja zirgus, viņš darīja daudz vairāk nekā savu algas darbu. Es domāju, ka viņš ir īsts atradums.

DAISETS. Kā izrādās, visu to laiku, kad viņš pie jums strādāja, viņš nekad nejāja ar zirgu.

DALTONS. Jā, taishība.

DAISETS. Vai tas nav divaini?

DALTONS. Ļoti divaini... ja tas tā tiešām bija.

DAISETS. Ko jūs ar to gribat teikt?

DALTONS (Piecelšas.) Tāpēc, ka visu gadu man šad tad bija tāda sajūta, ka kāds ved zirgus ārā pa nakti.

DAISETS. Pa nakti?

DALTONS. Es ievēroju dažas divaines lietas. Parāk bieži viens otrs pilnīgi vesels zirgs bija sviedros no paša rīta. Vienos sviedros! Un tad viņa vietā stalli n ebija tik daudz mēslu

kā parasti, ja zirgs ir iekšā visu nakti.. Es toreiz tam nepievērsu pārāk lielu uzmanību. Tikai vēlāk, kad es sapretu, ka esmu pieņēmis darbā vienu nenormālo, es sāku domāt - varbūt viņš visu laiku ir jājis, kad mēs neredzam.

DAISETS. Bet jūs taču būtu pamanījis, ja kaut kas nebūtu kārtībā?

DALTONS. Viss vienmēr bija kārtībā. Viņš strādāja kārtīgi. Tas neko nepierādītu.

DAISETS. Vai tad stalli naktī neaizslēdz?

DALTONS. Aizslēdz.

DAISETS. Un kāds guļ apkārtējās mājās?

DALTONS. Es un mans dēls.

DAISETS. Divi cilvēki?

DALTONS. Piedodiet, doktor, Tās laikam ir manas iedomas. Bet es to tā pārdzīvoju, ka es visam varu sākt ticēt. Ja tas bija viss, tad nu es iešu.

DAISETS. Es tikai domāju - pat, ja jums būtu taisnība, kāpēc viņam to būtu vajadzējis darīt? Kāpēc viņam būtu vajadzējis jāt vienam pašam pa nakti, ja viņš būtu varējis jāt kopā ar visiem citiem pa dienu?

DALTONS. Ko jūs man prasāt? Viņš taču nav normāls.

(DALTONS atstāj laukumu un atkal apsēžas savā vietā. DAISETS noskatās, kā viņš aiziet.)

ALANS. Tas bija varen seksīgi!

DAISETS. Tajā vakarā man atnesa viņa kaseti.

13. aina

ALANS sēž gultā, viņam rokās magnetofons. Pie viņa lietīšķi pienāk ~~KEDMĀSA~~ un paņem magnetofonu, viņa iedod to Daisetaim, kurš atrodas laukumā, un atkal atgriežas savā vietā, DAISETS ieslēdz magnetofonu.

ALANS. Nu ko - to tu gribēji zināt? Labi - tā arī bija. Toreiz

plūdmalē. Tas bija tad, kad es vēl biju mežiņš. Tas, ko es tev stāstīju... (Pauze. Viņam grūti par to runāt. DAISETS sēš uz soliņa kreisajā pusē un klausās, rokā viņam mapē ar dokumentiem. ALANŠ pieceļas un nostājas viņam tieši aiz muguras, bet stāvot aplī, it kā pašlaik ierakstītu savuz runu. Viņš, protams, nekad tieši neskatās uz ārstu.) Mani uzstūma zirgam mugurā. Es sajutu mitrumu no viņa sviedreīnā kakla. Jātnieks mani cieši turēja, viņš ļāva man griezt zirgu, uz kuru pusi es gribēju. ... Viņa sāni bija silti, es sajutu sviedru smaku... Un tad pēkšņi es biju zemē, tēvs mani novilkā. Es būtu varējis viņam gāzt tā, ka... (Pauze.) Jā, un tad vēl. Kad tas zirgs pārādījās pašā sākumā, es paskatījos uz augšu viņam mutē. Tā bija milzīga. Viņam bija laužņi mutē. Jātnieks pievilka pavedu, un viņam no mutes nopilēja putas. Es prasīju: "Vai tev sāp?" Un viņš teica, zirgs pats man teica, viņš man teica (Viņš pēkšņi apklust... DAISETS kaut ko pieraksta savā dokumentu mapē.) "Briesmīgi". Pēc tam vienmēr atkārtējās tas pats. Katru reizi, kad es dzirdēju kādu zirgus aizsulekājot garām, man bija jāskrien skatīties. Vienalga, uz kāda lauku ceļa. Viņi mani kaut kā pievilka. Es nev arēju no viņiem acis straut. Kaut vai paskatīties vien uz viņu ādu! Kā viņi izliec kaklu un ādas krokas paliek mitras no sviedriem un spīd vien... (Pauze). Es nespēros, kad tas viss sākās. Varbūt tad, kad mamma lasīja man par Princi, kam neviens cits nevarēja kāpt mugurā, kā tikai viens zēns. Varbūt ar balto zirgu Atklāsmes grāmatā. "Kas sēd uz viņa, tam vārds Uzticīgais un Patiesais. Viņa acis ir uguns liesma, vārdu, kas tam uzrakstīts, neviens nepazīst, kā vien viņš pats"... Vārdi kā pātaga. Kāpslis, pieši... "Iecirzdamš piešus zirgam sānos!" ... No tiem vārdiem vien man bija tāda sajūta, ka... (Pauze.) Un kā viņi pakļaujas mums. Tas arī vēl. Viņi varētu saspārdīt mūs gabalos, ja vien gribētu, bet viņi to nedara. Viņi tikai rikšo tā-

lāk un pilnīgi padevīgi ļaujās, lai viņus visu dienu turē grožos. Viņi izliek visu savu spēku, bet mēs viņiem pretī - tikai pātagas cirtionus uz muguras. (Pauze.) Es tur neko nevaru darīt. Es varētu skatīties uz zirgiem nepārtrauktā. Kā viņi skrien un skrien, un viņiem sāni paliek mitri, un tas viss mūsu dēļ... (Pauze.) Es to visus šos gadus nevienam neesmu teicis. ^{Mamma}amma tāpat nesaprastu. Viņai patīk "equitation". Žokeju cepures un galifē bikses. Viņa saka: "Mans vecaistēvs speciāli apģērbās, lai kāptu zirgā." Ko tas nozīmē? Zirgs nav apģērbies. Tas ir viskailākais radījums, kādu es esmu redzējis. Kailāks par suni vai kaķi vai vienalga ko. Pat nabaga nodzīta kleperis ir dzīva radība. Likt galvā žokeja cepuri ir vienkārši derdzīgi... Un kā viņus izvadā, lai visi apskatās! Pretīgās zirgu izsoles!... Neviens to nesaprot!... Tikai kovboji. Viņi gan saprot. Ja es varētu būt kovbojs. Viņi ir brīvi. Viņi uzlec zirgā un auļo jūdzēm tālu pa zālainiem klajumiem vien.. Visi kovboji noteikti ir bāreņi!... Noteikti!

MEDMĀSA. Pie jums atnācis Strenga kungs.

DAISETS. Strenga kungs? Vediet viņu, lūdzu, iekšā.

ALANS. Kovbojiem neviens nekad nesaka "Ja tu saproti, ^{manus domas}ko es ar to gribu teikt." Neviens pat neuzdrīkstētos. Un Dievu arī nepiesauc visu laiku. (atdarina savu māti) "Dievs redz tevi, Alan. Dievs visu redz." (Viņš pēkšņi apreaujas). Vairāk es neko nateikšu!... Man riebjas! Neko tu vairāk ne manis neizvilksi. Viss! (Viņš nikni aiziet atpakaļ uz savu gultu, atguļas un uzrauj sev virsū segu. DAISETS izslēdz magnetofonu.)

14. sīns

Laukumā ienāk FRANKS STRENGS, viņam rokās cepure. Viņš ir nervozs un satraukts.

DAISETS. (Leļņni.) Labdien, Strenga kungs.

FRANKS. Es tikai garām nākot. Es ceru, ka nav pārāk vēls.

DAISETS. Protams, nē. Es ļoti priecājos jūs redzēt.

FRANKS. Mana sieva nezina, ka es esmu šeit. Es būtu jums ļoti pateicīgs, ja jūs viņu neapgaismotu šajā jautājumā, ja jūs saprotat, ^{Manas doma} ko es ar to gribu teikt.

DAISETS. Viss, kas notiek šajā istabā, ir pilnīgi konfidenciāls, Strenga kungs.

FRANKS. Gribētos cerēt.....gribētos cerēt.

DAISETS (mierīgi) Vai jūs gribējāt man kaut ko pastāstīt?

FRANKS. Patiesībā jā. Grūbēju gan.

DAISETS. Jūsu sieva pastāstīja man par to fotogrāfiju.

FRANKS. Es zinu, bet runa nav par to. Tas gan ir saistīts ar fotogrāfiju, bet tā lieta ir daudz nopietnāka ... Es jau jums toreiz grūbēju pastāstīt, bet Doras kiātātūtnē es nevarēju. Verbāt man vajadzēja to darīt. Verbāt viņa apjēgtu, pie kā tas viss noved, tas, ko viņa borē man aiz muguras.

DAISETS. Un kas tā ir par lietu?

FRANKS. Tas ir kaut kas, ko es pats redzēju.

DAISETS. Kur?

FRANKS. Mājās. Apmēram pirms ^{pusotras gada} astoņpadsmit mēnešiem.

DAISETS. Jā, turpiniet.

FRANKS. Bija jau vēls. Es biju uzkāpis augšā kaut kam pakal. Alans jau bija aizgājis gulēt pirms vairākām stundām, vismaz tā tā es domāju.

DAISETS. Turpiniet.

FRANKS. Heejot koridorā, es redzēju, ka viņa gulamistabas durvis bija pusvīrus. Viņš noteikti to nebija ievērojis. Iegājis iekšā, es dzirdēju, ka viņš monotnā, dziedošā balsī kaut ko runā.

DAISETS. Dziedošā balsī?

FRANKS. Kā no bībeles. Tā kā tie gabali, ko viņa māte vienmēr la-
sīja viņam priekšā.

DAISETS. Kādi gabali?

FRANKS. Visi tie ciltaraksti. Tas un tas dzemdināja to un to un tā
talak. Ģenealogija. — *Cilts kozo - jeb Cilstraksti*

DAISETS. Vai jūs atceraties, ko Alans runāja?

FRANKS. Nu, kaut ko tamlīdzīgu. Es stāvēju tur, mēms ait pārstei-
guma. Pirmais vārds, ko es dzirdēju, bija...

ALANS (pieceļas un dziedošā balsī runā) Princi?

FRANKS. Princis dzemdināja Princi. Visādas tamlīdzīgas muļķības.

ALANS (Lēnām virzās uz apļa centru skatuves priekšā). Franss dzem-
dināja Frankusu! Frankuss dzemdināja Flankusu!

FRANKS. Es paskatījos pa durvju spraugu, viņš stāvēja pīdžamā mē-
ness gaismā tieši pretī tai lielajai fotogrāfijai.

DAISETS. Tai fotogrāfijai ar zirgu lielajām acīm?

FRANKS. Jā.

ALANS. Flankuss dzemdināja Spankusu. Un Spankuss dzemdināja Spun-
kusu Lielo, kas nodzīvoja sešus gadu desmitus.

FRANKS. Apmēram tā tas viss izklausījās. Vārdus es, protams, vairs
nestceros. Tad pēkšņi viņš nometās ceļos.

DAISETS. Fotogrāfijas priekšā?

FRANKS. Jā, fotogrāfijas priekšā gultas kājgali.

ALANS (Ceļos nometies.) Legvuss dzemdināja Nekvusu. Nekvuss dzemdi-
nāja Flekvusu, Siekaku ķēniņu. Un Flekvus runāja caur sa-
vu žvink-žvank. (Viņš paklanās līdz zemei.)

DAISETS. Ko viņš teica?

FRANKS. Tas bija tas vārds. Man tas iespiedies prātā. Žvink-žvank.

ALANS (Viņš paceļ galvu un slavīnot pastiepj rokas uz augšu). Un
viņš teica: "Lūk, es došu jums Ekvusu, savu vienīgo dēlu".

DAISETS. Ekvusu?

FRANKS. Jā. To es skaidri atceros. Viņš to atkārtēja vairākas rei-

zes. "Ekvus, mans vienīgais dēls."

ALANS (Bijīgi.) Ek ... vus!

DAISETS (pēkšņi saprot, gandrīz skaļā balsī skatītājiem) Ek.. Ek...

FRANKS (uztraukts) Un tad...

DAISETS. Jā, kas tālāk?

FRANKS. Viņš izņēma no kabetas saiti, sasēja to cilpā un uzmauca galvā mutei pāri. (ALANS iejūdz sevi neredzamos iemaņtos un sarauj tos no mugurpuses.) Un tad ar otru roku viņš paņēma drēbju pakaramo. Koka pakaramo, un... un...

DAISETS. Baka sist pats sev? (ALANS imitē, ka sit sev ar pātagu. (Pātagas cirtieni kļūst biežāki un spēcīgāki. Pauze.)

FRANKS. Tagad jūs saprotat, kāpēc es nevarēju to stāstīt viņa mātei... Reliģija. Tā ir reliģijas ietekme.

DAISETS. Ko jūs darījāt?

FRANKS. Neko. Es ieklepojos un kāpu lejā. (Zēns satrūkstas vainas sajūtā, izrauj saiti no mutes un sarāvieš iet atpakaļ uz gultu.)

DAISETS. Vai jūs kādreiz vēlāk ar viņu par to esat runājis? Varbūt kaut kā aplinkus?

FRANKS (Dziļi neleimīgs) Es neprotu runāt par tādām lietām. Tas nav manā dabā.

DAISETS (Saprotēši.) Jā. Es saprotu.

FRANKS. Bet es domāju, ka jums tas būtu jāzina. Tāpēc arī es atnācu.

DAISETS (Laipni.) Jā. Es esmu jums ļoti pateicīgs. Paldies. (Pauze.)

FRANKS. Nu, tas it kā būtu viss...

DAISETS. Vai vēl kaut kas?

FRANKS (Sāk nervozēt vēl vairāk.) Patiesībā jā. Ir vēl viena lieta.

DAISETS. Kas tā ir par lietu?

FRANKS. Tajā naktī, kad viņš to izdarīja, tajā briesmīgajā naktī stelli...

DAISETS. Jā?

FRANKS. Tajā naktī viņš bija kopā ar meiteni.

DAISETS. Kā jūs to zināt?

FRANKS. Zinu.

DAISETS (neizpratnē.) Vai viņš jums pats teica?

FRANKS. V-airāk es jums neko n evaru teikt.

DAISETS. Es isti nesaprotu.

FRANKS. Jūs teicāt, ka viss, par ko mēs te runājām, ir pilnīgi konfidenciāli?

DAISETS. Jā, absolūti konfidenciāli.

FRANKS. Tad pajautājiet viņam pašam. Pajautājiet vai viņš kaut kur gāja ar meiteni tajā naktī, kad viņš to izdarīja. (Pūkšņi.)

Uz redzēšanos, dokter. (Viņš aiziet, DAISETS noskatās viņam pakal. FRANKS atkal apsēžas savā vietā.)

15. ains

ALANS pieceļas un ienāk laukumā.

DAISETS. Alan! Iebāc. Apsēdies. (Laipni.) Ko tu darīji vakar vakarā?

ALANS. Skatījos televizoru.

DAISETS. Bija kaut kas labs?

ALANS. Tā nekas.

DAISETS. Paldies par kaseti. Tā bija ļoti laba.

ALANS. Vairāk es neko tādu nedarīšu.

DAISETS. Es tikai vienu lietu tā istā nesapratu. Tu sāki kaut ko teikt, ka zirgs pludmalē ar tevi runāja.

ALANS. Tas ir ļoti muļķīgi. Zirgi nerunā.

DAISETS. Es arī tā domāju.

ALANS. Es nesaprotu, ko jūs ar to gribat teikt.

DAISETS. Ēbi, lai paliek. Pastāsti man vienu citu lietu. Vispirms jau - kas tevi ieteica staļļa īpašniekam. (Pauze.)

ALANS. Pazīva. Mēs nesen iepazīnāmies.

DAISETS. Kur?

ALANS. Braisona veikalā.

DAISETS. Tas ir tas veikals, kur tu strādāji?

ALANS. Jā.

DAISETS. Neliekas, ka tā tev būtu isti piemērota vieta. Kam radās tā ideja?

ALANS. Tēvam.

DAISETS. Es domāju, ka viņš droši vien būtu grābējis, lai tu strādā pie viņa.

ALANS. Man nav tādu spēju. Un grāmatu iespiešana nav perspektīva nodarbošanās. Ja jūs saprotat, ko es ar to gribu teikt.

DAISETS (Uzjautrināts.) Redz, kā... Un ko tava māte par to domāja?

ALANS. Strādāt veikalā ir parasta lieta.

DAISETS. Un kā tev pašam patika?

ALANS. Ārkārtīgi.

DAISETS. Tiešām?

ALANS (Sarkastiskā tonī) Un kāpēc gan nē? Tu visu laiku vari darboties ar visādām elektriskām ierīcēm. Vai nav brīnišķīgi?

(MEDMĀSA, DALTONS un aktieri, kas spēlē zirgus, viens aiz otra izsauca viņam savas vēlnes kā pircēji, palikdami sēžot savās vietās. Viņu balsas ir agresīvas un uzstājīgas.)

PIRCĒJS. Philco elektrisko plīti!

ALANS (Daisētam.) Protams, ka no tā visa varēja galīgi nojūgties!

PIRCĒJS. Man vajadzīga elektriskā plīts. Philco plītis esot labas?

ALANS. Es arī tā domāju, kundze.

PIRCĒJS. Vai jums ir Remingtona dāmu skujamie aparāti?

ALANS. Diemžēl nav, kundze.

PIRCĒJS. Un baterijas radioaparātam?

PIRCĒJS. Putekļu sūcēji!

PIRCĒJS. Westinghouse.

PIRCĒJS. Philco automātiskās zobu sukušas?

ALANS. Tūlīt noskaidrošu, ser.

PIRCĒJS. Beautiflor gaisa atsvaidzinātāji!

PIRCĒJS. Windolene - līdzekli logu spodrināšanai.

ALANS. Atvainojiet, nav.

PIRCĒJS. Es gribu Philco tranzistora radio uztvērēju!

ALANS. Atvainojiet.

PIRCĒJS. Šis nav Remingtons. Es gribēju Remingtonu.

ALANS. Piedodiet! Nav! Nav!

Laukumā ienāk DŽILLA, patikama izskata vidusšķiras meitene nedaudz pāri divdesmit. Viņai mugurā džemperis un džinsu bikses. Balsās apklust.)

DŽILLA. Hello!

ALANS. Hello!

DŽILLA. Vai jums ir asmeņi elektriskajām dzirkklēm?

ALANS. Elektriskajām dzirkklēm?

DŽILLA. Ar ko apgriezti zirgiem krēpes. (Pauze. Viņš skatās uz meiteni, muti ieplētis.) Kas tev notika?

ALANS. Tu strādā Daltona stelli? Es tevi esmu redzējis. (Viņš imitē, ka noliek veikala plauktā veselu kaudzi ar kastītēm.)

DŽILLA. Man liekas, ka es tevi arī esmu redzējusi. Tu esi tas zēns, kas pusdienlaikā vienmēr skatās pa vārtiem pagalmā.

ALANS. Es?

DŽILLA. Nu ja, tu tur esi gandrīz katru dienu.

ALANS. Es tas neesmu.

DŽILLA (Uzjautrināta.) Esi gan. Daltona kungs vēl pirms pāris dienām teica: "Kas tas par zēnu, kas tur stāv un skatās pie vārtiem?" Tu meklē darbu?

ALANS. (Ļoti ieinteresēts.) Vai jums ir vajadzīgs strādnieks?

DŽILLA. Nezinu.

ALANS. Bet es varu tikai nedēļas beigās.

DŽILLA. Tad jau arī ir visvairāk cilvēku, kas grib jāt. Mums ir vienmēr vajadzīgs kāds palīgs. Bet galvenokārt pie mēslu izvešanas.

ALANS. To es varu darīt.

DŽILLA. Vai tu proti jāt?

ALANS. Nē... nē... Es nemaz negribu jāt. (Viņa skatās uz viņu ar zīpkāri). Nevajag.

DŽILLA. Pienāc sestdien. Es tevi iepazīstināšu ar Daltona kungu.
(Viņa atstāj laukumu.)

DAISETS. Kad tas bija? Pirms kāda gada?

ALANS. Jā. Apmēram.

DAISETS. Un viņa arī iepazīstināja tevi?

ALANS. Jā. (Viņš ātri pārbīda trīs solus tā, lai tie izveidotu trīs aizgaldus stallī.)

16. aina

Laukums ir spilgti izgaismots. Dzirdama sakāpināta zūmēšana un kāju rībēšana no kora. Trīs aktieri, kas spēlē zirgus, pieceļas no savām vietām. Kopā viņi atāķē zirgu maskas no kāpnēm labajā un kreisajā pusē, pilnīgi vienlaicīgi uzvelk tās un līganā gaitā kā zirgi ieiet laukumā. Viņu metāla pakavi rīb, ejot pa koka grīdu. Maskas sagriežas un paceļas augstu virs viņu galvām, kā tas laiku pa laikam atkārtojas visās ainās ar zirgu piedalīšanos, un metāliskie elementi gaismā spīd. Uz mirkli liekas, ka viņi iet zēnam tieši virsū - viņš stāv stallā vidū. Bet tad viņi ātri pagriežas un nostājas katrs pie viena sola tā, kait kā butu piesieti pagriezuši mugurpusi pret viņu. ALANS iesligst šajā idilliskajā zirgu pasaulē. Apbrīnodams zirgus, viņš gandrīz pašam nemanot, bijībā nometas uz grīdas ceļos. Bet viņu iztraucē stallī ienākušā Daltona enerģiskā balss. Daltonam līdzī ienāk Džilla. Zēns samulsis pietrūkstas kājās.)

DALTONS. Vispirms ir jāiemācās mūsu vienreizviens. To tu iemācies un tad pēc tā arī strādā. Es gribu, lai te viss būtu kārtībā, lai te vienmēr būtu tīrs un sauss. Pēc tam, kad tu būsi izvedis mēslus, Džilla tev parādis, kā zirgi jākopj. Mēs sakām - jāuzpucē.

DŽILLA. Man liekas, ka Tūperamx pakavā iesprūdis akmens.

DALTONS. Paskatīsimies. (Viņš pieiet pie tā zirga, kas stāv pie kreisā soliņa. Šis zirgs vienu kāju saliecis ceļi. Viņš paceļ zirga kāju.) Jā, tā arī ir. (Alanam.) Paskaties. Redzi šo trīsstāri? To sauc par ienadzi. Tā ir sevišķi jutīga vieta. Ja to ievaino, tad palet ļoti ilgs laiks, kamēr sadzīst. Ar to jābūt ļoti rūpīgam. Redzi ar šo te viņu var iztīrīt. Mēs to saucam par pakavu bakstāmo. (Viņš izņem no kabatas iedomātu irbuli.) Uzmanīgi, tas ir ļoti ass. Ar viņu rīkojas tā. (Viņš ātri vien izņem akmeni.) Redzēji, kā to dara? (ALANS pamaāj sajūsmināts). Drīz tev tas ies no rokas. Džilla piepalīdzēs. Ja vispār ir kaut kas tāds, ko viņa nezina par kārtību stallī, tad tas arī nemaz nav svarīgi.

DŽILLA. (Iepriecināta.) Jā, tā ir gan.

DALTONS (dod Alanam irbuli) Ar to rīkojies uzmanīgi. Galvenais likums ir - ja tu kaut ko nezini, tālīt prasi. Nevejag izlikties, ka tu visu zini. (Smaidot.) Patiesībā jau galvenais likums ir - dari tā, lai pašam būtu prieks. Sarunāts?

ALANS. Jā, ser.

DALTONS. Tu esi brašs zellis. Nu tad pagaidām. (Viņš pamāj viņiem smaidīdams. ALANS noliek iedomāto irbuli uz apmales skatuves priekšā kreisajā pusē.)

DŽILLA. Labi, es tev parādīšu, kā jāšukā zirgi. Sāksim ar šo. Viņu derētu izšukāt. (Viņi pieiet pie Nagita, kas stāv pa labi, DŽILLA paglauda viņu. ALANS apsēžas un vēro.) Viņu

sauc Nagits. Tas ir mans milulis. Viņš ir maigs kā maza bērns, ko, ir tā, Nagit? Bet, ja vajag, viņš ir ļoti straujš. (Runājot sekojošo tekstu, viņa imitē gan darbības, gan rīkošanos ar dažādiem priekšmetiem, ko viņa paņem no soliņa labajā pusē.) Šis te ir skrāpis, ar to jāšāk. Pēc tam turpins sukāt visu ķermeni. Tas ir vis-svarīgākais, un to dara ar šo te smalkāko suku. Vienmēr vajag sukāt tajā pašā virzienā - sāk no ausīm un tad uz leju. Nevajag beidties sukāt spēcīgi. Jo spēcīgāk tu sukāsi, jo zirgam vairāk patiks. Iz-laid kartīgi cauri visai spalvai - tā. (Zēns sajūsmināts vēro, kā viņa sāk iedomāto Nagita ķermeni, sākot ar netīrumu noskrāpēšanu un beidzot ar visas spalvas izsukāšanu ar smalkāko suku. Ik pa brī-dim zirga maska sekustas, izrādot patiku.) Tad virziens uz leju, uz asti, un kartīgi izsukā visu spalvu. Redzi, kā viņam patik? Nu, pa-matīga masāža tev bija milulit, ko? ...Tagad tu pamēgini. (Viņa dod viņam suku. Viņš nedroši pieceļas un pieiet pie Nagita. Nervozs un uztraucies viņš neveikli atdarina viņas kustības.) Galvenais mie-rīgi. Nesteidzies. Uz leju, un kartīgi izsukā visu spalvu. Nu re-dzi, kā iet. Tagad vēlreiz. Uz leju un kartīgi izsukā visu spalvu... ļoti labi. Tu pasukā viņu vēl piecpadsmit minūtes un tad paņem Trū-peru, labi? (ALANS pamāj.) Tev ir ķēriens. Uzreiz var pateikt. Te-vi būs viegli mācīt. Es pieskriešu vēlāk. (Viņa atstāj laukumu un atgriežas savā vietā. ALANS paliek viens ar zirgiem. Viņi visi mī-nājas uz vietas. Viņš vēlreiz pieiet Negitam un pieskaras zirga kaklam. Maska strauji pagriežas viņa virzienā. Zēns uz brīdi paliek nekustīgs, tad maigi pārļaiž roku zirga kakla izliekumam un atpa-kaļ. Maska ir parliecinājusies, kas ir glaudītājs. Turpmāk tā ska-tās tikai uz priekšu. ALANS paceļ plaukstu pie sejas un, aizvēris acis, ieelpo zirga smaržu. DAISETS pieceļas no soliņa un lēni sāk iet pa apli virzienā uz skatuvesa aizmuguri.)

DAISETS. Vai tā bija laba sajūta? Pieskerties viņam.

ALANS. (Klusi novaidas.) Mmm.

DAISETS. Tas noteikti bija lieliski beidzot būt viņam tik tāvu...
glāstīt viņu... sukāt viņiem spalvu, kamēr tā spīd vien...
izstāsti man... (Klusums. ALANS sāk sukāt Nagitu.) Nu, un
kāda tā meitene bija? Tev viņa patika?

ALANS (negribīgi.) Tā nekas.

DAISETS. Tā nekas? (ALANS nostājas citā pozā - apiet no aizmugures
apkārt Nagitam, tā ka viņš stāv ar muguru pret skatītājiem.
Viņš sāk sukāt enerģiskāk. DAISETS panāk pa apli vairāk ska-
tuves priekšā un tad atkal aiziet atpakaļ uz savu vietu)
Vai viņa bija draudzīga?

ALANS. Jā.

DAISETS. Vai diezgan iedomīga?

ALANS. Jā.

DAISETS. Nu, kāda tad isti?

ALANS. Ko?

DAISETS. Nu, kāda viņa bija? (ALANS sukā vēl enerģiskāk.) Vai tu
kaut kur uzaicināji viņu? Nu, pastāsti man. Tu norunāji
kādu satikšanos ar viņu?

ALANS. Ko?

DAISETS (Sēž.) Pastāsti man par to.

Pekšņi Alenam ir kārtējā ārprātīgu dusmu lēkme.)

ALANS. Pastāsti! (Visas maskas satrūkstas no šī kļiedziens.)

DAISETS. Ko tu teici?

ALANS. Pastāsti, pastāsti, pastāsti, pastāsti! (ALANS izskrien
ārā no laukuma skatuves priekšā, kur sēž DAISETS. Viņš ir
ārprātīgi saniknots. Norisinoties turpmākajai darbībai,
zirgi iziet ārā pa visām trijām spreugām.) Tu tikai tur
sēdi un izprašņā mani. Nopratinātājs atradies! Tu tikai
bāz visur savu degunu. Riebīgais nopratinātājs! Tieši tāpat
kā tēvs. Tas arī tāpat izprašņā mani. Nolādēts! Izstāsti
man to un izstāsti šito... Pastāsti to un pastāsti šito!

Gala nav tam visam! (Viņš ātrā tempā apiet apkārt pa apli un tad ieiet atpakaļ laukumā. DAISETS pieceļas un ieiet laukumā no otras puses.)

17. ains

Gaisma kļūst spilgtāka.

DAISETS. Piedod man.

(ALANS novieto solus parastajā vietā, tā ka laukums atkal pārvēršas par ārsta kabinetu.)

ALANS. Labi, tagad ir mana kārta. Tagad tu man izstāsti. Tagad tu atbildi man.

DAISETS. Bet mēs tagad nespēlējam to spēli.

ALANS. Mēs spēlēsim to, ko es teikšu.

DAISETS. Labi. Ko tad tu gribīz zināt? (Viņš apsēžas.)

ALANS. Tev ir randiņi?

DAISETS. Es jau tev teicu. Es esmu precējies.

(ALANS pieiet viņam klāt, viņš ir ļoti naidīgi noskaņots.)

ALANS. Es zinu. Viņu sauc Margareta. Viņa ir zobārste. Redzi, es pats uzzināju. Kāpēc tu gāji ar viņu? Vai tā kodī viņai rokās, kad viņa tevi apstrādāja krēslā?

(ALANS apsēžas cieši viņam blakus.)

DAISETS. Tas nemaz nav smieklīgi.

ALANS. Vai tev ir citas, kad viņa nezina?

DAISETS. Nē.

ALANS. Nē? Vai tu guli ar viņu?

DAISETS. Pietiek. (Viņš pieceļas un stvirzās sānis.)

ALANS. Nu, izstāsti man! Nu, izstāsti taču man!

DAISETS. Es teicu - pietiek. (ALANS arī pieceļas un apmet viņam apkārt.)

ALANS. Saderam, ka nē. Saderam, ka tu viņai pat nepieskaries.

Nu, izstāsti man, Tev taču nav bērnu. vai nē? Tāpēc, ka

tu neguli ar viņu?

DAISETS. (Asā tonī.) Ej uz savu istabu. Tūlīt pat un ātri. (Pauze. ALANS atvirzās tālāk no viņa, nekaunīgi paņēma Daiseta cigarešu paciņu, kas stāv uz sola, un izvelk vienu cigareti.) Dod šurp cigaretes. (ALANS iebāž mutē vienu cigareti. Viņš ir saniknots.) Alan, dod man cigaretes! (Negribīgi ALANS iebāž cigareti atpakaļ paciņā, pagriežas un dod to viņam.) Un tagad ej.

(ALANS tūlīt pazūd no laukuma un ir atpakaļ gultā. DAISETS sennervozējies uzrunā skatītājus.)

Lieliski! Vienkārši lieliski! Viņš cenšas izvairīties no atbildes un tāpēc ieņem aizsargpozīcijas. Bet kas tad es patmesmu?... Mazais vilcēns. Viņš precīzi zināja, kādus jautājumus man uzdot. Droši vien bija apstāņģājis visu slimnīcu, ievākdams izziņas par manu sievu. Nežēlīgs, bet, protams, ar savu uztveri. Kopš tās reizes, kad es joku pēc izstāstīju par to bērnu uzšķēršenu, viņš izjūt mani kaut kādā pavisam īpašā veidā. Tas, protams, nav nekas ļauns. Akūtiem neirotiķiem šajā spēlē var būt īpaši spoži panākumi. Viņi neklūdīgi mērķē tevā visjutīgākajā vietā... To, laikam, tikpat labi var teikt arī par Margarētu. (Viņš apsēžas. Laukumā ienāk HESTERE. Gaisma kļūst sil-tāka.)

18. aina

HESTERE. Pietiek.

DAISETS. Vai tas tevi mulsina?

HESTERE. Jā, man tā vien liekas, ka tas tūlīt notiks. (Pauze.)

DAISETS. Mana sieva nesaprot mani, Jūsu Augstība.

HESTERE. Vai tu saproti viņu?

DAISETS. Nē, swimredzot nekad neesmu sapratis.

HESTERE. Piedod, es nekad neesmu gribējusi tev jautāt, bet man vienmēr ir licies, ka jūs neesat īsti saderīgi. (Viņa ap-sēžas viņam pretī.)

DAISETS. Mēs bijām. Faktiski kādu laiku viss bija labi. Mums abiem. Mums saskanēja. Viņa mani pievilka ar savu straujumu. Vis-istākā sarkanmate, nepieejams straujuma iemiesojums, kas turēja mani kā pieķēdētu mēnešiem ilgi. Redzi, ja kāds cil-vēks ir tā aizrāvis ar Skotijas ārstu apvienību kā es, tad nav pasaukē nekā valdzinošāka par skotieti zobārsti.

HESTERE. Ja te kāds ir ļauns, tad tas esi tu.

DAISETS. Nepavisam ne. Viņa tieši to pašu saņēma preti no manis. Antiseptisku profesionalitāti. Tāds es biju toreiz. Mums lieliski saskanēja. Es atceros, kādi mēs abi izskatāmies kāzu fotogrāfijā: dakteris un daktare Straujie. Mēs bijām strauji, kad es viņu aplidoju, strauji apprecējāmieš un mums bija strauja vilšanās. Tad mēs strauji novērsāmies viens no otra un sākām strādāt katrs savā klinikā. Tas arī viss, pie velns.

HESTERE. Tev nav bērnu, vai ne?

DAISETS. Nē, ar to mēs nolēmām nenodarboties. Tā vietā viņa sēž pie mūsu lašu krāsas glazētā podiņu kamīna un ada zekītes bāreņu namam. Un es sēžu viņai pretī un šķirstu grāmatas par seno Grieķiju. Laiku pa laikam no manas entuziasma pār-pilnās krūzītes līst pāri malām. Es sniedzu viņai attēlu ar Krētas atlētiem, kas lec pāri skrejošu bulļu rāgiem, un viņa saka: "Vai, Mārtin, kāds absurds!" Skotu hailen-diešu spēles - lūk, tas ir normāls sports!" Vai arī pēc tam kad es esmu viņai izstāstījis kādu legendu no "Īli-ādas", viņa piebilst: "Zini, ja tā padomā, tad Agamemnonš

+ dubultais "r" norāda uz viņas/skotisko izcelsmi, kas jūtama izrunā.

un visi tie pārējie nav nekas cits kā viena blēžu kompānija no Glazgovas, tikai ar sadomātiem vārdiem!" (Viņš piecēlas.) Bilde skaidra, vai ne? Viņa ir pārvērtusies par istu sausiņu. Plaši sastopamais mājas monstrs, Margareta Daiseta; visistākais sausiņš.

HESTERE. Tas ir nežēlīgi, Mārtin.

DAISETS. Jā, Vai tu zini, kā tas ir diviem cilvēkiem dzīvot vienā mājā, it kā viņi atstātos dažādās pasaules malās. Pēc savas garīgās ievirzes viņa vienmēr ir drēgnā savu senču mitekļi, bet es esmu kādā dotiešu templī, kur kolonnas apņem mākonā vāli, un ērgļi nes pareģojumus no debesīm. Viņai tas viss šķiet atbaidošī. Vienīgais, ko mana sieva ir atvedusi no Vidusjūras - no visas šīs plašās intuitīvās kultūras zemes - ir četras Chianti pudeles, ko pārtaisīt par lampām un divas porcelāna pērtiķu figūriņas, kas jau veikalā bija nokristītas par Salliju un Peppiju. Kā es vēlētos, kaut man dzīvē būtu viens vienīgs cilvēks, kam es varētu kaut ko parādīt. Viens instinktīvs absolūti nestraujš cilvēks, ko es varētu aizvest uz Grieķiju, stāvēt pie tempļa drupām un svētajām upēm un teikt: "Redzi! Dzīve ir saprotama tikai caur tūkstoš mazajiem dieviem. Ne tikai caurvecajiem, mirušajiem dieviem, kā Zevs, nē, dzīviem vides un Cilvēka dižgariem. Un ne tikai Grieķijā, bet arī mūsdienu Anglijā. Koku, skmens mūru izcilību, mažu kafejnīciņu gariem, ja gribat, šifera juntu gariem, tāpat kā tiem, ko jūt katrā cilvēka vaibstā un pozā... Es tad teiktu: "Dievini viņus visus, ko tu redzi, un tad redīsies arvien jauni!"... Ja man būtu dēls, viņš noteikti izaugtu tieši tāds kā viņa māte. Tāds, kas neko nespēj dievināt. Vai tu gribi kaut ko iedzert?

HESTERE. Nē, paldies, patiesībā man jāiet.

DAISETS. Vai tiešām?

HESTERE. Jā, tiešām. Man mājās ir vesels kalns papīru, kam šovakar man vēl jāizurbjas cauri.

DAISETS. Vai tev kādreiz ir arī brīvs brīdis?

HESTERE. Un vai tad tev ir?

DAISETS. Tas puika, viņam ir tāds skatiens. Viņš cenšas paglābties caur mani.

HESTERE. Tā izskatās.

DAISETS. Un ko es cenšos izdarīt ar viņu.

HESTERE. Atgriezt viņu dzīvē, protams.

DAISETS. Kadā dzīvē?

HESTERE. Normālā.

DAISETS. Normālā?

HESTERE. Tas taču tomēr kaut ko nozīmē.

DAISETS. Tu tā domā?

HESTERE. Protams.

DAISETS. Tu gribi teikt, ka normālam zēnam ir viena galva un divas ausis.

HESTERE. Tu ļoti labi zini, kanē.

DAISETS. Nu, kas tad vēl?

HESTERE. (izvairīgi) Izbeidz.

DAISETS. Nē, tu pasaki man. Kas tad?

HESTERE. (Pieceļas smaidot.) Es neļaušos tādei nopratināšanai. Tu tiešām esi bezkaunīgs!... (Pauze.) Tu ļoti labi zini, kā es to domāju - kas ir normāls smaids bērna acīs un kas ne - pat, ja es nevaru to skaidri tev noformulēt. Vai tā nav?

DAISETS. Jā.

HESTERE. Un tas taču ir mūsu pienākums, vai ne? Mūsu abu pienākums.

DAISETS. Touché... Par to mēs vēl kādreiz parunāsim.

HESTERE. Audience beigusies?

DAISETS. Tu jau teici, ka tev jāiet.

HESTERE. Jā... (Viņa noskūpstā viņu uz vaiga.) Paldies tev par visu, ko tu dari... Es zinu, ka tev pašlaik ir stipri riebiņš periods. Piedod... Droši vien, ka šādā gadījumā vienīgā izeja ir domāt par to, kas ir svarīgāks.

DAISETS. Piemēram?

HESTERE. Nu, kaut vai bērni, salīdzinot ar pieaugušajiem. Tā es to domāju. (Viņš dziļdomīgi noskatās uz viņu.)

DAISETS. Tu tiešām esi lieliska.

HESTERE. Ar to jau es esmu slavēta. Ar labunakti. (Viņa aiziet.)

DAISETS. (pats pie sevis - vai arī skatītājiem.) Normāls!... normāls!

19. aina

ALANS pieceļas un iet leikumā. Viņš ir ļoti kluss.

DAISETS. Laba diena!

ALANS. Labdien!

DAISETS. Man žēl, ka mums vakar iznāca tāda nesaprašanās.

ALANS. Tas bija ļoti muļķīgi.

DAISETS. Jā.

ALANS. Bet es tā arī domāju, kā teicu.

DAISETS. Kā tu guli? (ALANS parausta plecus.) Tu nejūties īpaši labi?

ALANS. Nekas.

DAISETS. Vai tu negribi spēlēt vienu spēli? Tad tu varbūt juties labāk.

ALANS. Kādu spēli?

DAISETS. To sauc par acu mīrkšķināšanu. Tev jākoncentrē skatiens uz kaut kādu priekšmetu, piemēram, skaties uz to treipu

uz sienas, un es piesitišu ar pildspalvu pret galda malu. Kad es pirmo reizi piesitišu, tu aizver acis. Pie nākošā piesitiens - atver. Un tā tālāk. Aizver, atver, aizver, atver, kamēr es teikšu stop.

ALANS. Kā tad tā var justies labāk?

DAISETS. Tas atbrīvo ķermeni. Tu juties tā, it kā tu runātu ar mani pa miegam.

ALANS. Tas ir ļoti mulķīgs.

DAISETS. Ja tu negribi, tev tas nav jādara.

ALANS. Es jau nemaz netaicu, ka es negribu.

DAISETS. Nu, tad tu gribi?

ALANS. Var pamēģināt.

DAISETS. Labi. Apsēdies un sāc skatīties uz to plankumu. Nolaid rokas gar sāniem un plaši paplēt pirkstus. (Viņš pavēlk soliņu, kas ir kreisajā pusē, un ALANS apsēžas uz sola gala.) Galvenais ir justies ērti un pilnīgi atbrīvoties... Vai tu skaties uz to plankumu?

ALANS. Jā.

DAISETS. Labi. Un tagad mēģini pilnīgi ne par ko nedomāt.

ALANS. Tas nav īpaši grūti.

DAISETS. Ššš... Nerunā... Pie pirmā piesitiens aizver acis. Pie otrā - atver. Tu esi gatavs? (ALANS pamāj.) DAISETS piesit ar pildspalvu pie koka apmales. ALANS aizver acis. DAISETS piesit vēlreiz. ALANS atver acis. Piesitienu atkārtojas regulāros intervālos. Pēc ceturrtā piesitiens pildspalvas piesitiens vietā atskan klusa, metāliska skaņa magnetofona ierakstā. Uz šīs skaņas fona DAISETS runā ar skatītājiem, gaismas eja ap viņu satumst, zēns visu laiku sēž un skatās uz sienu, pārmaiņus aizvērdoms un atvērdoms acis.)

Normāli ir gaišs smaids bērns cīs, labi. Tāpat arī nedzīvais skatiens miljoniem pieaugušā sejās. Tas uztur pie dzīvības un arī nogalina - gluži kā dievs. Ja parasto padara par skaistu, tad vidējais kļūst letāls. Normālais ir šis tik nepieciešamais slēpkavīgs Veselības Dievs, un es esmu viņa priesteris. Mani darbarīki ir ļoti treusli. Mana līdzjūtība ir godīga. Es šajā kabinetā esmu godīgi palīdzējis bērniem. Es esmu aizgānījis murgus un atvieglojis daudzas ciešanas. Bet neapšaubāmi es esmu iznīdājis viņos tās individualitātes iezīmes, kas ir absolūti nepieņemamas šim dievam. Tās iezīmes, kas ir svētas rotākiem un skaistākiem dieviem. Un cik ilgi es esmu to darījis... Upurēšana Zevam noteikti neprasa vairāk par sešdesmit sekundēm. Bet upurēšana Normālajam var vilkties sešdesmit mēnešus. (magnetofonā ierakstītā skaņa apklust. Atkal atskan pildspalvas piesitieni. Gaiss tāda, kā sākumā. DAISETS runā Alanam) Tavi plaksti ir smagi. Tev nāk miegs, vai ne? Tu gribi kārtīgi izgulēties. Gulī. Tava galva ir smaga. Ļoti smaga. Tavi pleci ir smagi. Gulī. (Pildspalvas piesitieni apklust. Alanam acis ir aizvērtas, galva viņam noslidējusi uz krūtīm.) Vai tu dzirdi mani?

ALANS. Mmm.

DAISETS. Tu vari runāt pavisam normāli. Jax vari, saki jā.

ALANS. Jā.

DAISETS. Ļoti labi. Tagad pacel galvu un atver acis. (Viņš to izdara.) Un tagad, Alan, tu atbildēsi uz maniem jautājumiem. Tu saproti mani?

ALANS. Jā.

DAISETS. Un, kad tu pamodīsies, tu atcerēsies visu, ko tu man esi stāstījis. Jā?

ALANS. Jā.

DAISETS. Labi. Tagad es gribu, lai tu atceries. Tu esi tajā pašā pludmalē, par ko tu man stāstīji. Ir iestājies bēgums, *WA*

tu būvē smilšu pilis. Tev virs galvas ir tā lielā zirga galva, kas skatās tieši uz tevi, un putas pil tai no mutes. Vai tu to redzi?

ALANS. Jā.

DAISETS. Tu ļautā viņam: "Vai tev sāp, kad tev laužņi mutē?"

ALANS. Jā.

DAISETS. Vai tu viņam ti prasi skali?

ALANS. Nē.

DAISETS. Un ko zirgs tev atbild?

ALANS. "Jā".

DAISETS. Un ko tu saki?

ALANS. "Es tev tos izņemšu no mutes."

DAISETS. Un ko viņš saka?

ALANS. "Man tos nekad neizņem. Viņi tur mani saķēdētu."

DAISETS. Kā Jēzu?

ALANS. Jā.

DAISETS. Tikai viņa vārds nav Jēzus, vai ne?

ALANS. Jā.

DAISETS. Kā viņu sauc?

ALANS. To neviens nezina, tikai viņš pats un es.

DAISETS. Man tu vari pateikt, Alan. Kā viņu sauc?

ALANS. Ekvus.

DAISETS. Paldies. Vai viņš mīt visos zirgos vai tikai dažos?

ALANS. Visos.

DAISETS. Ļoti labi. Tagad tu vairs neesi pludmalē. Tu esi mājās savā guļamistabā. Tev ir divpadsmit gadu. Tu stāvi tieši pretī tai glezņai. Tu skaties uz Ekvusu no savas gultas kājgala. Vai tev gribētos nemesties ceļos?

ALANS. Jā.

DAISETS (iedrošina viņu.) Nu, tad dari to. (ALANS nometas ceļos.) Tagad pastāsti man, kāpēc Ekvuss ir saķēdēts?

ALANS. Par pasaules grēkiem.

DAISETS. Ko viņš tev saka?

ALANS. "Es redzu tevi." "Es glābšu tevi."

DAISETS. Kā?

ALANS. "Aiznesīšu tevi projām. Mēs abi būsīm kopā."

DAISETS. Zirgs un jāthieks būs viens radījums.

ALANS. Viens cilvēks.

DAISETS. Stāsti tālāk.

ALANS. "Un mans žvink-žvank būs tev rokā."

DAISETS. Žvink-žvank? Laužņi viņam mutē?

ALANS. Jā.

DAISETS. Labi. Tu vari piecelties.... Celies kājās. (ALANS pieceļas.) Tagad padomā par stalli. Kas ir stallis? Viņa templis? Viņa svētnīca?

ALANS. Jā.

DAISETS. Kur tu mazgā viņu, aprūpē viņu un izsūkā ar daudzām sukām?

ALANS. Jā.

DAISETS. Un tur viņš runāja ar tevi? Viņš skatījās uz tevi ar savām maigajām acīm un viņš uz tevi sacīja?

ALANS. Jā.

DAISETS. Ko viņš teica? "Jāj ar mani?" "Kāp man mugurā un jāj ar mani nakts melnumā?"

ALANS. Jā.

DAISETS. Un tu paklausīji? (Pauze.)

ALANS. Jā! (Pauze.)

DAISETS. Kā tu iemācījies jāt? Skatoties, kā citi to dara?

ALANS. Jā.

DAISETS. Tas droši vien bija ļoti grūti. Pamatīgi kratīja zirga mugurā?

ALANS. Jā.

DAISETS. Bet viņš tev iemācīja, vai ne? Ekvus parādīja tev, kā to

darīt?

ALANS. Nē.

DAISETS. Nē?

ALANS. Viņš manā neko nemācīja. Viņš ir zemisks lops! Viņam vien-
alga - noturēties vai krīti. Likums ir plikums.

DAISETS. Likums ir plikums?

ALANS. Paša plikums - tāds zirgam stallī likums.

DAISETS. Bet vai tu tiki galā? Tu varēji viņu noturēt?

ALANS. Man vejedzēja noturēt.

DAISETS. Un tad tu slepus jāji?

ALANS. Jā.

DAISETS. Cik bieži?

ALANS. Reizi trijās nedēļās. Vairāk nev arēja, citādi pamanītu.

DAISETS. Un vienmēr ar vienu un to pašu zirgu?

ALANS. Nē.

DAISETS. Kā tu tiki iekšā stallī?

ALANS. Nozagu atslēgu un uztaiēiju dublikātu Braisons veikalā.

DAISETS. Tu esi gudrinieks. (ALANS smeida.) Un tad tu izlavījies
no mājas?

ALANS. Pusanakti. Tieši divpadsmitos.

DAISETS. Cik tālu stallis ir no mājām?

ALANS. Dives jūdzes. (Pauze.)

DAISETS. Ejam! Ejam jāti!... Tālit pat! (Viņš pieceļas un piestumj
savu solu.) Tu jau a trodies tur, pie stalla durvīm.

(ALANS pagriežas uz skatuves iekšpusi.) Atslēga tev ir
rokā. Ej un atslēdz stalli.

20. ains

ALANS iet tālak skatuves dziļumā un imitē durvju atvēršanu.
Apli apspīd maiga haizma. Dzirdama kora zūmēšana - tas ir zirgu
pakavu troksnis. Ienāk aktieri - zirgi, viņi paceļ augstu savas

maskas un visi reizē tās uzliek. Viņi sastājas pa apli, Nagits stāv pašā ejas galā.

DAISETS. Slēdz, cik klusi vien vari. Varbūt, ka Daltons vēl ir no-
modā. Ššš... Klusu... tā, labi. Tagad e j iekšā. (ALANS pa-
slepus iziet ārā no laukuma pa Centrālo izeju, kas ved uz
apli, ko tagad apspīd silta gaisma. Viņš paskatās apkārt.
Zirgi nemierīgi mīnājas, maskas pagriežas uz viņu pusi.)
Tagad tu esi iekšā. Visi zirgi skatās uz tevi. Vai tu re-
dzi viņus?

ALANS (Satraukts) Jā!

DAISETS. Ar kuru tu jāsi?

ALANS. Ar Nagitu. (ALANS pastiepj rokas uz augšu un imitē, ka uz-
menīgi pa apli pavadā izved Nagitu tālāk skatuves dziļumā,
garām visiencirgiem, kas stāv pa labi.)

DAISETS. Kādā krāsā ir Nagits?

ALANS. Kastankrāsā. (Zirgs iet uzmanīgi. ALANS apstādina viņu
laukuma stūrī.)

DAISETS. Ar ko tu sāt?

ALANS. Uzvelku viņam čības.

DAISETS. Čības? (Viņš nometas ceļos laukuma centrā.)

ALANS. Čības viņa augstībai! No maisa drēbes. (Viņš paņem iedomā-
tās čības un maigi noskūpsta tās.) Tad es apsienu tās vi-
ņam ap pakeviem. (Viņš papliķē Nagita labo kāju, zirgs to
pacel, un ALANS imitē, ka apsien ap to maisa drēģi.)

DAISETS. Tu apsien visus četrus pakavus?

ALANS. Jā.

DAISETS. Un tad.

ALANS. Žvink-žvank. (Viņš imitē, ka paņem pavadu un laužņus.)
Tik vēl viņam nepatik, bet viņš ļaujās manis dēļ. Viņš
pieliecas, lai es aplieku pavadu. Viņš pastiepj preti

kaklu. (Nagits noliec galvu. ALANS vispirms kā rituālā ieliek laužņu sev mutē, tad ieliek tos Nagitam mutē, viņš pastiepjās unpiesprādze pavadu. Tad viņš ved viņu aiz iedomātās pavadas pa skatuves priekšu un augšā pa apļa kreiso pusi. Nagits paklausīgi seko.) Aplieku pavadu un izvedu ārā.

DAISETS. Bez segliem?

ALANS. Es nekad nelieku seglus.

DAISETS. Un tālāk?

ALANS. Tad es vedu viņu pa taciņu aiz stalle. Viņš ir mierīgs. Šis te vienmēr ir mierīgs. Rātns un rāms. Vismaz līdz laukam, tad iet trakāk. (Zirgs raujas atpakaļ. Maske mētājas.)

DAISETS. Kāpēc?

ALANS. Viņš neparko neiet iekšā.

DAISETS. Kāpēc?

ALANS. Tas viņam ir Ha - Ha.

DAISETS. Kas?

ALANS. Ha ha.

DAISETS. Liec, lai viņš iet iekšā.

ALANS. (Spatīgi čukst.) Nu, nāc!... Nāc!... (Viņš ievelk zirgu iekšā laukumā, DAISETS iziet no tā ārā.)

21. ains

Nagits apstājas un skatās pa diagonāli pāri iedomātajam laukam. Zirgu troksnis norimst. Zēns skatās apkārt.

DAISETS. (No apļa.) Vai tas ir liels lauks?

ALANS. Milzīgs.

DAISETS. Kā tur izskatās?

ALANS. Migla. Nātres dzelēj kājās. (Viņš imitē, ka novelk kurpes un viņu sadzēl nātres.) Ai!

DAISETS. (Aiziet atpakaļ uz savu soliņu.) Tu novelc kurpes?

ALANS. Jā, visu.

DAISETS. Visas drēbes?

ALANS. Jā. (Viņš imitē pilnīgu izgērbšanos zirga priekšā. Kad viņš ir novilcis visas drēbes un stāv pilnīgi kails, viņš pastiepj uz priekšu rokas un pilnīgi pārāda sevi savam dievam, noliecot Nagite priekšā galvu.)

DAISETS. Kur tu tās atstāj?

ALANS. Koka dobumā pie vārtiem. Neviens tur neatradīs. (Viņš ieliet vairāk skatuves dziļumā, pietupjas pie soliņa un imitē, ka zem tā sabāž drēbes. DAISETS atkal sēž uz soliņa kreisajā pusē skatuves dziļumā aiz aple.)

DAISETS. Kāda tagad ir sajūta?

ALANS. (Aņņem sevi ar rokām.) Dedzina.

DAISETS. Dedzina.

ALANS. Migla.

DAISETS. Stāsti tālāk. Ko tagad?

ALANS. Cilvēklaužņi. (Viņš atkal noliecas pie sola un no tā spakšas izņem nerēdzamu sprunguli.)

DAISETS. Cilvēllaužņi?

ALANS. Tas ir sprungulis, ko man likt mutē.

DAISETS. Mutē?

ALANS. Kur iekosties.

DAISETS. Kāpēc? Kam tas vajadzīgs?

ALANS. Lai tas n-enotiek pārāk ātri.

DAISETS. Vai tas vienmēr ir tas pats sprungulis?

ALANS. Svētais sprungulis. Es viņu glabāju dobumā. Cilvēklaužņu arkā.

DAISETS. Un ko tagad?... Ko tu tagad dari?

(Pauze.) Viņš pieceļas un tuvojas Nagitam.)

ALANS. Pieskaries viņam!

DAISETS. Kūr?

ALANS. (Brīnās.) Visur. Visam ķermenim. Vēderam. Ribām. Ribas viņam ir no zilopkaule. Ļoti vērtīgas!... Sāni viņam ir vēsi. Nāsis pašas. Viņa acis spīd. Tās redz tumsā....
Acis! (Pēkšņi viņš satraukts skrien uz laukuma tālāko stūri.)

DAISETS. Un tālāk? Ko pēc tam? (Pauze.)

ALANS. Dodu cukuru.

DAISETS. Vieni cukura graudiņu? (ALANS atgriežas pie Nagita.)

ALANS. Viņa pēdējās vakariņas.

DAISETS. Pēdējās? Pirms kā?

ALANS. He ha. (Viņš nometas ceļos zirga priekšā, plaukstas paceltas uz augšu un sakļautas kopā.)

DAISETS. Vai tu kaut ko saki, kad tu to viņam dod?

ALANS. (dod.) Ņem naus grēkus. Apēd tos manis dēļ... Viņš vienmēr apēd. (Nagits pieliecas, un meska atspiežas pret Alana plaukstu, tad viņš atkāpjas soli, lai apēstu cukuru.) Un tad viņš ir gatavs.

DAISETS. Tagad tu vari kāpt viņam mugurā?

ALANS. Jā.

DAISETS. Nu, tadāri to. Kāp viņam mugurā. (Izstiepjas uz laukuma grīdas Nagitam priekšā. Viņš satver tievā metāla stieņa galu, kas atrodas uz koka grīdas. Viņš svinīgi čukst sava dieva vārdu.)

ALANS. Ekvus! ... Ekvus! ... Ekvus. (Viņš pavelk stieni uz augšu. Aktieris, kas tēlo Nagitu, pieliecas uz priekšu un satver to. Visi citi zirgi arī pieliecas uz priekšu pa visu apli, un katrs uzliek roku uz apmales. ALANS pieceļas un aiziet tieši atpakaļ uz kreiso tālāko laukuma stūri.) Ņem mani! (Viņš skrien un uzlec augstu Nagitam mugurā. Iekliedzas.)
Au!

DAISETS. Kas notika?

ALANS. Duras.

DAISETS. Duras?

ALANS. Viņam adā ir naži. Mazi naziši - man visi sadūtās kājās. (Nagits ir nemierīgs.) Stāvi, Ekvus. Neviena neteice, lai tu ej! ... Tā. Viņš ir labs. Ekvus, dieva kalps, uzticīgs un patiess. Viņš uztic sevi man. Viņš nāk manās rokās kaķis ar savu žvink-žvenk. (Viņš valda Nagitu.) Stāvi! ... Viņš tā grib skriet.

DAISETS. Tad laid viņu. Es palikšu tepat. Jāj vien, Alan. Laid viņu! ... Tagad tu esi viens pats.

ALANS. (sasprindzina ķermeni un kā rituālā paceļ roku.) Ekvus, Flekvus dēls, Nekvus dēls, ej. (Atskan kora z-umēšana. Ļoti lēnām zirgi, stāvot aplī, sāk griezt laukumu, viegli stumjot aiz koka apmales. ALANS ar zirgu sāk griezties apkārt. Rodas iespaids, ka uz pamatnes lēnām griežas statuļa. Jājiena laikā ātrums palielinās un gaisme kļūst blāvāka, kamēr beigās tikai nežēlīgi spilgts gaismas kūlis krīt uz zirgu un jātnieku, tā atspulgs pavisam nedaudz apgaismo pārējās maskas, kas ir noliekušās viņu virzienā.) Mēs jājam. Karalis izjāj ar Ekvusu, varenāko no zirgiem. Tikai es varu jāt ar viņu. Viņš ļauj, lai es griežu viņu uz visām pusēm. Viņa kakls sākas tieši zem mana ķermeņa. - Viņš paceļ to tumsā. Ekvus, mans Dieva kalps! ... Tagad karalis pavēl tev. Šonakt mēs jājam pret viņiem visiem.

DAISETS. Kas ir tie visi?

ALANS. Mani un viņa ienaidnieki.

DAISETS. Kas ir tavi ienaidnieki?

ALANS. Visi tie Filko, Remingtoni, Vindolīni un pārējā varza-

DAISETS. Kas ir viņa ienaidnieki?

ALANS. Visi tie žokejcepuru un galifē bikšu nēsātāji. Visi tie,

kas jāj ar viņu izrādīties aiz savas liekulības un sien viņam krēpēs pušķus aiz liekulības. Uz priekšu, Ekvus. Viņi vēl redzēs! ... Āi rāk! (Laukums griežas arvien ātrāk.) Mier-ā! Mier-ā! Mier-ā! Mier-ā! Kovboji skatās! Viņi noņem c epures. Viņi zina, kas mēs esam. Viņi apbrīno mūs. Viņi zemū mums paklanās! Uz priekšu tagad - parādi viņiem! Auliem! ... Auliem! (Viņš kuzšauj ar pātagu Nagitam.)

Un Ekvus Varenaiss cēlās pret visiem. Viņa ienaidnieki paklist kur kurais, viņa ienaidnieki krit! Griezies! Sabradā viņus! Sabradā viņus! Sabradā viņus, sabradā viņus!

Griezies! Griezies!! Griezies!!!

(Zirgu troksnis kļūst skaļāks. K^uiedzieni.) Āāā! ... Ooo ... Brīnīššīgi! ... Es esmu pavīsem stīvs! Stīvs no vēja! Manas krēpes stīvas no vēja! Mani sāni! Mani pakavi! Krēpes man gar kājām, gar sāniem, kā pātagas. Jēls!

Jēls! Es esmu viss jēls! Jēls!

Jūti mani sev mugurā! Mugurā! Mugubā! Mugurā!

Eg gribu būt tevī! Es gribu būt Ekvus mūžīgi mūžam! Ekvus, es mīlu tevi!

Uz priekšu! Nes mani projām. Kļūsim abi par vienu cilvēku!

(Viņš neprātīgi dzen Ekvusu.) Par vienu cilvēku! Vienu cilvēku! Vienu cilvēku! Vienu cilvēku! (Viņš paceļas stāvus zirga mugurā, un seuc kā taurēdams.) Ha - ha! ... Ha - ha! ...

Ha - ha! (Taurēšana pāriet skaļos saucienos.) Ha -HA! HA-HA!

HA-HA! HA-HA! HA-HA! Hā! ... HA! ... HAAAAA! (Viņš lokās

kā liesma vējā. Klusums. Laukums, kas griezās, apstājas tajā pašā stāvoklī, kā tas bija cēliena sākumā. Lēnām zēns noslid

zemē no zirga muguras. Viņš noliec galvu un skūpst Nagita

kājas nagu. Beidzot viņš stliec galvu un seuc viņam uz sāgšu)

Āmen! (Nagita vienreiz nosprauslā.)

Priekšskars.

2. cēliens

22. AINA

Tumsa. Lēni parādās gaismā. Tā vērsta uz Alanu, kas naktī nokritis ceļos pie Nagita kājām. Lēnām viņš ceļas kājās, viņa rokas glāstot slid uz augšu pa zirga ķermeni, kamēr viņš ir piecēlies visā augumā un var to noskūpstīt. DAISETS sež uz tā pašā soliņā skatuves priekšā, kur viņš sēdēja 1. cēliena sākumā.

DAISETS. Ar vienu zirgu, Nagitu, viņš apkampjas. Viņš parādīja man, kā viņš naktī stāv tam blakus, vienu roku uzlicis zirgam uz krūtīm, otru uz kakla, kā sastindzis tango dejotājs, ielpojot tā vēšo maigo elpu. "Vai tu esi kādreiz ievērojis", viņš man teica, kā zirgi stāv - viņi vienu kāju atbalsta uz pakava malas, gluži kā balerīnas? ALANS izved Nagitu ārā no laukuma. DAISETS pieceļas. Zirgs aiziet prom pa eju un pazūd. Zēns uznāk skatuves priekšā un apsēžas uz sola, ko Daisets it atbrivojis. DAISETS pāriet pāri skatuves priekšējai daļai un lēni iet pa apli, kamēr sasniedz centrālo ieeju laukumā.) Tagad viņš ir aizgājis atpūsties un atstājis mani vienu pašu ar Ekvusu. Es dzirdu dzīvnieka balsi. Tā sauc mani no vistumsākajām psihes dziļēm. Es iedodzu savu mazo lāpu, un tur jau viņš stāv un gaida mani. Viņš paceļ savu pinkaino galvu. Viņš paver muti ar lieliem, stūrainiem zobiem un saka - (Dzsmējīgi) «Kāpēc?... Kāpēc Mani?... Kāpēc beigu beigās - tieši Mani?... Vai tu tiešām iedomājies, ka tu vari izprast un izskaidrot Mani? Pūlnībā, n-ekļūdiģi, precīzi izskaidrot Mani? ... Nabaga dakteris Daisets! (Viņš ieiet laukumā) Protams, ka es jau agrāk esmu noskatījies uz šādām būtnēm, Vai arī pats esmu ticis nopētīts; kā uz to skatās. Un divainā kā-

tā, mani bieži neatstāj sajūta, ka tie skatās uz mani un kaka kaut kādā gluži taustāmā veidā iet mums pa priekšu. Bezjēdzīgi, bet satraucoši....

...Katrā gadījumā šis radījums, šī lielā nepielūdzamā galva rada vislielāko nemieru. Tā uzdod man Tādus jūtājumus, no kuriem es esmu izvairījies, kamēr vien strādāju. (Pauze.) Bērns piedzimst pasaulē, kurā visām parādībām piemīt vienlīdz liela spēja padarīt viņu par vergu. Viņš apsta, aplaiza un ar savu skatienu aptver visos šīs dažādās parādības. Pēkšņi viena iedarbojas. Kāpēc? Apstākļu sakritība; tie pievelkas kā magnēti, cieši savelkot valgus ap rokām. Kāpēc? Es varu izsekot, kā tas notiek. Es pat ar laiku varu tos atraut vienu no otru. Bet kāpēc pašā sākumā ~~vispār~~ vispār notika šī magnetizēšanās - to es nezinu. Ne arī kāds cits to zina. Bet, ja es nezinu, ja es to nekad nevaru uzzināt, ko tad es šeit vispār daru? Es nedomāju medicīnas vai sociālajā aspektā, es domāju - pašā dziļākajā būtībā! Šie "kāpēc", šie jautājumi ir ļoti būtiski, un tomēr tie neiederas ārsta kabinetā. Tad vai es pats te iederos?...

Tāda sajūta pārņem ervien vairāk un vairāk. Neiederība.... Nežēlīga neiederība... "Izskaidro mani", saka Ekvuss un skatās man acīs. "Vispirms izskaidro Mani!"...Tā jau ir vairāk nekā profesionāla menopauze. (Ieskrien MEDMĀSA).

MEDMĀSA. Doktor! ... Doktor!

Strenga palātā ir šausmīga scēna. Viņa māte bija atnākusi viņu apciemot, es viņai iedevu paplāti, ko viņam aiznest. Viņš svieda ar paplāti. Un viņa runā vienkārši drausmīgas lietas.

(ALANS pielec kājās skatuves priekšā pa kreisi. DORA pielec kājās skatuves priekšā pa labi. Šī cēliena sākumā FRANKS nesēž blakus sievai uz viņu soliņa. Viņš atrodas skatītāju vidū skatuves pašā dziļumā, tūlumā pie centrālās ejas, ko cerams nevar pamanīt.)

DORA. Kā tu uzdrošini? Kā tu uzdrošini?

DAISETS. Vai viņa vēl ir tur?

MEDMĀSA. Jā! (Viņš ātri atstāj laukumu, māsa viņam seko. DORA iet tuvāk Alanam.)

DORA. Beskaties uz mani tā! Es neesmu ārsts, šķam viss vienalga. Kā tu uzdrošini tā skatīties uz mani! (Viņa iecērt plauku viņam pa vaigu. Ienāk DAISETS.)

DAISETS. Strange kundze!

DORA. Es pazīstu tos tavus skatienus! Uz mani tie neiedarbojas!

DAISETS. (Dorai) Atstājiet šo istabu.

DORA. Ko jūs teicāt?

DAISETS. Es teicu - tulīt atstājiet šo istabu.

DORA. (Viņa vilcinās. Tad.) Uz redzēšanos. Alan. (Viņa palet garām savam dālam un iet laukumā. DAISETS seko viņai. Abi ir ļoti satraukti. ALANS un arī MEDMĀSA atgriežas savās vietās.)

23. aina

Laukums ir apgaismots.

DAISETS. Man jālūdz jūs nekad vairs nenākt uz šejieni.

DORA. Vai jūs domājat, ka es to gribu? Vai jūs domājat, ka es to gribu?

DAISETS. Strange kundze, ko jūs iedomājaties? Vai tad jūs neredzat, ka zēns ir ārkārtīgi uzbudināts?

DORA. (Ironiski.) Tiešām?

DAISETS. Protams! Pašlaik viņš ir viskritiskākajā ārs-tēšanas stadijā. Viņš ir pilnīgi atkailināts. Noksunējies. Viņā ir visas izjūtas, ko vien var iedomāties.

DORA. (Eksplodē.) Un es? Kā ir ar mani? Kā jums liekas, kas es esmu? ... Es esmu māte, nu protams, tas jau neko nemozīmē. Šeit jau māte tas ir tas pats, kas noziedznieks, vai ne?

DAISETS. Jūs labi zināt, ka tā tas nav.

DORA. ES zinu. Jā, es visu zinu. Es to visu mūžu esmu klausījies. Tā ir mūsu vaina. Lai kas arī nenotiktu, mēs to izdarījām. Alans ir tikai upuris. Viņš tiešām it neko nav izdarījis! (Mežonīgā niknumā.) Kas tad šajā pasaulē galu galā ir jāizdara, lai izpelnītos līdzjūtību - jāizdur acis dzīvniekiem?

DAISETS. Apsēdnes, Strenga kundze.

DORA. (Ignorē viņu: runā arvien steidzīgāk un steidzīgāk.) Redziet, doktor - jums jau nav jādzīvo ar to domu. Alans jums ir tikai viens patients. Viens no daudziem. Bet man viņš ir dēls. Es katru nakti neveru aizmigt, par to domājot. Un Franks man blekus tāpat. Es dzirdu. Mēs abi visu nakti neguļam. Un tad jūs te atnākat un izprašājat kurš aizliedz skatīties televizoru? Kas kuram Ko dara aiz muguras? - it kā mēs būtu noziedznieki. Es jums kaut ko pateikšu. Mēs neko sliktu neesam izdarījuši. Mēs mīlējām Alanu. Mēs mīlējām viņu, cik varējām. Nu labi, dažreiz mēs strīdamies. Visi vecāki strīdas - pēc tam mēs vienmēr saņemam mieru. Mans vīrs ir labs cilvēks. Viņš ir godīgs cilvēks, vienalga, vai viņš ir ticīgs, vai nē. Viņš mīl savu māju, viņš mīl visus cilvēkus un tāpat savu dēlu. Alans izjūta mīlestību, rūpes un gādību un viņam bija tikpat daudz prieka kā jebkūram citam zēnam visā pasaulē. Es zinu, ka ir mājas bez mīlestības - es biju skolotāja. Mūsu mājā netrūka mīlestības. Es zinu arī par bērnu iejūšējo pasauli - nedrīkst tajā pārāk daudz iejūsties. Labi - varbūt Franks šajā ziņā ir mazliet vainīgs - viņš izprašā viņu par daudz - bet ne jau nu pārmērīgi. Viņš nav nekāds despots...

(Drūmi) Nē, doktor. Tas, kas ir noticis, ir noticis Alana paša dēļ. Alans pats ir tas, kas viņš ir. Katrs cilvēks

ir tas, kas viņš ir. Ja jūs izvērtētu visu, ko mēs viņa labā esam darījuši, sākot no viņa pašas pirmās dienas šajā pasaulē, jūs nemūžam nesaprastu, kāpēc viņš izdarīja to drausmīgo lietu - tāpēc, ka tas ir viņa pašā, tas nav mūsu audzināšanas rezultāts. Vai jūs saprotat, ko es jums saku? Es gribu, lai jūs saprastu, jo es katru bezmiega nakti par to domāju, un es gribu lai jūs zinātu, ka es absolūti noliedzu to, ko viņš tagad dara, man acīs skatīdamies un uzbrūkdams man par to, ko viņš ir izdarījis un par to, kas viņš ir (Pauze: mierīgāk.) Jūs to saucat citādi nekā es. Jūs, cik es zinu, to saucat par kompleksu, Bet, ja jūs, dokter, zinātu, kas ir Dievs, jūs zinātu arī, kas ir velns, Jūs zinātu, ka velns nav vis mātes un tēva izdomājums, ar ko iebiedēt bērnus. Velns ir šeit, starp mums. Tas ir vecmodīgs vārds, bet patiess gan... Man jāiet bija nepiedodami, ko es tur pie viņa palātā izdarīju. Es zinu tikai vienu: viņš bija mans mazais, mīlais Alans, bet tad pēkšņi parādījās pats nelabais. (Viņa atstāj laukumu un atkal ieņem savu vietu, DAISETS noskatās, kā viņa aiziet, tad pa pretējo ieeju iziet pats un tuvojas Alanam.)

24. ains

Zēns sēž uz sava sola un nikni blenž uz viņu.

DAISETS. Es domāju, ka tu labi saproties ar savu mammu. (Klusums)
Starp citu, viņa neko nezina. Es viņai neesmu teicis neko, ko tu man stāstīji. Tu taču to zini, vai tad nē!

ALANS. Es tāpat neteicu taisnību.

DAISETS. Ko?

ALANS. Tu ar visiem saviem pildspalvu trikiem. Tu tikai gribēji izvilkēt kaut ko no manis un viss.

DAISETS. Kā tu ar to gribi teikt?

ALANS. Es visu sameloju.

DAISETS. Sameloji? ... Ko tad?

ALANS. Visu, Visu, ko es teicu. Visu sameloju. (Pauze)

DAISETS. Ak tā.

ALANS. Tevi vispār v aļadzētu kaut kur iespundēt. Ar visiem taviem nolādētajiem trikiem.

DAISETS. Es domāju, ka tev patīk triki.

ALANS. Nākošais būs tablete es jau zinu.

DAISETS. (pagriežas, asi) Kāda tablete?

ALANS. Es zinu. Neesmu nekāds muļķis. Es zinu, ko jūs te visu darāt. Sadurat visiem šprīces, sabarojat visus ar patiesības tabletēm, lai viņi visu izstāsta. Tas jau būs nākošais, vai ne? (Pauze)

DAISETS. Alan, vai tu zini, kāpēc tu šeit atrodi?

ALANS. Lai tu varētu man iebarot patiesības tabletes.

(Viņš nikni blēnž uz viņi. DAISETS pēkšņi atstāj viņu un atgriežas laukumā.)

25. ains

Tajā pašā brīdī no otras puses ienāk HESTERE.

DAISETS. (uztraukti) Viņš tiešām domā, ka ir tādas tabletes! Un, protams, viņš grib, lai viņam tās dod.

HESTERE. Man gan tā neizklausās.

DAISETS. Protams, ka viņš grib. Kāpēc tad citādi viņš tās pieminētu. Viņš grib rest iespēju runāt. Lai beidzot izstāstītu man, kas notika stali. Ierakstot magnetofonā, tas notiek pārāk izolēti, un hipnoze ir vienkārši triks. Tā vismaz var pats sev iestāstīt.

HESTERE. Vai viņš to šodien arī saka?

DAISETS. Es neesmu redzējis viņu. Šorīt es atceļu viņa pieņemšanu

un ļāvu, lai viņš pavārās pats savā sulā. - savā uzbudinājumā. Tagad man gandrīz rodas vēlēšanās izspēlēt ar viņu šo triku.

HESTERE. (Sēž.) Kādu tad?

DAISETS. Visparastāko tablešu imitēšanu.

HESTERE. Tu domā kaut kādu pilnīgi neitrālu tableti?

DAISETS. Kas it kā būs šī patiesības tablete. Kaut vai aspirīns.

HESTERE. Bet viņš pēc tam atkal visu noliegs. Viss tas pats atkārtosies.

DAISETS. Nē, viņš ir gatavs to reproducēt.

HESTERE. Reproducēt?

DAISETS. Vēlreiz to visu izdzīvot. Viņš to nevarēs pēc tam noliegt, jo viņš būs man parādījis. Nevis tikai pastāstījis, bet nodemonstrējis.

HESTERE. Vai tu vari to panākt, lai viņš to dara?

DAISETS. Es domāju, ka jā. Viņš to gandrīz jau izdarījis. Neskatoties uz visiem tiem uzbrukumiem, viņš man tomēr uzticas. Saproti?

HESTERE. (Maigi.) Protams, ka viņš tev uzticas.

DAISETS. Nabags muļķa zēns!

HESTERE. Tikai nesāc atkal visu no sākuma. (Pauze.)

DAISETS. (Mierīgi.) Vai tu vari iedomāties, ko cilvēkam vēl ļaunāku var izdarīt, kā atņemt viņam to, ko viņš dievina?

HESTERE. Dievina?

DAISETS. Jā, atkal tas pats vārds.

HESTERE. Vai tas nav pārāk ekstrēms viedoklis?

DAISETS. Tieši par ekstrēmismu jau ir runa.

HESTERE. Dievināšana nav nekas destruktīvs, Martin. To es skaidri zinu.

DAISETS. Es nē. Es zinu tikai to, kā tā ir viņa dzīves jēga. Kas tad viņam vēl ir? Padomā par viņu. Lasīt viņš gandrīz ne-

māk. Viņš nezina ne fiziku, ne mehāniku, kas pasauli padarītu viņam reālu. Ne arī gleznes, kas atklātu viņam, kā citi par to ir priecijušies. Ne mūziku, izņemot televīzijas grabēšanu. Ne vēsturi, izņemot pārspīlētus mātes nostāstus. Ne draugus. Viņam nav neviena draudzīga, ar ko kopā padraiskoties un, kas mācītu viņam pašam sevi labāk pazīt. Viņš ir mūsdienīgs pilsonis, kam sabiedrība neeksistē. Viņš dzīvo vienu stundu trijās nedēļās. Kad viņš izklien sevī miglā. Un pēc šī dievkalpojuma noietas ceļos vergam savā priekšā, acīm redzami un neapšaubāmi savam pavēlniekam. Ar visu savu būtību es tevi dievinu... Daudziem vīriešiem ir tieši tas pats ar savām sievietēm, tikai ne tie akūti. (Pauze.)

HESTERE. Bet viņi taču parasti savām sievietēm neizdur acis, vai ne?

DAISETS. Nu, nu.

HESTERE. Tu gribi teikt, ka jā?

DAISETS. (Sarkastiski.) Vai tu domā, ka viņš ir bīstams? Neapbrīnāms, bīstams trakais, kas skrien apkārt pa pasauli un atkārtos to pašu vēlreiz un vēlreiz?

HESTERE. Es domāju, ka viņam sāp, Martin. Viņam noteikti ir sāpjis gandrīz visu laiku. Tas jau pat man šķiet acīmredzami.

DAISETS. Iespējams.

HESTERE. Iespējams?! Tam aizlauztajam, mazajam cilvēciņam, par kuru tu nupat runāji, noteikti ir sāpjis ļāu gadiem ilgi.

DAISETS. (Spitīgi.) Iespējams.

HESTERE. Un tu vari viņu vari atbrīvot no šīm sāpēm.

DAISETS. Iespējams.

HESTERE. Tātad arī ir viss, kas tev jāzina. Ar to vajadzētu būt diezgan.

DAISETS. Nē.

HESTERE. Kāpēc nē?

DAISETS. Tāpēc, ka tās ir viņa sāpes.

HESTERE. Es nesaprotu.

DAISETS. Tās ir viņa sāpes. Tikai un vienīgi viņa paša sāpes. Viņš pats tās sev ir radījis. (Pauze.) Dedzīgi). Saproti... lai Tu varētu iet pa dzīvi un saukt to par savējo - par savu dzīvi - tev vispirms pašam ir jāizsāp sava sāpe. Tā sāpe, kas ir tikai tevējā. Tu nevari iemērkēt pirkstu kopējā traukā un teikt "Pietiek"... Tieši to viņš ir izdarījis. Labi, viņš ir slims. Viņš jūtas nožēlojami, un viņam ir bail. Viņš bija bīstams, un par tādu viņš varētu atkal kļūt, lai gan es šaubos. Bet šis xēns ir izjutis kaisli, tik ugunīgu, kā es visā savā dzīvē ne mirkli ne esmu jutis. Unes tev kaut ko pateikšu: es viņu apskaužu.

HESTERE. Tas nav iespējams.

DAISETS. (Dedzīgi) Vai tu tiešām nesaproti! Tā jau ir tā apsūdzība. To jau visu šo laiku man saka viņa skatiens: "Es vismaz esmu traucies sulēkšiem! Bet tu?" (Vienkārši.) Es esmu greizsirdīgs, Hesterē. Greizsirdīgs uz Alanu Strenģu.

HESTERE. Tas ir absurds.

DAISETS. Tu domā?... Es runāšu atkal par savu sievu. Šo pašapmierināto sievieti pie kamīna. Bet vai tu esi iedomājies par to otro, kas sēž kamīnam otrā pusē? Par šo kritizētāju vīru, kuram nekā nav labs diezgan, kas šķirsta savu mākslas grāmatu par Grieķijas mītiem. Kā tad viņš ir dievinājies? Patiesi dievinājies! Bez dievināšanas tu kļūsti nevērtīgs, lai cik nežēlīgi tas arī neizklausās... Es pazaudēju vērtību pats savai dzīvei. Neviens cits tev to nevar nodarīt. Es samierinājos ar to, ka es esmu bāls un provinciāls savas mūžīgās neuzņēmības dēļ. Tā pati ve-

cā nelaine - alkas un nespēja tās pieūildīt. Es teicu, ka mamma nevar būt bērnu, bet patiesībā tikai man. Es aizgāju uz pārbaudi, viņai nezinot. Viszemākais spermas skaits, kāds vien ir iespējams. Un to es viņai nekad neesmu teicis. Tas tikai man vēl ir vajadzīgs - viņas līdzjūtība un nicinājums kopā. Es visiem seku! Margarita ir puritānis un es esmu pagāns. Ir mū gan pagāns!

Ak, cik pirmatnējā veidā es vienmēr šajā civilizācijas šūpulī ierodos!

Katru gadu trīs nedēļas es pavadu pie Vidusjūras, katru reizi dzīvoju iepriekš rezervētā viesnīcas numurā, katrs pusdienu rēķins jau ir ietverts ceļazīmes cenā, dodos lēnīgās tūristu ekskursijās izīrētos Fiatos un līdzī man pilna soma ar tabletēm kuņģa darbības regulēšanai.

Cik brīnišķīgi es ļaujos šai primitīvā burvībai! Un es atkal un atkal lietoju šo vārdu "primitīvs". "Ak, šī primitīvā pasaule", tā es seku, "Kādas instinktīvas patiesības tajā ir zudušas!" Un kamēr es te sēžu un kaitinu vienu nabaga sievieti bez vismazākajām iztēles spējām ar šo vārdu vien, tas divainais puika mēģina uzburt realitāti. Es sēžu un šķirstu grāmatu par kentauriem, kas brādā pa Argosa zemi, un tepat aiz loga viņš mēģina pats kļūt par tādu, tepat Hempšīras laukos! ... Es noskatos, kā šī sieviete ēd katru vakaru, sieviete, ko es neesmu noskūpstījis jau sešus gadus, un viņš stāv tumsā veselu stundu, laizīdams sviēdrus no sava Dieva spalvainā vaiga! (Pauze.) Un tad no bīta es kulturāli salieku savas grāmatas atpakaļ skapi, aizveru albumu ar Olimpa kalns Kodaka fotouzņēmumiem pieskaros sevai mazajai Dionisa statūjai, kas nes veiksmi, un dodod uz slimnīcu, lai ārstētu viņa psihi traucējumus. Seproti?

HESTERE. Zēnam sāj. Martih. Tas ir viss, ko es saprotu. Galu galā.
(Viņš paskatās uz viņu. Viņa pieceļas un paiet tālāk.)

ALANS pieceļas no sava soliņa un zagīgi noliek aploksni pie laukuma kreisās puses ieejas, tad aiziet atpakaļ un apsēžas ar muguru pret skatītājiem, it kā skatoties televizoru.)

Ko es vēl varu teikt? Es gluži vienkārši neesmu mīsis Straujā.

DAISETS.(cieti.) Bet?

HESTERE. Un tu tomēr esi... ai, es nezinu!

DAISETS. Iecirtīgs? ... Tas būtu tāds diezgan viegls vārdiņš vai ne?

HESTERE. (Āsteigti, meklējot istos vārdus.)

Paklausies! ... Es saprotu tevi, tu pats zini. Es tiešām saprotu. ... Tu neesi radījis pats savas sāpes. Bet tu esi radījis daudz ko citu. Savas domas un prasmi. Savu spriešanas veidu ... Es esmu vērojusi, kā tu to dari gadu no gada. Tā ir tava prasme, kā tu pats teici tikai un vieniīgi tavējā! ...

Tikai nesaki man tagad, ka šis darbs ir bezvērtīgs, ka tu esi vienkārši miesnieks un provinciālis - visas tās muļķības, tas ir vienkārši drausmīgi... (mierīgāk.) Labi, tu nekad neesi trauzies aulēkšiem. Žēl. Bet es tev kaut ko pateikšu - ja man būtu jāizvēlas starp šī zēna traucēšanas aulēkšiem un tavu tīro profesionalitāti, es vienmēr izvēlētos profesionalitāti, un tieši tāpat šobrīd darītu arī viņš. Viņa skatiens nebūt neapsūdz. Vai tad tu pats neredzi, tas gluži vienkārši pieprasa.

DAISETS. Ko tad?

HESTERE. Tieši to par Tavu spēku izraut viņu no tā purve, kurā viņš, aulēkšiem traucēdamies, ir ieskrējis.

DAISETS. Mēs vēl par to parunāsim.

HESTERE. Ar labnakti... (Viņa aiziet. DAISETS noskatās viņai pa-
kaļ, tad pēkšņi izdara satraukuma un izmisuma pilnu žestu.)

DAISETS. Jā! ... jā, jā, jā, jā ... Un kas par to? ... Un kuram būs
tik daudz spēka, lai izrautu mani no manējā?

26. aina

DAISETS ierauga vēstuli uz grīdas. Viņš pacel, to, atloka un
sāk lasīt.

ALANS. (Negribīgi runā, kamēr DAISETS lasa.) Tas viss ir taianība,
ko es teicu, kad tu siti ar pildspalvu pa galdu. Piedod,
ka es pēc tam teicu ko citu.

Post Scriptum. Es zinu, kāpēc es esmu šeit." (Pauze.)

DAISETS. (priecīgi sauc,) Māsiņ!

MEDMĀSA. (Viņa ienāk.) Jā, dokter?

DAISETS. (mēģinādams apslēpt savu prieku.) Labvekar!

MEDMĀSA. Jūs šovakar ilgi strādājat.

DAISETS. Jā! ... Vai tas puika, Strangs, jau ir gultā?

MEDMĀSA. Nē, dokter. Viņš noteikti vēl ir augšā un skatās televīziju.
Viņš vienmēr noskatās līdz pašām beigām. Viņam nemaz
nepatīk iet uz savu istabu.

DAISETS. Vai viņš vēl visu laiku murgos?

MEDMĀSA. Viņš ļoti stipri murgosja pagājušā nakti.

DAISETS. Vai jūs, lūdzu, nepaaicinātu viņu lejā?

MEDMĀSA. (nedaudz pārsteigta.) Tagad?

DAISETS. Es gribētu ar viņu parunāt.

MEDMĀSA. (neizpratnē.) Labi, dokter.

DAISETS. Ja viņš nav atpakaļ savā istabā, kad gaismas izdzēs, pasa-
kiet nakts māšai, lai neuztraucas. Es aizvedīšu viņu uz
gultu. Un vai jūs nepazvanītu arī uz manu māju un nepateik-
tu manai sievai, ka es, iespējams, būšu vēlā?

MEDMĀSA. Jā, dokter.

DAISETS. Aiciniet viņu, lūdzu, šurp tūlīt pat. (MĀSA pieiet pie Alana soliņa, piebaksta viņam pie pleca, iečukst viņam ausī Daiseta aicinājumu un atgriežas savā vietā. DAISETS uztraukts izņēn no kabatas zāļu pudelīti, paskatās uz to un iebaž atpakaļ. ALANS pieceļas un uz brīdi apstājas, tad ieiet laukumā.)

27. aina

Viņš nomākts stāv durvis.

DAISETS. Hello!

ALANS. Heiko!

DAISETS. Es saņēmu tavu vēstuli. Paldies. (Pauze.) Arī par Post Scriptum.

ALANS. (Aizsargājoties.) Tas ir pareizais vārds. Mamma man mācīje.

Tas ir latīniski "pēc rakstīšanas."

DAISETS. Kā tu jūties?

ALANS. Labi.

DAISETS. Piedod, ka es šodien neiegāju pie tevis.

ALANS. Es biju spnīcis tev.

DAISETS. Jā. (Pauze.) Vai es tagad varu to kompensēt?

ALANS. Tas ir kā?

DAISETS. Es domāju, ka mēs tagad varētu parunāt.

ALANS. (Izbijies.) Tagad?

DAISETS. Jā. Nakts melnumā! ... Tas ir labāk nekā iet gulēt, ne?

(Zēns setrūkstas.) Paklausies, Alan, viss, ko es saku, ir save veida triks. Viss, ko es daru, ir save veida triks.

Tas ir viss, ko es māku. Bet tas iedarbojas, un to tu zini. Tici man. (Pauze.)

ALANS. Tad tev ir vēl kāds triks?

DAISETS. Jā.

ALANS. Patiesības tablete?

DAISETS. Ja tev tā patīk.

ALANŠ. Un ko viņš dod?

DAISETS. Tad ir vieglāk runāt.

ALANS. Tad ir tā, ka nevar nerunāt?

DAISETS. Jā. Tad ir tā, ka tev katrā ziņā jārunā taianība.

(Pauze.)

ALANS. (Viltīgi.) To iespricē, vai ne?

DAISETS. Nē.

ALANŠ. Kur tev viņš ir?

DAISETS. (Norāda uz savu kabatu.) Te.

ALANS. Parādi.

DAISETS. (Viņš lēni un iespaidīgi izņem zāļu pudelīti no kabatas.)

Te ir.

ALANS. (Aizdomīgi.) Tā ir tā istā tablete?

DAISETS. Jā ... Tu gribi pamēģināt?

ALANS. Nē.

DAISETS. Es domāju, katu gribi gan.

ALANŠ. Nē. Nē, maz negribu.

DAISETS. Pēc tam tu mierīgi gulētu, tev nebūtu visu nakti visādu sliktu sapņu. Varbūt pat vairāžas nakts.

(Pauze.)

ALANS. Cik ātri tā iedarbojas?

DAISETS. Vienā acumirkli. Kā šķīstošā kafija.

ALANS. (Neticīgi.) Nevar būt!

DAISETS. Es tev apsolu... Nu, kā būs?

ALANS. Tu iedosi vienu cigareti?

DAISETS. Vispirms tableti. Tu gribi ūdeni uzdzert?

ALANŠ. Nē. (DAISETS iebirdina vienu tableti viņam suujā.

ALANS pevisam īsu brīdi vilcinās un tad norij tableti.)

DAISETS. Tagad tu vari paņemt vienu, lai tablete labāk noiet lejā.

Apsēdies. (Viņš piedāvā viņam cigareti un aizdedzina to.)

ALANS. (Nervozi.) Kas tagad notiks?

DAISETS. Mēs pagaidīsim, kamēr tā iedarbosies.

ALANS. Ko es vispirms jūtīšu?

DAISETS. Neko īpašu. Pēc vienas minūtes simts zaļas čūskas izlidīs no tā skapiņa un kori dziedās Aleluja.

ALANS. (Aizkaitināts.) Es nopietni prasīju.

DAISETS. (Nopietni.) Tu neko nejūtīsi. Nenotiks nekas cits, kā tas, ko tu gribi, lai notiktu. Tu man nestāsti neko citu, kā tikai to, ko tu pats gribi pastāstīt. Atbrīvojies. Atgullies un pabeidz smēķēt savu cigareti. (ALANS skatās uz viņu, tad samierinās ar situāciju un atguļas.)
Nu redzi, tā ir labi.

ALANS. Šajā istabā jau nu stabili ir stāstītas visādas lietas.

DAISETS. Jā, protams.

ALANS. Man te patīk.

DAISETS. Šajā istabā?

ALANS. Tev nē?

DAISETS. Nu, te jau nav nekā īpaša, kam patīkt, nē?

ALANS. Cik ilgi es te būšu?

DAISETS. Grūti pateikt. Es gluži labi saprotu, ka tu negribi te palikt.

ALANS. Nē.

DAISETS. Tā nav?

ALANS. Uz kuriem tad es ietu?

DAISETS. Uz mājām ... (Zēns novēršas. DAISETS pāriet malā un apsēžas uz apmales tālāk, skatuves dziļumā, kājas uzlicis uz soliņa. Pauze.)

Patiesībā sakot, es gribētu iziet ārā no šīs istabas Un nekad mūžā te vairs neatgriezties.

ALANS. (pārsteigti.) Kāpēc?

DAISETS. Es te jau pārāk ilgi esmu bijis.

ALANS. Uz kuriem tu ietu?

DAISETS. Kaut kur.

ALANS. Noslēpums?

DAISETS. Jā. Tur ir jāza, plaša jāza, ko es ... mīlu... Tur kādreiz Dievi gāja peldēties.

ALANS. Kādi Dievi?

DAISETS. Vecie Dievi. Pirms viņi nomira.

ALANS. Dievi nemirst.

DAISETS. Mirst. (Pauze.) Ir viens ciems, kur es kādreiz pavadīju vienu nakti. Tur es gribētu dzīvot. Tur viss ir balts.

ALANS. Ka tad tu varētu? Tad jau tev veirs nebūtu tās istabas, kur nopratinātājam dzīvot.

DAISETS. Es arī neko neteiktu. Zini patiesībā manā nēmaz nepatik būt nopratinātājam un bāzt visur savu degunu.

ALANS. Kāpēc tad tu to dari?

DAISETS. Tāpēc, ka tu esi nelaimīgs.

ALANS. Tu jau arī. (DAISETS asi paskatās uz viņu, ALANS satrūcies piecēļas sežus.) Ooo, tā es negribēju teikt!

DAISETS. Negribēji?

ALANS. Tad tā tas iedarbojas. Vārdi vienkārši nemanot paši izslid?

DAISETS. Jā.

ALANS. Bet tas notiek tik ātri.

DAISETS. Es jau tev teicu - tas ir viens acumirklis.

ALANS. (Iepriecināts.) Tas ir nežēlīgi, vai ne? Kad iedzer to tableti, tad pasaka pilnīgi visu.

DAISETS. Jā.

ALANS. Tad paprasi man kaut ko.

DAISETS. Pastāsti man par Džillu. (Pauze. Zēns novēršas.)

ALANS. Nav nekā ko stāstīt.

DAISETS. Nekā?

ALANS. Jā.

DAISETS. Nu, piemēram, - vai viņa ir skaista meitene? Tu nekad neesi man stāstījis, kāda viņa izskatās.

ALANS. Tā nekas.

DAISETS. Kādā krāsā viņai mati?

ALANS. Nezinu.

DAISETS. Īsi vai gari?

ALANS. Nezinu.

DAISETS. (Nenopietni.) To taču tu gan zini.

ALANS. Es nevaru atcerēties. Nevaru! (DAISETS pieceļas un pienāk viņam klāt. Viņš izņem viņam cigareti no rokas.)

DAISETS. (Stingri.) Atgulies ... Un tagad klausies. Tev tas ir jā-dara. Un tūlīt pat. Tu izstāstīsi man visu, kas notika ar to meiteni. Un ne tikai izstāstīsi, bet parādīsi. Nospēlēsi man, ja gribi, pat vairāk nekā tad, kad es situ ar pildspalvu pa galdu. Es gribu, lai tu saprastu, ka tu vari brīvi darīt absolūti visu šajā istabā. Tablete tev palīdzēs. Es tev palīdzēšu ... Nu, tāpat - kur viņa dzīvo? (gara pauze.)

ALANS. (Negribīgi.) Pie stalle. Kādu jūdzi tālāk. (DAISETS nokāpj nost no laukuma, kad tajā ieiet DŽILLA. (Viņš apsēžas uz soliņa skatuves priekšā.)

28. ains

Gaisma kļūst siltāka.

DŽILLA. To sauc par šķiršanos austrumnieku gaumē. (Viņa pienāk un nevērigi apsēžas uz apmales. Viņas izturēšanās veids ir atklāts, mazliet izaicinošs. Turpmākajās ainās ALANS spēlē tikai ar viņu un nekad pat nepaskatās uz Daisešu, kad tas viņam atbild.) Kad papucītis aizlaidās, viņa palika bez neviena graša. Viņai vajadzēja pašai nopelnīt iztiku. Un to viņa tiešām izdarīja ļoti forši, pie tam v

nekad speciāli nekādu profesiju nebija apguvusi.

DAISETS. Kā to saprast - aizlaidās?

ALANS. (Daišetam.) Viņš aizmuka. Nevienš viņu tā arī nekad nav redzējis.

DŽILLA. Viņš vienkārši atstāja zīdītus uz naktsgaldiņa, kur bija rakstīts "Piedod, Man pietiek". Pavisam vienkārši. Viņa to visu mūžu nevarēja pārdzīvot. Viņa pavisam novērsās no vīriešiem. Visiem maniem randiņiem jābūt gandrīz slepeniem. Tas ir - viņa jau par to zina, bet es nekad nevaru nevienu atvest pie savas mājās. Viņa tik rupji izturas pret visiem.

ALANŠ. (Daišetam) Un runāja visādas muļķības. (Viņa nolēc no soliņa.)

DŽILLA. Tev ir kolosālas acis.

ALANS. (Daišetam.) Bet viņai jau pašai bija tās kolosālās acis.

(Viņa apsēžas viņam blakus. Zēns ir ļoti samulsis un cenšas atvirzīties nost, cik tālu vien var.)

DŽILLA. Pagājušā nedēļā avīzē bija viens raksts par to, kas meitenēm visvairāk patīk zēnos. Tur bija rakstīts, ka numurs viens ir sēžamvieta. Es gan domāju, ka tās vienmēr ir acis ... Tevi arī acis piesaista, vai ne?

ALANS. Mani?

DŽILLA. (viltīgi) Vai tikai zirga acis vien?

ALANŠ. Kā?

DŽILLA. Es redzēju, ka tu vakar veselu mūžību skatījies Nagitam acis. Es tevi izspiegoju pa durvju spraugu.

ALANS. (Dedzīgi.) Viņam noteikti kaut kas bija iekritis acis.

DŽILLA. Nē, tu tiešām esi neizdibināms noslēpums.

ALANS. (Daišetam.) Dažreiz man bija tāda sajūta, ka viņa zina.

DAISETS. Vai tu kādreiz devi viņai kādu mājienu?

ALANS. (Daišetam) Protams, ka nē.

DŽILLA. Man patik zirga acis. Patik. Kā tajās var pats sevi ieraudzīt. Tev neliekas, ka viņi ir seksīgi?

ALANS. (niknumā.) Kas?!

DŽILLA. Zirgi.

ALANS. Beidz ākstīties! (Viņš pielec kājās un paiet nost no viņas.)

DŽILLA. Meitenēm tā liekas. Tas ir, viņām ir tāds periods, kad viņas sevišķi daudz paijā un skūpstā viņas. Es atceros, ka es pati tā darīju. Tas droši vien ir kā savā veida aizstājējs.

ALANS. (Daisētam) Tā viņa runāja visu laiku. Kamēr vienu vakaru...

DAISETS. Jā? Kā tad bija?

ALANS. (Daisētam, aizstāvoties) Viņa to izdarīja. Es nē. Tavīsa bija viņas ideja! ... Viņa mani tajā visā ievilka!

DAISETS. Ēar ko tu tagad runā? Sāc no tās vietas" "vienu vakaru".

ALANS. (Daisētam) Tas bija sestdienas vakarā. Mēs tieši slēdzām ciet veikalu.

DŽILLA. Kur mēs šovakar aiziesim?

ALANS. Ko?

DŽILLA. (vēsi.) Kur mēs šovakar aiziesim?

ALANS. Man jāiet mājās.

DŽILLA. Kāpēc? (Viņš mēģina izvairīties no viņas skatiens, un skatās skatuves dziļumā.)

ALANS. Mani gaida.

DŽILLA. Piezvani un pasaki, ka tu kaut kur ej.

ALANS. Es neveru.

DŽILLA. Kāpēc?

ALANS. Mani gaida.

DŽILLA. Paklausies. Vai nu mēs kaut kur šovakar kopā aizejam un mēz liet papriecājamies par dzīvi, vai arī tu kā parasti ej uz savu garlaicīgo māju un es eju uz savējo. Tāda nu ir tā situācija, vai ne?

ALANS. Nu ... uz kuriem tad mēs ietu?

DŽILLA. Uz kino! Vinčesterā šovakar rāda seksfilmu. Es nekad neesmu redzējusi seksfilmu. Tu esi?

ALANS. Nē.

DŽILLA. Un tu negribi noskatīties? Es gribu. Paskatīties, kā viņi tur visi elsdami un pūzdami darbojas... Nu, ko tu par to saki?

ALANS. (Smīn.) Mjā.

DŽILLA. Labi! (Viņš novēršas.)

DAISETS. Turpini lūdzu. (ALANS nokāpj no laukuma.)

ALANS. (Daiseta) Es esmu noguris!

DAISETS. Stāsti tālāk. Tagad vairs nevar apstāties. (ALANS brāžas pa apli pie Daiseta un skatās viņam tieši sejā)

ALANS. Es esmu noguris. Es gribu iet gulēt.

DAISETS. (Aiz.) Tagad tu nevari iet gulēt. Es gribu dzirdēt par filmu.

ALANS. (Naidīgi) Ko tu gribi dzirdēt? .. Ko? Filma bija prezīga.

(Aktieri, kas spēlē zirgus ātri uznāk laukumā. Viņi ir gērbušies sportiskos mēteļos vai lietusmēteļos. Viņi pārkārto solus tā, lai tie būtu paralēli ar skatītājiem, apsēžas uz tiem un skatās tieši uz priekšu.

DAISETS. Kāpēc?

ALANS. Nopratinātais.

DAISETS. Kāpēc?

ALANS. Tāpēc, ka ... (Pauze) Nu, un tad mēs aizgājām uz kino!

29. aina

Ļoti skaļa rokmūzika, kas pakāpeniski, bet ļoti ātri apklust. Gaismas aptumst. ALANS ieiet laukumā. DŽILLA pieceļas, un viņi abi taustīdamies iet uz soliņu skatuves priekšu, it kā mēģinātu atrast savas vietas tumšā kinozālē.

ALANS. Zālē bija tikai virieši. Džilla bija vienīgā meitene. (Viņi paspraucas garām kādam, kas sēž rindas malā, apsēšas abi blakus un skatās uz neredzamaekrāna, kas atrodas zālē virs skatītāju galvām. Gaismas kūlis krit tieši zēnam smēdā.) Mēs apsēdāmies un tad filma sākās. Tā filma bija stulba. Šausmīgi ilgi tur vispār nekas nenotika. Tur bija viena meitene Brita, viņai bija kādi 16 gadi. Viņa apmetās dzīvot vienā mājā, kur dzīvoja vēl viens v-ecāks zēns. Viņš visu laiku centās pievērst viņas uzmanību, bet viņa viņu pilnīgi ignorēja. Beigās viņa gāja dušā. Viņa iegāja vannasistabā un izgērbās. Pilnīgi izgērbās. Pavisam lēnām ... Viņa nezināja, ka tas zēns visu laiku skatās pa durvīm ... (Viņš kļūst arvien vairāk un vairāk satraukts.) Tas bija kolosāli! Ūdens šaltis lija viņai uz krūtīm un uz visu ķermeni ... (No aizmugures laukumā nedroši ienāk FRANKS, viņam rokā cepure, viņš apstājas un skatās, kur apsēsties.)

DAISETS. Vai tā bija pirmā reize, kad tu redzēji meiteni kailu?

ALANS. (Daisetaim) Jā! Bet pilnīgi visu tur neparādīja ... (Skatās apkārt.) Visi man apkārt arī skatījās. Visi tie virieši ar tācu sejas izteiksmi, it kā viņi būtu baznīcā. It kā viņi būtu baznīcas draudze. Un tad ... (Viņš ierauga tēvu.) AH! (Tajā pašā mirkli FRANKS ierauga viņu.)

FRANKS. Alan!

ALANS. Ak, Dievs.

DŽILLA. Kas tevnotika?

ALANS. Tēvs!

DŽILLA. Kur?

ALANS. Aizmugurē! Viņš redzēja mani!

DŽILLA. Tu skaidri zini?

ALANS. Jā!

FRANKS. (sauc) Alan!

ALANS. Ak, Dievs (Viņš mēģina noslēpties, pieliec galvu meitenei pie pleca. TĒVS nāk pa solu starpām viņu virzienā).

FRANKS. Alan! Tu dzirdēji, ka es tevi saucu! Neizliecies!

SKATĪTĀJI. Ššš!

FRANKS. (Ļienāk pie tās solu rindas, kur sēž Alans.) Vai man būs pašam jānāk un jāizvelk tevi ārā? ... Ko?

(SKATĪTĀJI sauc "ššš" un "klusāk") Kā būs, Alan?

ALANS. (Sgkodis zobus,) Aizveries! (Troksnis kļūst skaļāks, un viņš pieceļas. DŽILLA arī pieceļas un seko viņam.)

DAISETS. Un tu gāji?

ALANS. (Daisētam) Ko tad es varēju darīt? Viņš tur visu laiku bļautījās. Visi apkārt teica "klusāk, klusāk!" (Viņi iziet ārā, spraukdamiem garām citiem skatītājiem, kas nespierināti pieceļas. Viņi ātri noliek vietā solus un atstāj laukumu. (Laukumā ieiet DAISETS.)

30. aina

Gaisma kļūst spilgtāka nekā kino zālē, bet joprojām ir auksta. Ieka naktī. Visi trīs viens aiz otra iet pa apli skatuves priekšā, FRANKS iet pirmais, viņam galvā cepure. Viņš apstājas pusceļā pie kreisās apmales, un kā sastindzis pilnīgi apjucis un satriekts skatās taisni uz priekšu. ALANS ir ļoti satraukts.

ALANS. (Daisētam) Mēs izgājām uz ielas, mēs visi trīs. Tas bija ļoti divaini. Mēs stāvējām pie autobusa pieturas it kā mēs visi trīs stāvētu rundā uz iekāpšanu un viens otru nemaz nepazītu. Tā mēs mēģinājām uzsākt sarunu. Es teicu ... (Tēvam) Es ... es ... es tur biju pirmo reizi. Gada vārds... Pirmo reizi... (Daisētam) Likās, ka viņš nemaz nedzird. Džilla arī mēģināja kaut ko teikt.

DŽILLA. Tā ir taisnība, Strenge kungs. Alans nemaz negribēja iet. Es to izdomāju.

ALANS. (Deisetam) Bet viņš tikai skatījās taiani uz priekšu, it kā neko neredzot. Tas bija šausmīgi.

DŽILLA. Mani tādas filmas nemaz nešokē. Manliekas, ka viņas ir vienkārši dumjas.

ALANS. (Deisetam) Autobuss nenāca un nenāca ... mēs tā arī stāvējām ... Tad pēkšņā viņš saka runāt. (FRANKS nāņem cepuri.)

FRANKS. (Ar piespiešanos.) Es gribu, lai jums viena lieta būtu skaidra. Jums abiem. Man šovakar bija norunāta satikties ar kinoteātra direktoru. Man ar viņu viens darījums kārtojams, tāpēc viņš mani lūdza atnākt. Redziet, jaunkundz, es esmu grāmatu iespiedējs. Un kinoteātrim vajadzīgas afišas. Tikai tāpēc es šeit atrodošs - lai apspriestos ar direktoru par afišām. Kamēr es viņu gaidīju, es ieskatījos zālē, tā lūk. Vienīgais, kas man vēl būtu sakāms ir tas, ka es rakstišu sūdzību, repertuāra komisijai. Man pat prātā nebāca, ka šeit rāda tādas filmas. Savus pakalpojumus es viņiem, protams, atteikšu.

DŽILLA. (Leipnā balsī) Jā, protams.

FRANKS. Ja jūs to vispār varat saprast

ALANS. (Deisetam) Un tad nāca autobuss.

FRANKS. Tagad nāc šurp, Alan. (Viņš paiet tālāk uz skatuves priekšu.)

ALANS. Nē.

FRANKS. (Pagriežas pret viņu.) Tikai bez kādas stridēšanas, lūdzu. Pasaki jaunajai dāmai ar labunakti.

ALANS. (Klusā balsī, bet apņēmīgi.) Nē, es palikšu, man viņa jāpavada mājās .. Tā ir pieņemts. (Pauze.)

FRANKS. (Ar cieņas pilnu izteiksmi, cik vien varēdams).

Labi, parunāsim tad, kad tev ienāks prātā atgriezties mājās. Lai notiek ... Jā ... (Viņš aiziet atpakaļ uz savu vietu blakus sievai. Viņš skatās pāri laukumam uz dēlu,

kas savukārt skatās uz viņu. Tad lēnām viņš apstājas.)

ALANS. Viņš iekāpa autobusā, bet mēs nē. Viņš apstājas un skatījās uz mani pa logu. Un es redzēju...

DAISETS. (Maigā balsī.) Ko tu redzēji?

ALANS. (Daisētam) Viņa seju. Viņš izskatījās nobijies.

DAISETS. No tevis?

ALANS. (Daisētam) Tas bija drausmīgi. Mums bija jāiet mājās. Četrās jūdzes. Mani kratīja drebuļi.

DAISETS. Tev arī bija bail?

ALANS. (Daisētam) Man bija tāda sajūta, it kā man vēderā būtu izurbts caurums. Tieši šajā vietā. Uniekšā plūst gaiss!
(Viņš sāk pa apli iet uz skatuves aizmuguri).

31. aīne

Meitene paliek stāvēt. Vissai šai aīnai jānoris ātri.

DŽILLA. (Sajūt, ka cilvēki skatās uz viņiem.) Alan ...

ALANS. (Daisētam) Cilvēki atskatījās uz mums, garām ejot.

DŽILLA. Alan.

ALANS. (Daisētam) Man acu priekšā bija viņa seja aiz autobusa loga. Viņš bija nobijies no manis ... un es no viņa. Man bija tikai viena doma - kā viņš, visu laiku bija tēlojis!
.. "Ja tu saproti, ko es ar te gribu teikt. Paplašini savu redzesleku." ... Visi tie vakari, kad viņš teica, ka būs mājās vēl - "Ieliec manas vakariņas cepeškrāsnī, lai stāv siltas, Dora", "Nabaga tēvs. Viņš tik daudz strādā!" Kretīns. Pēdējais kretīns ... nolādātais kretīns.
(Viņš apstājas dāres sažņaudzis.)

DŽILLA. Ei! Pagaidi! (Viņa skrien uz viņam pakaļ. Viņš apstājas un gaida.) Par ko tu domā?

ALANS. Neko.

DŽILLA. Nav tava darišana? (Viņa smejas.)

ALANS. (Daisētam) Un tad pēkšņi viņa sāka smieties.

DŽILLA. Piedod. Bet, ja tā padomā, tas ir baigi smieklīgi.

ALANS. Kas tad?

DŽILLA. Es pieķert viņu. Tas, protams, ir šausmīgi, bet baigi smieklīgi arī.

ALANS. Mjā. (Viņš novēršas no viņas.)

DŽILLA. Nē, pagaidi! ... Piedod. Es zinu, ka tu pārdzīvo. Bet tas taču tomēr vēl nav nekāds pasaules gals, vai ne? Ko tad viņš beigu beigās darīja? To pašu, ko mēs. skatījās vienu dumju filmu; iznāk tā - kāds tēvs, tāds dēls. ... Nu, un tad, kad tā meitene gāja dušā. Tev taču bija interesanti, nē? (Viņš pagriežas un paskatās uz viņu) Mēs vienmēr sekām, ka vecāki cilvēki ir puritāni. Bet, kad viņi pēkšņi tādi nav - tad mums nepatīk!

DAISETS. Un kā tev pašam likās?

ALANS. (Daisētam). Nezinu. Es tikai skatījos uz visiem tiem cilvēkiem, kas gāja pa ielu. Visvairāk tur bija vīriešu, kas nāca no krogiem. Un tad pēkšņi man ienāca prātā - viņi visi tā dara! Pilnīgi visi! ... Viņi nav tikai tāvi vien - viņiem katram ir savs daikts! ... un mans tēvs - viņš arī nav tikai tēvs vien. Viņš tāpat ir vīrietis, un viņam arī ir savs daikts! Zini, es nekad nebiju par to iedomājies. (Pauze.) Mēs gājām pa lauku ceļu. (Viņš atkal sak iet.

DŽILLA viņa seko. Viņi pagriežas ap stabi un nonāk skatuves priekšā, labajā pusē.) Mēs tikai gājām uz priekšu. Un es domāju par tēvu - viņš jau nebija nekas īpašs - nabaga seksotājs. (Viņš apstājas. Pats te tikko aptvēris, saka Džillai.) Nabaga vecais seksotājs.

DŽILLA. Pareizi.

ALANS. (Izvērē domu.) Nu, ja, kas tad viņam otrs atliek? ....

Viņam, protams, ir mamma, bet viņa ...nu, viņa jau ...

DŽILLA. NĒ viņas nav daudz nekāda labuma.

ALANS. Tā ir. Pālnīgi stabili ... No viņas nav daudz nekāda labuma ... nu, ja, tiešām tā ir! ... Viņai patīk lēdijas un džentelmeņi. Saproti?

DŽILLA. (Nerātņi). Lēdijas un džentelmeņi nekad neizgērbjas?

ALANS. Tā ir! Nekad! ... Nekad! Tas būtu tik pretīgi! Viņai aizsēgtu viņus ar šokejcepurēm! ... (Viņa smejas. Ainas turpinājums norit vēl steidzīgāk.)

DAISETS. Vai tā bija pirmā reize, kad tu kaut ko tādu iedomājies par savu māti? ... Ka viņa kaut ko liedza tavam tēvam?

ALANS. (Daisētam) Absolūti.

DAISETS. Un kāda tev bija sajūta?

ALANS. (Daisētam) Man bija šēl, man bija viņa šēl. Nabaga vecais seksotājs, tā man likās - viņš ir tāds pats kā es. Viņš nevar cīnīties lēdijas un džentelmeņus, tieši tāpat kā es. Visādas smalkas lietas - uh un ah! Viņš viens pa nakti apmet savu likumu, par ko neviens nekad neuzzinās - tieši tāpat kā es. Nav nekādas atšķirības - Viņš ir tieši tāds pats kā es, tieši tāds pats kā es! (Viņš satraukumā apstājas, tad metas atpakaļ mazu gabaliņu uz skatuves aizmuguri.)
Ak, Dievs!

DAISETS. (Stingri) Stāsti tālāk.

ALANS. (Daisētam) Es nevaru.

DAISETS. Protams, vari. Tu lieliski vari.

ALANS. (Daisētam) Lūdzu nē. Nespied mani.

DAISETS. (Noteikti un ātri.) Nedomā, vienkārši atbildi. Tajā brīdī tu biji laimīgs, vai ne? Tad, kad tu uzzināji par savu tēvu. Uzzināji, ka daudziem cilvēkiem ir savi noslēpumi, ne tikai tev vienam?

ALANS. Jā.

DAISETS. Tu jūties brīvs, vai ne? Tu sajūti, ka tu brīvi vari darīt visu, ko tu gribi?

ALANS. (Daisētam, skatās uz Džillu.) Jā!

DAISETS. Kā viņa izturējās?

ALANS. Viņa saņēma manu roku.

DAISETS. Un tas bija patīkami?

ALANS. (Daisētam) O, jā!

DAISETS. (ātri) Atpēries, ko kaut tu tad domāji. It kā tas notiktu tagad. Šajā pašā brīdī. Par ko tu domā?

ALANS. (Daisētam) Par viņas acīm. Viņai ir tādas acis! ... Es visu laiku skatos viņai acīs. Tāpēc, ka es tā gribu...

DAISETS. Paskatīties uz viņas krūtīm?

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Kā tajā filmā?

ALANS. (Daisētam) Jā... Un tad viņa sāk skrāpēt manu roku.

DŽILLA. Tu tiešām esi ļoti jauks, tu pats to zini?

ALANS. (Daisētam) Viņas nādziņi maigi slīd pa manu ādu. Viņas seja ir tik silta. Un viņas acis.

DAISETS. Tu viņu ļoti gribi?

ALANS. (Daisētam) Jā...

DŽILLA. Man tā patīk tavas acis. (Viņa skūpst viņu un čukst) Iesim?

ALANS. Uz kurieni?

DŽILLA. Es zinu vienu vietu. Tapat netālu.

ALANS. Kur?

DŽILLA. Tas ir pārsteigums! .. Nāc! (Viņa sāk skriet pa apli, pāri skatuvei un nonāk kreisajā pusē.) Nāc!

ALANS. (Daisētam) Viņa skrien. Un es viņai sekoju. Untad... un tad ... (Viņš apklust.)

DAISETS. Kas tad?

ALANS. (Daisētam) Tad es saprotu, kā viņa te domāja.

DAISETS. Ko? ... Kur tu esi? ... U^u kurieni viņa tevi aizved?

ALANS. (Dēllini.) Stalli?

DŽILLA. Protams!

32. ains

Koris dod brīdinošu skaņu. Ienāk aktieri - zirgi un ceremoniāli uzliek maskas, vispirms augstu pacēlušī tās virs galvām.

Nagits stāc centraļejā ejā.

ALANS. (Atraujas malā) Nē!

DŽILLA. Kur tad? Te pie viņiem ir nodeala vieta.

ALANS. Nē! (Novēršas no viņas.)

DŽILLA. Vai tu labāk gribi tagad iet mājās un tikties ar tēvu?

ALANS. Nē.

DŽILLA. Nu, tad nāc! (Viņš nervozi palet garām zirgam, kas stāv kreisajā malā, tas pagriež galvu un izaicinoši pat pasper soli viņam pakal.)

ALANS. Kāpēc ne pie tevis?

DŽILLA. Es nevaru. Manai mammai nepatik, ka es vedu mājās zēnus. Es jau tev teicu ... vienalga, šķūni ir labāk.

ALANS. Nē!

DŽILLA. Te ir salmi. Te ir ērti.

ALANS. Nē.

DŽILLA. Kāpēc?

ALANS. Te ir viņi.

DŽILLA. Da tons jau gul ... Kas tev notika? ... Tu negribi.

ALANS. (Kaislīgi) Gribu!

DŽILLA. Kas tad?

ALANS. (Izmisis.) Bet viņi!... Viņi!

DŽILLA. Kas?

ALANS. (Klusā balsī.) Zirgi.

DŽILLA. Zirgi ... Nu, klausies, tu esi pavisam jocīgs ... Kāpēc tad? (Viņš sāk domāt.) Ai, tev salst ... lieņam salmos. Tur būs silti.

ALANS. (Raujas projām.) Nē!

DŽILLA. Kas ar tevi galu galā ir? ... (Klusums. Viņš neskatās uz viņu.) Paklausies, ja tev traucē, ka tur zirgi, ak, kungs mēs taču varam vienkārši aizvērt durvis. Tad tev nebūs jāskatās uz viņiem. Labi?

DAISETS. Kādas durvis? Šķūņa durvis?

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Nu, un ko tu dari? Ej iekšā?

ALANS. (Daisētam) Jā.

33. ains

Spilgta gaisma. ALANS heilīgi ienāk laukumā no pašas tālākās malas. DŽILLA seko. Zirgi apla abas pusēs iziet ārā no darbības vietas. Negits iet projām paēju un apstājas vietā, kur viņu pustumsā tik tikko var saskatīt.

DAISETS. Templi? Visavērtākajā no svētajiem?

ALANS. (Daisētam, izmisis.) Kas man cits atliek? Es neko nevaru teikt. Es nevaru viņai izstāstīt!... Aiztaisi cieši.

DŽILLA. Labi... Tu esi galīgi jucis!

ALANS. Aizslēdz.

DŽILLA. Aizslēgt?

ALANS. Jā.

DŽILLA. Bet tās ir vecas durvis. Kas ar tevi ir? Viņi taču ir savos bokšos. Viņi nevar tikt ārā. Vai tev nav labi?

ALANS. Kāpēc tu tā prasi?

DŽILLA. Tu izskaties tāds divains.

ALANS. Aizslēdz!

DŽILLA. Ššš. Vai tu gribi uzmodināt Daltonu? Sēdi turpat, stal-

beni tāds. (Viņa atdarina, ka aizslēdz smagas durvis skatuves dziļumā.)

DAISETS. Apreksti, lūdzu, kāds izskatās šķūnītis.

ALANS. (Apiet tam apkārt, saka Daisētam.) Liela telpa. Visur salmi. Daži darbarīki. (Atdarina, ka pacel irbuli no apmales, kur viņš to atstāja 1. cēlienā.) Irbulis!... (Viņš to tālīt nomet un metas prom no tās vietas.)

DAISETS. Turpini.

ALANS. (Daisētam) Un malā tās lielās durvis. Un aiz tām....

DAISETS. Zirgi.

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Cik viņu ir?

ALANS. (Daisētam.) Seši.

DŽILLA. Džilla aizver durvis, lai tu viņus nevari redzēt?

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Un talak?... Kas tad notiek?... S^uasti, Alan. Parādi man.

DŽILLA. Nu, tā. Viņas durvis ir aizvērtas. Te esam tikai mēs abi. ... Apsēdīsimies. Nu, nāc. (Viņi abi apsēžas uz viena soliņa kreisajā pusē.) Hello!

ALANS. (Stari.) Heklo! (Viņa viegli noskūpsta viņu. Viņš atbild uz skūpstu. Pēkšņi viegla pakavu dunoņa liek viņam satrūkties.)

DŽILLA. Kas tev notika? Viņš pagriež galvu atpakaļ skatuves dziļumā un klausās.) Nomicerīnies. Te neviens nav. Nu. (Viņa pieskaras viņa rokai. Viņš atkal pagriežas pret viņu.) Tu esi ļoti maigs. Tas man patīk.

ALANS. Tad tu....nu... (Viņš spontāni noskūpsta viņu. Atkal atskan pakavu dunoņa, šoreiz skaļāk. Viņš atraujas no viņas un metas uz tālāko skatuves stari.)

DŽILLA. (Pieceļas.) Kas tev notika?

ALANS. Nekas! (Viņa nāk viņam pretī. Viņš pagriežas un paiet viņai garām. Viņš ir acimredzami uztraukts. Viņa brīdi vēro viņu.)

DŽILLA. (Maigi.) Novelc džemperī.

ALANS. Ko?

DŽILLA. Es arī novilkšu, jatu novilksi. (Viņš skatās uz viņu. Pauze. Viņa novelc džemperī un paceļ to virs galvas. Viņš vēro un tad novelc arī savējo. Viņi abi novelc kurpes, zeķes un džinsu bikses. Tad viņi skatās viens uz otru pa diagonāli pāri skatuvei, gaisma lēnām kļūst spilgtāka.)

ALANS. Tu esi.... Tu esi ļoti...

DŽILLA. Tu arī... (Pauze) Nāc. (viņš iet pie viņas. Viņa nāk pretī. Viņi vidū satiekas, sadodas rokās un apskaujas.)

ALANS. (Daisētam.) Viņa piespieda savas lūpas manējām. Tas bija brīnišķīgi! Brīnišķīgi! Brīnišķīgi! (Viņi abi sāk klusi smieties. Viņš maigi nogulda viņu uz grīdas laukuma vidū un keisliģi pārlicējas pāri viņas augumam. Pakšpi visu telpu piepilda zirgu pakavu troksnis. Pakavi rībina koka grīdu. ALANS neslējas sasprindzis. Viņš skatās taisni uz priekšu, pāri meitenes guldošajam augumam.)

DAISETS. Jā, Alan, un kas notika tālāk?

ALANS. (Daisētam, brutāli.) Es ocspraudu viņai.

DAISETS. Tu to izdarīji?

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Vai tas bija viegli?

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Apreksti, kā tas bija.

ALANS. (Daisētam.) Eš jau teicu.

DAISETS. Precizāk.

ALANS. (Daisētam.) Es ocspraudu viņai.

DAISETS. Jā?

ALANS. (Daisētam.) Visu līdz galam!

DAISETS. Tā bija, Alan?

ALANS. (Daisētam.) Visu līdz galam. Iestāmu. Iegrūdu visu līdz galam.

DAISETS. Jā?

ALANS. (Daisētam.) Jā!

DAISETS. Tā bija?

ALANS. (Daisētam.) Jā!...Jā!

DAISETS. Saki man taisnību!... Tu to izdarīji?... Pīlnīgi godīgi?

ALANS. (Daisētam.) Atšūjies! (Viņš saņem un gul ar seju pret zemi virzienā uz skatuves aizmuguri. DŽILLA gul nekustīgi uz muguras virzienā uz skatuves priekšpusi, rokas pastiepusi aiz galvas. Pauze.)

DAISETS. (Maigi.) Kas notika? Tu nevarēji? Kaut arī ļoti gribēji?

ALANS. (Daisētam.) Es nevarēju...paskatīties uz viņu.

DAISETS. Ka?

ALANS. (Daisētam.) Es redzēju tikai Viņu. Katru reizi, kad es viņu apkūptiju, Viņš bija starp mums.

DAISETS. Kas tad?

ALANS. (Pagriežas uz muguras. Daisētam.) Tux zini, kas!... Kad es pieskāros viņai, es sajutu Viņu. Sev apakšā... Viņa kaklu, kas gaida manu pieskārienu... Viņa sānus. Es noraidīju viņu. Es skatījos. Es skatījos tieši viņai sejā... un es to nevarēju izdarīt. Kad es aizvēru acis, es tālīt redzēju Viņu. Viņa ādas krokas... (Vēl v airāk izmisis.) Viņas ķermenī es vispār neizjutu! Man bija vajadzīgas putas uz Viņa lūpām. Viņa sviedrsainā āda. Nevīs viņas miess. Viņa āda. Zirga āda!... Tad es nevarēju viņu pat noskūptīt.

DŽILLA. (Pieceļas sēdus.) Kas tev notika?

ALANS. (Izveirās no viņas rokas tvēriena) Nē! (Viņš uzraušas kajās

un sakņāp stāri pie iežogojuma kā mazs zverēns krātīnā.)

DŽILLA. Alan!

ALANS. Izbeidz!

DŽILLA. (Pieceļas.) Vīrs ir kārtībā.... viss ir kārtībā... neuztraucies. Tā bieži gadās... nepietni... nekas jau nav noticis. Es nemaz nedusmojos... tiešām nē. (ALANS dražas viņai garām uz skatuves priekšu.) Alan, paskaties uz mani.... Alan?... Alan! (Viņš atkal saņemst pie iežogojuma.)

ALANS. Vācijas ārā!...

DŽILLA. Ko?

ALANS. (Klusi.) Ārā!

DŽILLA. Nekas taču nav noticis, ticī man! Tā bieži gadās!

ALANS. Vācijas ārā! (Viņš paķer neredzamo iebuli.) Vācijas ārā!

DŽILLA. Neaiztiek to!

ALANS. Liec mani mierā!

DŽILLA. Alan, to neaiztiek, tas ir ļoti bīstami. Lūdzu, met zemē. (Viņš "nomet" to un novēršas no viņas.)

ALANS. Ja tu kādreiz kādam pastāstīsi... Pamāgini tikai...

DŽILLA. Par ko tu mani uzskati?... Es taču esmu tavš draugs, Alan... (Viņa iet viņam tuvāk.) Paklausies, tev nekas nav jādara. Saproti taču. P^linīgi nekas. Mēs varētu vienkārši pagulēt viens otram blekus salmos. Un parunāties.

ALANS. (Klusu.) Lūdzu, izbeidz...

DŽILLA. Vienkārši parunāties.

ALANS. Lūdzu, izbeidz.

DŽILLA. Nu labi, es jau eju... es tikai apgērbšos. (Viņa steidzīgi gērbjas.)

ALANS. Ja tu kādreiz kādam pastāstīsi!... Tu tikai pamāgini kādam pastāstīt....

DŽILLA. Izbeidz taču. .... Es tiešām gribētu, lai tu notīsi man...

Tas teču galīgi nav svēriģi. (Pauze.) Vienalga, es jau neko netaikšu. Tu pats labi zini. Tu labi zini, ka es neko netaikšu... (Pauze, Viņš stāv, pagriezis viņai muguru,) Nu, tad ar labunakti, Alan... Es gribētu... es tiešām gribētu, lai tu... (Viņš pagriežas pret viņu, dusmās šņakdams. Viņa seja ir pārvērtusies. viņš ir kā apmāts. Viņa pārbijusies panikā taustās ap durvīm, atgrāš tās, iziet no šķūniša, aizvērt aiz sevis durvis un skrien projām pa eju garām tik tikko saskatāmajam Nagitam, kamēr pazūd skatienam.)

34. ains.

ALANS stāv viens pats kails. Dzirdams klusa dākoņa un rīboņa. Žēns skatās apkārt arvien lielākās šausmās.

DAISETS. Ko?

ALANS. Viņš tur stāvēja. Aiz durvīm. Durvis bija aizvērtas, bet viņš tur stāvēja. Viņš visu bija redzējis. Es dzirdēju, kā viņš smējās.

DAISETS. Smējās?

ALANS. (Daisētam.) Viņš izsmēja mani!... Izsmēja!... (Stāvēdams skatuves priekšā, viņš skatās ejas virzienā. Laukumā ir pilnīgs klusums. Viņš, šausmu pārņemts, runā. Klusumā:) Draugs... Ekvus... celsirdīģais... žēlotāģi!... Piedod mani!... (Klusums.) Tas nebiju es. Tas tiešām nebiju es! Es!... Piedod mani! Ņem mani atkal pie sevis! Lūdzu!... LŪDZU! (Viņš no metas e-ģos pašā laukuma priekšā, joproģam skatās uz durvīm, bailēs sarāvies.) Es nekad vairs tā nedarīģu. Eģ zveru tev.. .. Es zveru! (Klusums. V-aids.) Lūdzu!!!...

DAISETS. Un Viņģ? Ko Viņģ saks?

ALANS. (Daisētam.) "Mans!... Tu esi mans!... Es esmu tavs un tu esi mans!" Un tad es iereģģu viņģ acis. Tās net zibģģus! (Nagits lēnģm sģk nģkt uz priekģģu pa centrģģo eģģ, pakģvus ne-

pielūdzami klausīties.) "Es redzu tevi. Es redzu tevi. Vienmēr! Visur! Mūžīgi!"

DAISETS. Ja tu kādu skāpstīsi, es to redzēšu?

ALANS. (Daisētam.) Jā.

DAISETS. Ja tu ar kādu gulēsi, es to redzēšu?

ALANS. (Daisētam.) Jā!

DAISETS. Un tev nekas neizdosies! Mūžīgi mūšos tev nekad neizdosies
Tu redzēsi MANI! Un tev NEIZDOSIES!

ALANS. Jā. (Zēns pagriešas un sāpēs saraujas. No abām pusēm vēl divi zirgi vienlaicīgi ar Nagitu pienāk pie iežogojuma. Viņu pakavi nikni rīb. Zirgu pakavu troksnis kļūst vēl šausmīgāks.)

DAISETS. Tava Dievs tas Kungs ir greisirdīgs Dievs. Viņš redz tevi. Viņš redz tevi vienmēr un mūžīgi mūšos, Alan. Viņš redz tevi!... Viņš redz tevi!

ALANS. (šausmās.) Acis!... Kādas baltes acis, un pat nemirkākinās! Acis kā liesmas, nāk tuvāk un tuvāk!... Dievs visu redz! Dievs visu redz!... NĒ! ... (Pauze. Viņš sapņos. Skatuve lēnām setumst. Paliek klusāk.) Pietiek. Pietiek, Ekvus. (Viņš pieceļas, pieiet pie sola, paņem neredzamo irbuli, lēnām iet laukuma dziļumā pie Nagita, paslēpis ieroči aiz savas kailās muguras, arvien dziļāk tumsā. Viņš pastiepj roku un maigi noglāsta Nagita masku.) Ekvus... cēlais Ekvus... Uzticamais un patiesais... Dieva vergs... Tu... Dievs... redz... NEKO NEREDZ! (Viņš izdur Nagitam acis. Zirgs agonijā spārdās. Telpu piepilda kliegieni, kas kļūst arvien skaļāki. ALANS pieskrien pie abiem pārējiem zirgiem un, parliecies pāri iežogojumam, arī viņiem izdur acis. Arī viņu pakavu troksnis pievienojas vispārējam dunošajam troksnim. Šajā brīdī, gaismas aplū apņēnti, parādās vēl trīs zirgi - tie nav parasti dzīvnieki kā pirmie trīs, bet

briesmīgi redījumi kā murgā. Viņu acis kvēlo, viņu nāsis kvēlo, viņu mutes kvēlo, viņi ir simboliski tēli - viņi tiešā, soda un nožēlo. Viņi n'espēj pie iežogojuma, bet iekaro visu laukumu. Kad tie brāžas viņam virsū, zēns izmisumā lēc. Viņš lēc augstu, ~~knuxā~~ pavisam kaifs, tumsā, pacēlis rokas, sit viņiem pa galvu, un pie katra sitiena mežonīgi kliedz "Neko!" Kliegzieni kļūst skalāki. Pārējie zirgi seko laukumā. Telpu piepilda dirdošs troksnis, zirgi, kam izdarītas acis un zēns, kas bēguļo starp viņiem, xcenšoties izvairīties no spērieniem, kā vien varēdams. Beidzot viņi visi iegrimst tumsā un vairs nav saskatāmi. Troksnis pēkšņi apklust, un var dzirdēt tikai Alana hysterisko kliegšanu, kad viņš saņem uz grīdas un ar neredzamo irbali pats sev dur acis.) Atrodiet mani!.... Atrodiet mani!... Nogaliniet mani!... Nogaliniet mani!... Nogaliniet m-ani!... Nogaliniet mani!....

35. ains.

Gaisme ātri atkal kļūst spilgta, kā iepriekš. Ātrā soli ienāk DAISETS, viņš uzmet segu uz sola kreisajā pusē un pieskrien pie Alana. Zēns ir konvulsijās uz grīdas. DAISETS saņem viņu aiz rokām un atrauj rokas nost no acīm, paņem viņu rokās un aiznes līdz solam. ALANS apķeras Daiseta ap kaklu un pieplok viņam, elsodams un mežonīgi spārdīdamies. DAISETS noliek viņu galus un piespiež viņa galvu pie sola. Viņš visu laiku runā, runā sasteigti, lai, kā nu varēdams, nomierinātu Alana, kas ir agonijā.)

DAISETS. Būs labi... būs labi... ššš.... ššš.... ššš.... Tagad nomierinies. Atgulies... vienkārši atgulies! Tagad elpo dziļi. Ļoti dziļi. Ieelpo... izelpo... ieelpo.... izelpo.... Nu, redzi.... Ieelpo. Izelpo.... ieelpo... izelpo.... (Zēns ievalk elpu ar ātru, gārdošu skaņu, pamazām tā kļūst mie-

riģaka. DAISETS pārvalk segu viņam pār galvu.) Un vēlreiz... Nu, redz, cik tu esi brašs zēns,...., ļoti labi... Tagad tas viss ir pāri, Alan. Viss ir pāri. Tagad viņš vairs nenāks. Tu viņu vairs nekad neredzēsi, to es tev apsolu. Tev vairs nebūs tādu murgu. Tādas briesmīgas nakts vairs neatkārtosies. Nu, padomā pats!... Tev viss būs labi. Es, par to gādāšu, es tev to apsolu.... Tu vēl kādu laiciņu būsi te, bet es arī te būšu, un tad jau nebūs tik ļauni. Tici man... (Viņš piec-ēļas kājās. Zēns klusi gul.) Tagad guli. Kartīgi izgulies. Tev jāizgulies... Guli.... Guli mierīgi... Es tevi izārstēšu. (Viņš kāpjās atpakaļ laukumā centrā. Gaisma kļūst vēl nedaudz spilgtāka. Pauze.) Es meļoju tev, Alan. Tik viegli jau viņš tevi neatstās. Tā jau n-ebūs, ka viņš aizriksos kā iejūgta darba zirāziņš. Nē, nē. Kad Ekvuss no tevis atkāpsies, ja viņš vispār atkāpsies, tad viņš ar zobiem izraus gabalu no tevis un aizies ar visu. Bet ar rezerves daļām es neapģēdāju... Ja tu kaut ko nojauustu no visa tā, tu pieceltos šajā pašā brīdī un bēgtu prom no manis, cik ātri vien varētu.

HESTERE. (Runā no savas vietas.) Kēnam sāp, Martān.

DAISETS. Jā.

HESTERE. Un tu vari viņu atbrīvot no šīm sāpēm.

DAISETS. Jā.

HESTERE. Tad ar to tev arī v ajsāzētu pietikt... Galu galā!

DAISETS (Skalā balsī.) Labi! Es atbrīvošu viņu no sāpēm. Viņš būs izārstāts. Un pēc tam? Viņš jutīsies kā sabiedrības loceklis! Un kas pēc tam? Vai tu domā, ka viņš izjūtas var gluži vienkārši noraisīt nost kā pārsējus? Un tad apseiktēt ar citiem priekšmetiem, kā mums labpatīk? Paskaties uz viņu! .... Es varētu nez kā vēlēties, lai šis zēns kļūst par mī-

lošu viru, godīgu pilsoni un abstraktā, vienojošā Dieva pielūdzēju. Beš rezultāts visdrīzāk būs - kaut kāds rēģis!... Es pastāstīšu jums visu, ko es ar viņu darīšu! (Viņš iziet no laukuma, apiet apkārt laukuma tālākajam stūrim un apņēmīgi iet pie skatītājiem.) Es izdabēdināšu natreni viņam uz adas. Es izlidzināšu tās rētas, ko viņa smadzenēs cirtušas plivojošās krēpes. Pēc tam es usēdināšu viņu uz mopēda un palaidīšu, lai brauc grebēdams pa šo betona pasauli, un viņš nekad v-aira nepieskarsies zirga ādai! Labākajā gadījumā savs ķermenis viņam liksies tikpat sintētisks kā produkcija tajā fabrikā, kur viņu noteikti iekārtos. Kā var zināt. Varbūt, ka sekss viņam pat liksies patikams. Viņš labpatiks stehēs vien! Trulā labpatikā! V ajata, bailīgs un pilnīgi apvaldīts. Cerams, ka viņš iekāros tikai to, ko drīkst iekārot. Bet es tomēr šaubos, es kaislīgi ceru! ... Redzi, kaisli ārsts var iznīcināt, bet viņš to nevar radīt no jauna. (Viņš uzrunā Alanu šķiroties.). Tu vaiks netrauksies aulšķiem, Alan. Zirgi būs pilnīga drošībā. T₁ krāsi katru aldziņu, kamēr mopēdu momainīs auto un katru sestdienu un svētdienu pilnīgā svētlaimē pavadīsī garažā. Šad tad tu iegriezīsies kādā hipodromā un uzliksī nīeka summu par kādu zirgu, pavisem aizmiršama, ka kādreiz tas tev ir nozīmējīis kaut ko v-airāk nekā tikai n-elielu peļņu vai zaudējumu. Un tev nesāpēs. (Pauze.) Būt man?.... (Pauze.) Es stāvu tumsā ar irbuli rokā un mērķēju uz galvām! (Viņš atstāj Alanu un iet atpakaļ uz soliņu skatuves priekšā un beidzot arī apsēžas.) Man vajag zināt vēl iznīsigāk nekā maniem bērniem, kā redzēt cauri šai tumsai. Kā lai es saredzu? Un kas tā par tumsu? ... Es nevaru saukt to par Dieva sūtītu. Tik tālu es vēl neredzu. Bet es tai parādīšā šo godu. Man mutē ir ešī laužņi. Un es nekad no tiem nevaru atbrīvoties. (Gara pauze. DAISĒTS apsēžas un skatās tukšumā. Pāņņi viss aptumst.)